



Πανεπιστήμιο Πατρών
Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης Επιχειρήσεων
Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Πώς έχει επηρεάσει το προσφυγικό ζήτημα τον
Τουρισμό της Κω»**

**ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΚΑΒΟΥΡΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ**

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΤΕΜΙΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Πάτρα, 2020

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αναμφίβολα ο τουρισμός αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων των νησιών στη χώρα μας. Τα τελευταία χρόνια οι προσφυγικές ροές στη χώρα μας, ιδιαίτερα στα νησιά που βρίσκονται κοντά στα τουρκικά παράλια ήταν ιδιαίτερα έντονες. Αποτέλεσμα των προσφυγικών ροών ήταν η αναστάτωση σε ότι αφορά το εσωτερικό των νησιών καθώς τα κύματα των προσφύγων ήταν πολύ μεγάλα και η διαχείριση των ατόμων σε ότι αφορά τη διαμονή, τη σίτιση και την παροχή των πρώτων βοηθειών ήταν αρκετά δύσκολη.

Η αναστάτωση που δημιούργησαν οι προσφυγικές ροές στο εσωτερικό των νησιών προκάλεσαν και αρκετά προβλήματα σε ότι αφορά τον τουρισμό των νησιών καθώς τα μεγαλύτερα κύματα των προσφύγων έλαβαν χώρα κατά τους θερινούς μήνες. Ένα από τα νησιά το οποίο δέχτηκε αρκετά μεγάλα κύματα προσφυγικών ροών ήταν και το νησί της Κω. Στο πρώτο μέρος της παρούσας εργασία γίνεται αναφορά στον τουρισμό που διαθέτει το νησί της Κω και πως αυτός έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα μετά τις προσφυγικές ροές στο νησί. Στο δεύτερο μέρος της εργασίας διεξάγεται έρευνα στους κατοίκους της Κω με σκοπό να διερευνηθεί η άποψή τους σχετικά με την επίδραση που είχε το προσφυγικό ζήτημα στον τουρισμό του νησιού.

Το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας αποτελείται από 52 άτομα οι οποίοι είναι μόνιμοι κάτοικοι της Κω. Σύμφωνα με τα βασικά ευρήματα της έρευνάς μας η πλειονότητα του δείγματος υποστηρίζει πως ο τουρισμός στο νησί της Κω δεν έχει επηρεαστεί και επιπλέον υποστηρίζουν πως εάν είχαν τη δυνατότητα θα έκαναν κάποια επένδυση στο νησί τους. Επιπλέον, η πλειονότητα των συμμετεχόντων υποστηρίζει πως η δημιουργία του hot spot συνέβαλλε σημαντικά στην αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος στο νησί .

Λέξεις Κλειδιά: προσφυγικό ζήτημα, Κως, HOT SPOT, τουρισμός.

ABSTRACT

Undoubtedly tourism is the main source of income for the islands in our country. In recent years refugee flows in our country, particularly in the islands near the Turkish coast, have been particularly intense. The result of the refugee flows was the inconvenience with regard to the interior of the islands as the waves of the refugees were very large and the management of the individuals in terms of accommodation, feeding and the provision of first aid was quite difficult.

The confusion created by refugee flows within the islands also caused several problems in island tourism as the largest waves of refugees took place during the summer months. One of the islands that suffered quite a large wave of refugee flows was the island of Kos. In the first part of this paper we refer to the tourism that Kos Island has and has been shaped in recent years, especially after refugee flows on the island. In the second part of the work, an investigation is being carried out on the inhabitants of Kos with a view to exploring their views on the impact of the refugee issue on island tourism.

The sample used for the purposes of this survey consists of 52 people who are residents of Kos. According to the main findings of our survey, the majority of the sample claims that tourism on the island of Kos is not affected and that if they were able they would make some investment on their island. In addition, the majority of participants argue that the creation of the hot spot has contributed significantly to addressing the refugee issue on the island.

Key Words: Refugee issue, Kos, HOT SPOT, tourism.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
ABSTRACT	3
Λίστα Πινάκων.....	5
Λίστα Διαγραμμάτων	6
Λίστα Εικόνων	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
Κεφάλαιο 1 ^ο	10
Η νήσος Κως	10
1.1 Ιστορική Αναδρομή	10
1.2 Λίγα λόγια για την Κω σήμερα	12
Κεφάλαιο 2 ^ο	14
Η Κως πριν το προσφυγικό.....	14
2.1 Η πορεία της οικονομίας του νησιού.....	14
2.2 Ο τουρισμός στην Κω	22
Κεφάλαιο 3 ^ο	27
Στην αρχή των μεγάλων προσφυγικών ροών	27
3.1 Μεταναστευτικές Ροές.....	27
3.2 Αντιδράσεις των κατοίκων και της τουριστικής βιομηχανίας	30
3.3 Η περίοδος των εντάσεων.....	32
Κεφάλαιο 4 ^ο	34
Μέτρα αντιμετώπισης προσφυγικού.....	34
4.1 Δημιουργία υπηρεσιών υποδοχής και ταυτοποίησης (<i>hot spots</i>).....	34
4.2 Δημιουργία hot spot στην Κω	37
Κεφάλαιο 5ο.....	40
Οι ΜΚΟ και ο ρόλος τους	40
5.1 Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ)	40
5.2 Οι παρουσία των ΜΚΟ στο νησί της Κω	42
Κεφάλαιο 6 ^ο	46
Μεθοδολογία και αποτελέσματα έρευνας.....	46
6.1 Αντικείμενο της έρευνας.....	46
6.2 Δείγμα της έρευνας και συλλογή δεδομένων.....	47

6.3 Αποτελέσματα έρευνας.....	48
Κεφάλαιο 7°.....	95
Συμπεράσματα.....	95
Βιβλιογραφία.....	97
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	101

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1: Δυναμικό καταλυμάτων στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.....	15
Πίνακας 2: Δυναμικό καταλυμάτων στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.....	16
Πίνακας 3: Δυναμικό καταλυμάτων στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.....	17
Πίνακας 4: Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω το έτος 2017.....	19
Πίνακας 5: Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω το έτος 2016.....	19
Πίνακας 6: Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω το έτος 2015.....	20
Πίνακας 7: Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω τα έτη 2014 και 2013.....	20
Πίνακας 8: Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω τα έτη 2004 έως και 2009.....	21
Πίνακας 9: Αιτήσεις ασύλου.....	37
Πίνακας 10: Φύλο.....	48
Πίνακας 11: Ηλικία.....	49
Πίνακας 12: Οικογενειακή κατάσταση.....	50
Πίνακας 13: Επίπεδο εκπαίδευσης.....	51
Πίνακας 14: Τουριστική επιχείρηση στο νησί.....	52
Πίνακας 15: Είδος επιχείρησης.....	54
Πίνακας 16: Χρόνια διαμονής στο νησί.....	55
Πίνακας 17: Τουρισμός στο νησί.....	56
Πίνακας 18: Επιλογή επένδυσης στο νησί.....	57
Πίνακας 19: Φροντίδα από τους τοπικούς φορείς στο νησί.....	58
Πίνακας 20: Επιρροή της εικόνας του νησιού από τα μέσα ενημέρωσης.....	59
Πίνακας 21: Επιρροή του κοινού για την επιλογή θερινού προορισμού.....	61
Πίνακας 22: Επιρροή της εικόνας του νησιού από τις προσφυγικές ροές.....	62
Πίνακας 23: Επιρροή αισθητικής του νησιού από τις προσφυγικές ροές.....	64
Πίνακας 24: Απειλή δημόσιας υγείας από τις προσφυγικές ροές.....	65
Πίνακας 25: Προσέλευση τουριστών στο νησί.....	66
Πίνακας 26: Μείωση των τιμών στο νησί.....	68
Πίνακας 27: Παρουσία προσφύγων στο νησί.....	69

Πίνακας 28: Παρουσία προσφύγων στις παραλίες του νησιού	70
Πίνακας 29: Καθαριότητα στο νησί.....	72
Πίνακας 30: Επιρροή του τουρισμού στο νησί από τη δημιουργία hot spot	73
Πίνακας 31: Καταλληλότητα σημείου στο οποίο βρίσκεται το hot spot.....	75
Πίνακας 32: Απόφαση δημιουργίας hot spot	76
Πίνακας 33: Καθημερινή επαφή με πρόσφυγες	78
Πίνακας 34: Αποβίβαση προσφύγων στο νησί	79
Πίνακας 35: Αρμονική συμβίωση προσφύγων με τους κατοίκους του νησιού	81
Πίνακας 36: Εργασία προσφύγων σε καταστήματα του νησιού	82
Πίνακας 37: Εξοικείωση των επισκεπτών με την παρουσία προσφύγων στο νησί.....	83
Πίνακας 38: Έλεγχος προσφυγικού ζητήματος	85
Πίνακας 39: Απαραίτητες παροχές στους πρόσφυγες	86
Πίνακας 40: Συμβολή hot spot στην αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος	87
Πίνακας 41: Επίπεδα τουρισμού στο νησί.....	89
Πίνακας 42: Εγκληματικότητα στο νησί.....	90
Πίνακας 43: Επενδύσεις στο νησί	92
Πίνακας 44: Ευκαιρία φυγής από το νησί.....	93

Λίστα Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1:Φύλο	48
Διάγραμμα 2:Ηλικία	49
Διάγραμμα 3:Οικογενειακή Κατάσταση	50
Διάγραμμα 4: Επίπεδο εκπαίδευσης	52
Διάγραμμα 5:Διατήρηση τουριστικής επιχείρησης στο νησί	53
Διάγραμμα 6:Είδος επιχείρησης	54
Διάγραμμα 7:χρόνια διαμονής στην Κω	55
Διάγραμμα 8:Τουρισμός στο νησί.....	56
Διάγραμμα 9:Επενδύσεις στο νησί	57
Διάγραμμα 10:Φροντίδα από τοπικούς φορείς	58
Διάγραμμα 11:Επιρροή προβολής του νησιού από τα μέσα ενημέρωσης	60
Διάγραμμα 12:Επιρροή του κοινού για την επιλογή θερινού τουριστικού προορισμού	61
Διάγραμμα 13:Επιρροή της εικόνας του νησιού από τις προσφυγικές ροές	63
Διάγραμμα 14:Επιρροή αισθητικής του νησιού από τις προσφυγικές ροές.....	64
Διάγραμμα 15:Απειλή δημόσιας υγείας από τις προσφυγικές ροές.....	66
Διάγραμμα 16:Προσέλευση τουριστών στο νησί	67

Διάγραμμα 17:Μείωση των τιμών στο νησί	68
Διάγραμμα 18:Παρουσία προσφύγων στο νησί.....	70
Διάγραμμα 19:Παρουσία προσφύγων στις παραλίες του νησιού	71
Διάγραμμα 20:Καθαριότητα στο νησί	72
Διάγραμμα 21:Επιρροή του τουρισμού στο νησί από τη δημιουργία hot spot.....	74
Διάγραμμα 22:Καταλληλότητα σημείου στο οποίο βρίσκεται το hot spot.....	75
Διάγραμμα 23:Απόφαση δημιουργίας hot spot	77
Διάγραμμα 24: Καθημερινή επαφή με πρόσφυγες.....	78
Διάγραμμα 25:Αποβίβαση προσφύγων στο νησί.....	80
Διάγραμμα 26:Αρμονική συμβίωση προσφύγων με τους κατοίκους του νησιού	81
Διάγραμμα 27:Εργασία προσφύγων σε καταστήματα του νησιού	82
Διάγραμμα 28:Εξοικείωση των επισκεπτών με την παρουσία προσφύγων στο νησί.....	84
Διάγραμμα 29:Έλεγχος προσφυγικού ζητήματος.....	85
Διάγραμμα 30:Απαραίτητες παροχές στους πρόσφυγες	86
Διάγραμμα 31:Συμβολή hot spot στην αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος.....	88
Διάγραμμα 32:Επίπεδα τουρισμού στο νησί.....	89
Διάγραμμα 33:Εγκληματικότητα στο νησί.....	91
Διάγραμμα 34:Επενδύσεις στο νησί	92
Διάγραμμα 35:Ευκαιρία φυγής από το νησί.....	94

Λίστα Εικόνων

Εικόνα 1: Ποδηλατοδρόμος στο νησί της Κω.....	25
Εικόνα 2: Πρόσφυγες στο λιμάνι της Κω	28
Εικόνα 3:Πρόσφυγες σε παραλία της Κω.....	29
Εικόνα 4:Πρόσφυγες ανάμεσα στους κατοίκους της Κω.....	29
Εικόνα 5:Αντιδράσεις κατοίκων σχετικά με τη δημιουργία hot spot στο νησί της Κω	30
Εικόνα 6:Συγκέντρωση των προσφύγων σε παλαιό ξενοδοχείο της Κω	31

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αναμφίβολα ο τουρισμός στη χώρα μας αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες της οικονομίας. Κάθε χρόνο αρκετοί είναι οι τουρίστες που επισκέπτονται τη χώρα μας, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. Το νησί της Κω αποτελεί πόλο έλξης για πολλούς τουρίστες κάθε χρόνο καθώς διαθέτει εξαιρετικές τουριστικές υποδομές οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να υποστηρίξουν πολλά είδη τουρισμού. Ωστόσο, είναι γεγονός πως τα τελευταία χρόνια οι προσφυγικές ροές ιδιαίτερα προς τα νησιά που βρίσκονται στα τουρκικά παράλια ήταν ιδιαίτερα έντονες. Η Κω συμπεριλαμβάνεται στα νησιά που αντιμετώπισαν σημαντικό πρόβλημα από την έλευση των μαζικών κυμάτων των προσφύγων προς το νησί.

Στην παρούσα εργασία γίνεται μια προσπάθεια διερεύνησης του τουρισμού στην Κω τα τελευταία χρόνια και εξετάζεται η επίδραση που είχαν οι προσφυγικές ροές στην τουριστική κίνηση του νησιού. Στο πρώτο μέρος της εργασίας και πιο συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια ιστορική αναδρομή στο νησί της Κω και παραθέτονται και πληροφορίες σχετικά με το νησί μέχρι σήμερα. Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας δίνονται πληροφορίες σχετικά με το νησί της Κω πριν το προσφυγικό ζήτημα και επιπλέον παραθέτονται στοιχεία σχετικά με τα καταλύματα του νησιού καθώς και σχετικά με τις αφίξεις των τουριστών στο νησί τα τελευταία έτη.

Στο τρίτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας γίνεται αναφορά στις πρώτες προσφυγικές ροές προς το νησί, στις αντιδράσεις των κατοίκων καθώς και των αρμόδιων τοπικών φορέων σε ότι αφορά την αντιμετώπιση του προβλήματος. Στη συνέχεια, στο τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται αναφορά στη δημιουργία των αρμόδιων μονάδων ταυτοποίησης των προσφύγων (hot spot) στο νησί της Κω. Παράλληλα, στη συνέχεια και πιο συγκεκριμένα στο πέμπτο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται αναφορά στην έννοια των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) καθώς και στην παρουσία αυτών στο νησί της Κω και την περαιτέρω βοήθειά τους σε ότι αφορά τη διαχείριση του προσφυγικού ζητήματος.

Ακολουθεί το δεύτερο μέρος της παρούσας εργασίας στο οποίο γίνεται προσπάθεια διερεύνησης των απόψεων των μόνιμων κατοίκων της Κω σε ότι αφορά

κατά βάση την επίδραση που είχε το προσφυγικό ζήτημα στον τουρισμό του νησιού. Πιο συγκεκριμένα, το έκτο κεφάλαιο της εργασίας περιλαμβάνει τη μεθοδολογία έρευνας που ακολουθήθηκε, περιλαμβάνει το αντικείμενο της έρευνας, τη διαδικασία συλλογής των δεδομένων της έρευνάς μας καθώς επίσης και την παράθεση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων μας.

Συνοψίζοντας, το έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας περιλαμβάνει τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας ανάμεσα στα οποία είναι πως ο τουρισμός στο νησί της Κω δεν έχει επηρεαστεί και πως η δημιουργία του hot spot συνέβαλλε σημαντικά στην αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος στο νησί .

Κεφάλαιο 1^ο

Η νήσος Κως

1.1 Ιστορική Αναδρομή

Το νησί της Κω είναι ιδιαίτερα γνωστό από τη μυθολογία. Πιο συγκεκριμένα το νησί της Κω έχει γίνει γνωστό και έχει συνδεθεί με τους άθλους του Ηρακλή. Σύμφωνα με τη μυθολογία ο Ηρακλής ναυάγησε παρέα με ορισμένους συντρόφους του την περιοχή του Ατσά, που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του νησιού. Ο Ηρακλής αποτελεί σημαντικό πρόσωπο για το νησί της Κω, γεγονός που επιβεβαιώνεται από τα σημερινά εναπομείναντα ερείπια πολλών μεγαλοπρεπών ναών που υπάρχουν στο νησί ή ονομασίες περιοχών όπως είναι για παράδειγμα η ονομασία του δήμου Αντιμαχιδών (wikipedia.org).

Το νησί της Κω μετά από χρόνια κατάφερε να αποκτήσει αρχικά μινωικό χαρακτήρα και στη συνέχεια μυκηναϊκό, γεγονός που επιβεβαιώνεται από την ύπαρξη πολλών μυκηναϊκών όπλων τα οποία έχουν εντοπιστεί στην περιοχή που βρίσκεται το Ασκληπιείο. Επιπλέον, χαρακτηριστική είναι η ύπαρξη των μυκηναϊκών τάφων στην περιοχή Πυλί του νησιού. Μετέπειτα, και μετά την κάθοδο των Δωριέων, η Κως υιοθέτησε Δωρική φυσιογνωμία και επιπλέον τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο χτίστηκε στην Κω ένα από τα σημαντικότερα αρχαιολογικά μνημεία του νησιού, το Ασκληπιείο.

Αργότερα η Περσική αυτοκρατορία καταφέρνει να υποτάξει το νησί και στη συνέχεια υπεύθυνοι για τη διοίκηση καθώς και τη διαχείριση των εσωτερικών ζητημάτων του νησιού ήταν οι ντόπιοι τύραννοι, οι οποίοι ενεργούσαν ως αντιπρόσωποι των Περσών. Με την πάροδο του χρόνου το νησί της Κω εντάσσεται στην Αθηναϊκή Συμμαχία, απελευθερώνεται από την περσική αυτοκρατορία και λίγα

χρόνια μετά στο νησί γεννιέται ο Ιπποκράτης όνομα που έχει δοθεί και στο νησί της Κω, ως «νησί του Ιπποκράτη» .

Στη συνέχεια και κατά την έλευση της βυζαντινής εποχής και έπειτα έχουν αρχίσει να διατάσσονται και να υλοποιούνται κατεδαφίσεις των μη χριστιανικών ιερών. Παράλληλα, στο νησί της Κω λαμβάνουν χώρα συνεχόμενοι ισχυροί σεισμοί οι οποίοι επίσης έχουν ως αποτέλεσμα της ζημιές καθώς και την κατάρρευση πολλών σημαντικών οικοδομημάτων του νησιού. Επιπλέον, ένα από τα σημαντικότερα οικοδομήματα του νησιού, το Ασκληπιείο, εγκαταλείπεται και στη συνέχεια το νησί της Κω βιώνει αρκετά χρόνια παρακμής της οικονομίας του.

Ωστόσο, κατά τον 11 μ.Χ αιώνα το νησί της Κω καταφέρνει να ανακτήσει ξανά τις δυνάμεις του. Βασική κίνηση ανάκαμψης αποτελεί η κατοχή του ελέγχου των θαλασσών από το Βυζαντινό στόλο. Ακολουθεί η σύναψη εμπορικών σχέσεων με την έλευση των Φράγκων, των Βενετών κ.α. Σε λίγα χρόνια το νησί της Κω κατάφερε να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο και να αποτελέσει ένα από τα πιο σημαντικά λιμάνια στο Αιγαίο.

Στη συνέχεια και κατά το έτος 1457 η διπλανή χώρα (Τουρκία) κάνει αλλεπάλληλες προσπάθειες να καταλάβει το νησί της Κω. Τελικά οι Τούρκοι κατά το έτος 1523 καταφέρνουν να καταλάβουν το νησί. Στη συνέχεια, κατά το έτος 1911 η Τουρκία βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση με την Ιταλία. Πιο συγκεκριμένα, από τον Απρίλιο του 1912 τα Δωδεκάνησα αρχίζουν να καταλαμβάνονται από τους Ιταλούς. Από την κατάληψη αυτή δεν μπόρεσε να ξεφύγει ούτε το νησί της Κω το οποίο τον Μάιο του 1912 καταλαμβάνεται αμαχητί από τους Ιταλούς. Ωστόσο, παρότι η κυβέρνηση της Ιταλίας υποστηρίζει πως η κατοχή των Δωδεκανήσων θα είναι προσωρινή, τον Ιούλιο του 1923 υπογράφεται η Συνθήκη της Λωζάνης, σύμφωνα με την οποία γίνεται προσάρτηση των Δωδεκανήσων στην Ιταλία με τη μορφή της κτήσης και όχι με τη μορφή αποικίας. Ωστόσο, τον Ιούλιο του 1943 γίνεται ανατροπή του Μουσολίνι και το νησί της Κω καταλαμβάνεται από τους Γερμανούς.

Στη συνέχεια οι Γερμανοί προχωρούν τον Μάιο του 1945 στην υπογραφή παράδοσης των Δωδεκανήσων και οι Άγγλοι προχωρούν με τη σειρά τους στην εγκατάσταση προσωρινής Στρατιωτικής Διοίκησης μέχρι να ληφθεί η τελική απόφαση σχετικά με το οριστικό καθεστώς που θα ίσχυε στα Δωδεκάνησα. Έτσι τον

Ιούνιο του 1946, σε αντίθεση με όσα επεδίωκαν οι Άγγλοι, γίνεται παραχώρηση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα. Τον Μάρτιο του 1948 έλαβε χώρα στο νησί της Ρόδου η τελετή που αφορούσε την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα και η συγκεκριμένη επέτειος γιορτάζεται ακόμη και σήμερα σε όλα τα Δωδεκάνησα (wikipedia.org).

1.2 Λίγα λόγια για την Κω σήμερα

Η Κως είναι νησί του Αιγαίου το οποίο ανήκει στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων. Σύμφωνα με απογραφή που έλαβε χώρα στο νησί κατά το έτος 2011, ο πληθυσμός του νησιού ανέρχεται στους 33.388 κατοίκους. Η Κως είναι από τα μεγαλύτερα νησιά των Δωδεκανήσων μετά τη Ρόδο και την Κάρπαθο. Η πόλη του νησιού της Κω έχει 14.714 κατοίκους και είναι η πρωτεύουσα του νησιού. Η επιφάνεια του νησιού ανέρχεται στα 295,3 τ.χλμ. και διαθέτει ακτογραμμή 112 χιλιομέτρων (Κως, 2018).

Το νησί της Κω διαθέτει διεθνές αεροδρόμιο, καλές συγκοινωνίες στο εσωτερικό του καθώς και ένα μεγάλο λιμάνι το οποίο συμβάλλει σημαντικά στη θαλάσσια επικοινωνία της Κω με όλα τα γειτονικά νησιά καθώς και με τα γειτονικά παράλια της διπλανής χώρας. Όλα τα παραπάνω αποτελούν αναμφίβολα σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα του νησιού μιας και η πληθώρα και η εύκολη πρόσβαση στα νησιά που περιβάλλουν το νησί όπως επίσης και στα τουρκικά παράλια παρέχουν στους επισκέπτες - αλλά και στους μόνιμους κατοίκους του νησιού - τη δυνατότητα διεξαγωγής μικρών καθημερινών αποδράσεων εκτός του νησιού (Κως, 2018).

Παράλληλα, το νησί της Κω είναι πλούσιο σε ιστορικά μνημεία και ως αποτέλεσμα παρουσιάζει σημαντικό αρχαιολογικό και τουριστικό ενδιαφέρον. Η Κως, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω συχνά αποκαλείται ως το «νησί του Ιπποκράτη», ως το νησί του πατέρα της ιατρικής μιας και ο ίδιος γεννήθηκε εκεί. Το νησί της Κω σήμερα αποτελεί ένα σύγχρονο νησί το οποίο διαθέτει προσφέρεται για τουρισμό και παρέχει στους επισκέπτες του πολλές δυνατότητες σε ότι αφορά τα διαθέσιμα καταλύματα, σε ότι αφορά θέματα φαγητού, αθλητικών δραστηριοτήτων, ψυχαγωγίας κ.α. Παράλληλα, ένα από τα πιο όμορφα στοιχεία του νησιού είναι οι

ατελείωτοι ποδηλατοδρόμοι που διαθέτει, γι' αυτό και πολύ συχνά η Κως χαρακτηρίζεται ως το νησί του ποδηλάτου (Κως, 2018).

Το νησί της Κω, όπως αναφέρθηκε παραπάνω κατοικήθηκε από τους προϊστορικούς χρόνους. Η πόλη της Κω καθώς και άλλες περιοχές όπως το Πυλί, η Καρδάμαινα, η Αντιμάχεια κατοικούνται από την αρχαιότητα, ενώ τα τελευταία χρόνια το νησί αναπτύχθηκαν επιπλέον οικισμοί - βόρεια του νησιού - οι οποίοι προσφέρονται κυρίως για παραθερισμό, όπως είναι το Τιγκάκι, το Μαρμάρι κ.α . Συνολικά η απόσταση που δύναται να διανυθεί στο νησί δεν είναι πολύ μεγάλη μιας και από την πόλη της Κω - που αποτελεί το ένα άκρο της - έως την Κέφαλο – το άλλο άκρο - η απόσταση δεν μπορεί να ξεπεράσει τα 40 χιλιόμετρα (Κως, 2018).

Χαρακτηριστική είναι επίσης η γεωγραφική θέση που κατέχει το νησί το οποίο απέχει 200 ναυτικά μίλια από τον Πειραιά και μόλις 10 ναυτικά μίλια από την Αλικαρνασσό (*Bodrum*). Το νησί της Κω διαθέτει ακτοπλοϊκή γραμμή η οποία έχει τη δυνατότητα να συνδέει με καθημερινά δρομολόγια το νησί με τη γειτονική Αλικαρνασσό. Ωστόσο, είναι γεγονός πως η μικρή αυτή απόσταση ανάμεσα στις δύο περιοχές αποτελεί και έναν από τους σημαντικότερους λόγους εισόδου ενός μεγάλου αριθμού προσφύγων στο νησί. Πολλοί μετανάστες από το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, τη Συρία κ.α καταλήγουν στο νησί της Κω προερχόμενοι από τα τουρκικά παράλια (*dimokratiki.gr*, 2014).

Κεφάλαιο 2^ο

Η Κως πριν το προσφυγικό

2.1 Η πορεία της οικονομίας του νησιού

Το νησί της Κω αποτελεί ένα αρκετά μεγάλο νησί το οποίο γεωγραφικά βρίσκεται στο κέντρο των Δωδεκανήσων. Η Κως αποτελεί το τρίτο σε έκταση νησί των Δωδεκανήσων μετά τη Ρόδο και την Κάρπαθο. Η Κως είναι από τα πιο δημοφιλή νησιά στην Ελλάδα και αποτελεί σύμφωνα με τη Σβύνου (2016) τον τέταρτο τουριστικό προορισμό στην Ελλάδα. Επιπλέον, το οργανωμένο - διεθνές - αεροδρόμιο που διαθέτει το νησί, τα τακτικά δρομολόγια που εκτελούνται από τα πλοία του νησιού καθώς και το κατάλληλα οργανωμένο λιμάνι του νησιού συμβάλλουν σημαντικά στην εύκολη και άνετη πρόσβαση των επισκεπτών στο νησί σε όλη τη διάρκεια του χρόνου (Κως, 2017).

Η Σβύνου (2016) αναφέρει χαρακτηριστικά πως η Κως είναι ένα νησί του οποίου η οικονομία στηρίζεται ολοκληρωτικά στον τουρισμό. Χαρακτηριστική είναι και η ποσότητα των κλινών που διαθέτει η Κως, μιας και από τις 205.073 κλίνες και τα 104.053 συνολικά δωμάτια της περιφέρειας Νοτίου Αιγίου οι 49.749 κλίνες ανήκουν και τα 24.785 δωμάτια αντίστοιχα ανήκουν στο νησί της Κώ, το οποίο διαθέτει τα περισσότερα δωμάτια της περιφέρειας νοτίου Αιγαίου μετά τη Ρόδο (Πίνακες 1,2,3).

Πίνακας 1: Δυναμικό καταλυμάτων στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ							
2017							
		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΟΥ	Μονάδες	1	3	12	7	5	28
	Δωμάτια	17	68	369	163	87	704
	Κλίνες	39	96	722	340	143	1.340
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΗΡΑΣ	Μονάδες	36	93	86	100	43	358
	Δωμάτια	1.276	2.540	1.724	2.292	690	8.522
	Κλίνες	2.621	4.933	3.426	4.404	1.384	16.768
Ανάφη	Μονάδες			1			1
	Δωμάτια			12			12
	Κλίνες			24			24
Θηρασιά	Μονάδες	1					1
	Δωμάτια	2					2
	Κλίνες	6					6
Ιος	Μονάδες	1	5	6	25	8	45
	Δωμάτια	38	163	206	553	135	1.095
	Κλίνες	70	325	424	1.080	269	2.168
Σαντορίνη	Μονάδες	33	85	62	65	35	280
	Δωμάτια	1.192	2.324	1.215	1.599	555	6.885
	Κλίνες	2.445	4.497	2.397	3.048	1.115	13.502
Σίκινος	Μονάδες			1			1
	Δωμάτια			18			18
	Κλίνες			37			37
Φολέγανδρος	Μονάδες	1	3	16	10		30
	Δωμάτια	44	53	273	140		510
	Κλίνες	100	111	544	276		1.031
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΥΜΝΟΥ	Μονάδες	1	5	22	85	10	123
	Δωμάτια	64	188	710	1.672	142	2.776
	Κλίνες	175	415	1.355	3.132	275	5.352
Αστυπάλαια	Μονάδες			5	10	1	16
	Δωμάτια			109	109	17	235
	Κλίνες			221	209	29	459
Κάλυμνος	Μονάδες		2	8	31		41
	Δωμάτια		53	238	610		901
	Κλίνες		149	459	1.156		1.764
Λειψοί	Μονάδες			2		1	3
	Δωμάτια			58		10	68
	Κλίνες			104		21	125
Λέρος	Μονάδες		2	2	17	4	25
	Δωμάτια		132	79	407	48	666
	Κλίνες		260	145	739	93	1.237
Πάτμος	Μονάδες	1	1	5	27	4	38
	Δωμάτια	64	3	226	546	67	906
	Κλίνες	175	6	426	1.028	132	1.767
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΠΑΘΟΥ	Μονάδες	2	11	32	71	5	121
	Δωμάτια	364	372	966	1.505	72	3.279
	Κλίνες	750	729	1.799	2.791	122	6.191
Κάρπαθος	Μονάδες	2	11	31	68	5	117
	Δωμάτια	364	372	953	1.483	72	3.244
	Κλίνες	750	729	1.774	2.750	122	6.125
Κάσος	Μονάδες			1	3		4
	Δωμάτια			13	22		35
	Κλίνες			25	41		66

Πηγή: ΞΕΕ, (2018)

Πίνακας 2: Δυναμικό καταλυμάτων στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ							
2017							
		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΑΣ - ΚΥΘΟΥ	Μονάδες	1	1	2	7	1	12
	Δωμάτια	38	16	38	170	16	278
	Κλίνες	74	38	64	336	32	544
Κέα	Μονάδες	1	1	1	4	1	8
	Δωμάτια	38	16	20	88	16	178
	Κλίνες	74	38	34	173	32	351
Κύθηρος	Μονάδες			1	3		4
	Δωμάτια			18	82		100
	Κλίνες			30	163		193
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΩ	Μονάδες	31	40	57	136	5	269
	Δωμάτια	8.069	7.762	3.724	5.215	88	24.858
	Κλίνες	16.913	15.651	7.356	9.797	174	49.891
Κως	Μονάδες	31	40	56	133	5	265
	Δωμάτια	8.069	7.762	3.704	5.162	88	24.785
	Κλίνες	16.913	15.651	7.319	9.692	174	49.749
Νίσυρος	Μονάδες			1	3		4
	Δωμάτια			20	53		73
	Κλίνες			37	105		142
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΗΛΟΥ	Μονάδες	1	3	18	45	10	77
	Δωμάτια	50	64	256	861	142	1.373
	Κλίνες	78	126	510	1.694	269	2.677
Κίμωλος	Μονάδες			1			1
	Δωμάτια			5			5
	Κλίνες			8			8
Μήλος	Μονάδες		2	6	22	6	36
	Δωμάτια		52	70	465	88	675
	Κλίνες		107	147	929	167	1.350
Σέριφος	Μονάδες			3	5	2	10
	Δωμάτια			33	103	29	165
	Κλίνες			60	196	49	305
Σίφνος	Μονάδες	1	1	8	18	2	30
	Δωμάτια	50	12	148	293	25	528
	Κλίνες	78	19	295	569	53	1.014
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΚΟΝΟΥ	Μονάδες	42	51	31	30	32	186
	Δωμάτια	2.290	1.811	1.045	686	440	6.272
	Κλίνες	4.667	3.681	2.087	1.356	879	12.670

Πηγή: ΞΕΕ, (2018)

Πίνακας 3: Δυναμικό καταλυμάτων στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ							
2017							
		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΑΞΟΥ	Μονάδες	4	13	28	91	23	159
	Δωμάτια	139	441	1.063	1.600	304	3.547
	Κλίνες	257	914	2.108	3.118	605	7.002
Αμοργός	Μονάδες	1		2	9		12
	Δωμάτια	54		47	123		224
	Κλίνες	89		89	246		424
Ηρακλεία	Μονάδες				1		1
	Δωμάτια				12		12
	Κλίνες				28		28
Κουφονήσι	Μονάδες		2	4	5		11
	Δωμάτια		42	92	73		207
	Κλίνες		86	189	151		426
Νάξος	Μονάδες	3	11	22	74	23	133
	Δωμάτια	85	399	924	1.346	304	3.058
	Κλίνες	168	828	1.830	2.600	605	6.031
Σχοινούσα	Μονάδες				2		2
	Δωμάτια				46		46
	Κλίνες				93		93
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΥ	Μονάδες	3	19	32	71	21	146
	Δωμάτια	154	865	959	1.432	297	3.707
	Κλίνες	312	1.580	1.843	2.748	595	7.078
Αντίπαρος	Μονάδες			1	3	5	9
	Δωμάτια			17	78	81	176
	Κλίνες			31	150	160	341
Πάρος	Μονάδες	3	19	31	68	16	137
	Δωμάτια	154	865	942	1.354	216	3.531
	Κλίνες	312	1.580	1.812	2.598	435	6.737
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΥ	Μονάδες	48	115	153	167	45	528
	Δωμάτια	12.136	18.319	8.293	6.651	890	46.289
	Κλίνες	24.858	35.751	16.007	12.607	1.717	90.940
Καστελλόριζο	Μονάδες		1	2	3		6
	Δωμάτια		19	8	29		56
	Κλίνες		39	18	49		106
Ρόδος	Μονάδες	48	109	132	156	45	490
	Δωμάτια	12.136	18.237	7.931	6.491	890	45.685
	Κλίνες	24.858	35.584	15.306	12.311	1.717	89.776
Σύμη	Μονάδες		5	6	4		15
	Δωμάτια		63	103	82		248
	Κλίνες		128	202	152		482
Τήλος	Μονάδες			8	3		11
	Δωμάτια			214	46		260
	Κλίνες			391	89		480
Χάλκη	Μονάδες			5	1		6
	Δωμάτια			37	3		40
	Κλίνες			90	6		96
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΡΟΥ	Μονάδες	4	10	14	20	2	50
	Δωμάτια	34	416	352	456	23	1.281
	Κλίνες	66	781	679	864	39	2.429
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΝΟΥ	Μονάδες		4	13	19	4	40
	Δωμάτια		276	304	533	54	1.167
	Κλίνες		511	589	1.005	86	2.191
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	Μονάδες	174	368	500	849	206	2.097
	Δωμάτια	24.631	33.138	19.803	23.236	3.245	104.053
	Κλίνες	50.810	65.206	38.545	44.192	6.320	205.073

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος.

Πηγή: ΞΕΕ, (2018)

Το νησί της Κω τα τελευταία χρόνια σημειώνει σημαντική άνοδο στην προσέλευση των τουριστών μιας και σύμφωνα με τα στοιχεία που καταγράφονται στις αφίξεις του αερολιμένα του νησιού η πορεία των τουριστών από το 2004 είναι ανοδική. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον πίνακα 2.4 το 2004 οι αφίξεις των επισκεπτών από τον Ιανουάριο έως τον Ιούνιο ανέρχονται στις 589.775, το 2005 οι

αφίξεις των επισκεπτών ανέρχονται στις 557.43, το 2006 οι αφίξεις των επισκεπτών σημειώνουν αύξηση και ανέρχονται στις 620.509. Στη συνέχεια, κατά το έτος 2007 η ανοδική πορεία συνεχίζεται και οι αφίξεις των επισκεπτών ανέρχονται στις 644.127, το 2008 παρατηρείται επίσης αύξηση των αφίξεων οι οποίες ανέρχονται στις 651.354, το 2009 οι αφίξεις ανέρχονται στις 619.487 (Πίνακας 8) ενώ στη συνέχεια, το 2011 παρατηρείται σημαντική άνοδος με τις ετήσιες αφίξεις τουριστών στην Κω να ανέρχονται στους 851.489 επισκέπτες.

Το 2012 οι ετήσιες αφίξεις ανέρχονται στις 802.760 ενώ το 2013 στις 926.105. Σημαντική είναι η άνοδος που παρατηρείται στις αφίξεις των επισκεπτών στην Κω το 2014 οι οποίες ανέρχονται σε 1.010.644 (Πίνακας 7). Ωστόσο, σύμφωνα με τον Πίνακα παρατηρείται μείωση των ετήσιων αφίξεων στον αερολιμένα της Κω το έτος 2015 (έτος κατά το οποίο άρχισαν οι πρώτες προσφυγικές ροές) όπου με βάση τα στοιχεία οι αφίξεις ανέρχονται σε 970.777 και στη συνέχεια το έτος 2016 οι αφίξεις μειώνονται ακόμη περισσότερο και ανέρχονται σε 861.668.

Πτώση των αφίξεων σημειώθηκε επίσης στο αεροδρόμιο της Σάμου όπου και εκεί υπήρξε προσέλευση προσφύγων. Πιο συγκεκριμένα, οι αφίξεις στον αερολιμένα της Σάμου το έτος 2015 ανερχόταν στους 126.789 (Πίνακας 6) ενώ το 2016 μειώθηκαν στις 97.635 (Πίνακας 5). Χαρακτηριστικό παράδειγμα της επίδρασης του προσφυγικού αποτελεί και το νησί της Μυτιλήνης όπου οι αφίξεις το 2015 ανερχόταν στις 75.767 ενώ το 2016 η αφίξεις στον αερολιμένα του νησιού μειώθηκαν σημαντικά και ανερχόταν στις 32.295.

Ενθαρρυντικά ωστόσο είναι τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται σε ότι αφορά τις αφίξεις στον αερολιμένα της Κω - αλλά και των υπόλοιπων νησιών που είχαν προσφυγική προσέλευση - κατά το έτος 2017. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΕΤΕ (2018) φαίνεται να υπάρχει ανάκαμψη των αφίξεων στα νησιά όπου υπήρχαν προσφυγικές ροές. Πιο συγκεκριμένα, στον αερολιμένα της Κω το 2017 οι αφίξεις ανήλθαν στις 1.027.339 (Πίνακας 4). Άνοδος σημειώθηκε και στα νησιά της Σάμου και της Μυτιλήνης όπου οι αφίξεις ανήλθαν στις 115.603 και 43.948 αντίστοιχα.

Πίνακας 4:Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω το έτος 2017

2017	Αθήνα	Θεσσαλονίκη	Ρόδος	Κω	Κάρπαθος	Ηράκλειο	Χανιά	Κέρκυρα	Ζάκυνθος	Κεφαλονιά	Αίγιο	Μύκονος	Σαντορίνη	Αράδος	Καλαμάτα	Σάμος	Σιάτθος	Καβάλα	Μυτιλήνη	Σύνολο	
	Athens	Thessaloniki	Rhodes	Kos	Karpathos	Heraklion	Chania	Corfu	Zakynthos	Kefalonia	Aigio	Mikonos	Santorini	Araos	Kalamata	Samos	Skiathos	Kavala	Mytilene	Total	
Ιανουάριος	January	205.391	84.150	2		771	1.930							0					161	292.405	
Φεβρουάριος	February	163.412	79.179	56		1.118	1.749	2						0	389					19	245.924
Μάρτιος	March	242.291	98.744	1.476	0	3.794	8.312	3.166	318				917	0	1.507					112	380.237
Απρίλιος	April	382.015	159.321	83.768	19.265	160.359	67.391	34.919	8.093	3.698	2.924	6.841	13.450	476	4.609	1.056			3.264	634	952.083
Μάιος	May	493.915	179.094	245.501	119.567	5.581	373.126	135.465	147.104	86.603	31.308	29.211	25.538	45.481	6.826	12.642	9.727	18.883	12.406	4.773	1.922.371
Ιούνιος	June	519.704	239.642	369.133	178.723	17.518	511.146	186.055	233.232	147.555	49.889	49.373	58.644	73.959	15.853	21.505	22.173	36.420	22.351	7.860	2.790.745
Ιούλιος	July	675.219	280.514	461.634	221.259	19.877	637.254	228.983	298.691	183.282	61.132	68.653	93.689	101.451	17.760	25.430	28.770	46.926	28.318	11.882	3.481.724
Αύγουστος	August	671.237	259.199	450.780	217.179	20.794	627.677	195.303	284.603	183.245	66.380	59.298	97.311	98.246	16.776	23.494	29.279	48.878	25.722	10.411	3.391.812
Σεπτέμβριος	September	580.119	219.229	367.991	179.663	15.969	511.924	178.649	220.053	137.154	44.671	48.068	52.702	70.553	15.001	22.748	21.705	30.088	19.149	7.774	2.743.210
Οκτώβριος	October	442.337	159.703	197.564	91.605	2.073	305.068	88.618	77.446	29.780	8.471	13.485	11.713	26.897	4.239	8.278	2.893	1.254	4.509	447	1.476.380
Νοέμβριος	November	250.250	82.355	606	78		11.049	247	809	63			566	0	1.007				410	36	347.476
Τρέχον έτος	Ytd	4.565.490	1.841.130	2.178.511	1.027.339	81.812	3.143.286	1.093.702	1.300.025	781.093	266.549	271.012	346.458	431.120	76.931	121.609	115.603	182.459	116.290	43.948	17.984.367

Πηγή: ΣΕΤΕ, (2018)

Πίνακας 5:Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω το έτος 2016

2016	Αθήνα	Θεσσαλονίκη	Ρόδος	Κω	Κάρπαθος	Ηράκλειο	Χανιά	Κέρκυρα	Ζάκυνθος	Κεφαλονιά	Αίγιο	Μύκονος	Σαντορίνη	Αράδος	Καλαμάτα	Σάμος	Σιάτθος	Καβάλα	Μυτιλήνη	Σύνολο	
	Athens	Thessaloniki	Rhodes	Kos	Karpathos	Heraklion	Chania	Corfu	Zakynthos	Kefalonia	Aigio	Mikonos	Santorini	Araos	Kalamata	Samos	Skiathos	Kavala	Mytilene	Total	
Ιανουάριος	January	197.375	73.335	99	0	0	2.258	0	0	0	0	0	246	0	0	0	8	297	0	273.618	
Φεβρουάριος	February	175.791	67.702	277	0	0	185	2.213	0	0	0	0	0	0	220	0	0	0	113	246.501	
Μάρτιος	March	241.694	93.359	3.855	266	0	10.225	9.548	1.402	349	156	0	1.100	0	1.421	0	0	0	159	365.331	
Απρίλιος	April	309.548	119.007	64.002	13.737	0	120.125	53.909	28.559	5.540	2.416	1.989	2.925	10.191	1.361	3.955	825	81	411	1.150	739.731
Μάιος	May	422.460	159.490	239.362	100.866	6.255	343.439	132.349	143.504	70.326	29.327	25.574	26.300	42.404	7.866	12.072	8.835	17.954	10.668	4.228	1.803.289
Ιούνιος	June	512.696	200.096	347.492	144.460	14.691	456.060	169.017	218.744	123.831	45.672	40.735	50.915	65.247	12.101	17.679	16.068	31.812	16.218	4.972	2.488.526
Ιούλιος	July	665.167	246.252	458.266	192.950	21.272	608.722	223.817	289.665	164.722	57.180	56.907	79.204	98.501	15.689	24.093	24.538	46.439	22.848	6.982	3.303.014
Αύγουστος	August	619.511	237.842	448.572	192.676	21.531	604.849	190.922	280.273	168.734	56.927	50.340	89.868	100.574	13.496	21.490	25.477	49.480	20.667	8.223	3.201.452
Σεπτέμβριος	September	546.122	195.749	355.287	151.650	17.013	479.450	168.259	206.040	120.789	40.009	41.100	40.421	63.141	12.501	18.032	19.356	30.376	15.026	5.901	2.526.222
Οκτώβριος	October	386.395	144.693	173.742	65.051	803	258.064	91.012	74.753	21.778	4.171	12.071	9.282	22.966	1.805	7.829	2.536	627	3.435	503	1.281.516
Νοέμβριος	November	236.597	82.259	0	12	0	3.028	3.310	759	0	0	0	161	0	983	0	0	0	0	64	327.173
Δεκέμβριος	December	212.679	104.818	112	0	0	1.007	2.258	19	0	0	0	146	0	0	0	0	0	0	0	321.039
Σύνολο	Total	4.526.035	1.724.599	2.091.066	861.668	81.565	2.885.154	1.048.872	1.243.718	676.069	235.858	228.736	298.915	404.677	64.819	107.774	97.635	176.787	89.370	32.295	16.875.612
Τρέχον έτος	Ytd	4.313.356	1.619.781	2.090.954	861.668	81.565	2.884.147	1.046.614	1.243.699	676.069	235.858	228.736	298.915	404.531	64.819	107.774	97.635	176.787	89.370	32.295	16.594.573

Πηγή: ΣΕΤΕ, (2018)

Πίνακας 6: Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω το έτος 2015

2015		Αθήνα	Θεσσαλονίκη	Ρόδος	Κως	Κάρπαθος	Ηράκλειο	Χανιά	Κέρκυρα	Ζάκυνθος	Κεφαλονιά	Άκτιο	Μύκονος	Σαντορίνη	Αραός	Καλαμάτα	Σάμος	Σκιάθος	Καβάλα	Μυτιλήνη	Σύνολο	
		Athens	Thessaloniki	Rhodes	Kos	Karpathos	Herakleion	Chania	Corfu	Zakynthos	Kefalonia	Aktio	Mikonos	Santorini	Araos	Kalamata	Samos	Skiaθος	Kavala	Mytilene	Total	
Ιανουάριος	January	186.527	77.696	76	0	0	183	2.375	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	254	0	0	267.091
Φεβρουάριος	February	151.788	68.364	28	0	0	300	1.825	0	0	0	0	0	0	0	38	0	0	0	0	0	222.343
Μάρτιος	March	217.741	87.262	1.576	914	0	7.204	6.245	2.159	173	179	0	0	172	0	1.476	0	0	0	0	0	325.101
Απρίλιος	April	312.606	115.252	61.681	17.299	503	100.905	48.434	25.946	3.952	1.785	1.023	1.538	7.664	3.882	3.108	1.420	0	1.192	2.037	0	710.227
Μάιος	May	412.352	146.690	227.005	128.890	5.735	310.903	124.470	125.053	66.286	25.364	21.354	22.636	37.868	19.131	10.481	14.836	17.069	9.143	12.043	0	1.737.349
Ιούνιος	June	508.986	194.746	318.104	169.100	15.497	418.765	157.285	198.586	119.080	43.521	37.800	42.393	63.311	10.715	15.767	25.912	30.715	16.435	15.022	0	2.401.742
Ιούλιος	July	603.752	223.582	412.892	221.740	21.367	541.721	197.809	252.697	154.586	52.654	45.316	78.121	86.326	13.487	18.127	29.291	42.455	21.086	18.373	0	3.035.382
Αύγουστος	August	564.678	214.011	422.813	221.975	20.389	558.317	181.951	254.163	148.737	54.529	45.970	85.661	94.217	14.198	18.836	30.955	44.501	20.940	16.588	0	3.013.429
Σεπτέμβριος	September	470.000	160.133	321.993	156.249	13.737	426.698	146.420	176.245	102.110	36.319	32.102	40.068	58.259	9.719	13.040	22.439	24.356	12.869	10.621	0	2.233.377
Οκτώβριος	October	336.535	120.116	134.308	54.516	1.044	191.902	71.109	56.746	14.420	3.029	6.541	5.306	17.220	2.029	5.026	1.836	230	2.061	1.076	0	1.025.150
Νοέμβριος	November	200.000	71.392	1.236	54	0	2.907	2.987	891	53	50	0	0	374	0	870	0	0	111	7	0	280.932
Τρέχον έτος	Ytd	3.984.967	1.479.244	1.801.712	970.777	78.272	2.559.805	940.910	1.092.486	609.397	217.430	190.106	275.723	365.411	73.161	86.789	126.789	159.326	84.071	75.767	0	15.252.123

Πηγή: ΣΕΤΕ, (2018)

Πίνακας 7: Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω τα έτη 2014 και 2013

2014		Αθήνα	Θεσ/κη (1)	Ρόδος	Κως	Ηράκλειο	Χανιά	Κέρκυρα	Ζάκυνθος	Κεφαλονιά	Άκτιο	Μύκονος	Σαντορίνη	Αραός	Καλαμάτα	Σάμος	Σκιάθος	Καβάλα	Σύνολο			
		Athens	Thessaloniki (1)	Rhodes	Kos	Herakleion	Chania	Corfu	Zakynthos	Kefalonia	Aktio	Mikonos	Santorini	Araos	Kalamata	Samos	Skiaθος	Kavala	Total			
Ιανουάριος	January	142.761	61.950	989	2	81	1.612	6	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	113	0	207.518	
Φεβρουάριος	February	119.238	56.701	1.125	0	59	1.313	5	0	0	0	0	0	0	237	0	0	0	292	0	179.020	
Μάρτιος	March	164.468	72.106	1.304	0	994	2.024	657	342	0	9	0	2	0	1.344	0	0	0	0	0	243.090	
Απρίλιος	April	255.371	115.864	58.195	23.677	108.996	49.548	27.118	4.119	2.291	2.046	2.232	3.965	2.821	2.641	1.068	5	1.366	661.423	0	661.423	
Μάιος	May	334.468	144.834	236.951	121.974	325.142	124.555	121.307	64.833	24.661	19.739	18.879	31.988	4.549	8.320	15.226	15.320	8.447	1.621.238	0	1.621.238	
Ιούνιος	June	403.827	196.397	348.554	179.351	440.238	158.291	191.334	113.116	39.591	36.097	39.428	52.445	14.392	17.440	23.660	28.104	14.926	2.297.211	0	2.297.211	
Ιούλιος	July	470.573	241.972	420.924	225.316	537.090	198.153	254.990	140.507	51.704	40.967	70.093	78.339	17.653	20.838	28.997	35.471	18.908	2.852.095	0	2.852.095	
Αύγουστος	August	458.590	226.220	410.894	225.464	562.137	180.245	245.575	144.692	51.041	41.515	77.461	82.262	19.691	20.808	29.286	40.129	17.616	2.833.826	0	2.833.826	
Σεπτέμβριος	September	381.970	174.411	311.479	167.009	423.374	159.232	176.167	94.956	36.189	29.645	33.548	49.128	11.859	14.900	22.749	22.328	11.671	2.120.615	0	2.120.615	
Οκτώβριος	October	316.557	123.752	138.900	67.427	203.789	69.812	55.405	13.054	4.471	6.101	5.147	12.132	2.856	11.979	1.541	209	2.139	1.035.271	0	1.035.271	
Νοέμβριος	November	179.693	71.973	1.271	424	4.061	3.767	659	56	0	5	3	172	0	9.552	0	0	0	93	271.729	0	271.729
Δεκέμβριος*	December*	160.756	90.481	319	0	491	1.764	26	0	0	0	0	0	0	1.044	0	0	0	659	255.540	0	255.540
Σύνολο	Total	3.388.322	1.576.661	1.931.005	1.010.644	2.606.472	950.316	1.072.849	575.480	209.948	176.124	246.791	310.433	73.821	109.107	122.527	141.596	76.430	14.578.528	0	14.578.528	

2013		Αθήνα	Θεσ/κη (1)	Ρόδος	Κως	Ηράκλειο	Χανιά	Κέρκυρα	Ζάκυνθος	Κεφαλονιά	Άκτιο	Μύκονος	Σαντορίνη	Αραός	Καλαμάτα	Σάμος	Σκιάθος	Καβάλα	Σύνολο			
		Athens	Thessaloniki (1)	Rhodes	Kos	Herakleion	Chania	Corfu	Zakynthos	Kefalonia	Aktio	Mikonos	Santorini	Araos	Kalamata	Samos	Skiaθος	Kavala	Total			
Ιανουάριος	January	111.861	52.604	474	0	846	984	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	166.780	
Φεβρουάριος	February	90.196	48.573	165	3	225	935	6	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	140.107	
Μάρτιος	March	122.577	70.231	3.806	1.764	8.399	4.422	1.989	156	312	0	0	0	80	880	0	7	592	215.215	0	215.215	
Απρίλιος	April	174.527	85.516	47.832	19.487	75.806	38.131	25.614	3.538	4.413	841	1.133	1.517	2.611	1.934	873	22	1.188	484.983	0	484.983	
Μάιος	May	254.554	134.816	213.553	112.974	304.946	113.803	109.194	55.957	24.512	17.955	14.016	25.093	5.444	5.351	12.089	13.193	8.268	1.424.918	0	1.424.918	
Ιούνιος	June	314.171	176.518	321.688	168.779	421.873	148.223	169.202	94.412	38.484	32.497	26.609	43.406	14.087	10.859	19.772	24.492	13.921	2.038.993	0	2.038.993	
Ιούλιος	July	372.980	202.535	375.682	205.420	519.690	171.545	221.082	118.890	45.306	34.765	51.505	61.296	15.129	11.986	25.810	29.818	17.245	2.480.274	0	2.480.274	
Αύγουστος	August	379.060	192.000	387.980	209.633	527.937	161.964	213.219	122.422	45.219	33.182	56.183	65.319	17.026	11.616	24.418	33.493	16.435	2.490.524	0	2.490.524	
Σεπτέμβριος	September	307.244	155.915	312.368	156.405	438.947	137.639	152.124	82.618	34.687	29.089	25.746	39.767	11.673	10.549	18.418	17.749	11.760	1.942.698	0	1.942.698	
Οκτώβριος	October	229.491	98.812	120.614	57.290	171.551	67.158	49.013	11.227	4.932	6.160	2.340	8.019	3.956	3.985	2.183	296	2.749	839.776	0	839.776	
Νοέμβριος	November	144.394	61.301	906	79	1.856	3.296	2.447	51	69	0	0	30	0	781	0	0	0	178	215.389	0	215.389
Δεκέμβριος	December	117.303	72.997	819	0	6	1.765	4.705	0	0	0	0	0	5	0	176	0	0	0	0	197.776	
Σύνολο	Total	2.618.358	1.351.818	1.785.305	925.834	2.472.082	849.667	948.606	488.161	198.033	154.489	177.532	244.449	70.011	57.943	103.739	119.070	72.336	12.637.433	0	12.637.433	

Πηγή: ΣΕΤΕ, (2018)

Πίνακας 8: Αφίξεις στον αερολιμένα της Κω τα έτη 2004 έως και 2009

Πίνακας 2.- Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών Αεροπορικώς - Ιανουάριος - Ιούνιος											
Αεροδρόμια	2004	2005	2006	2007	2008	2009	% μεταβολή				
							2005/04	2006/05	2007/06	2008/07	2009/08
Θεσσαλονίκη*	441.834	447.407	464.908	510.395	560.238	507.038	1,3	3,9	9,8	9,8	-9,5
Καβάλα	39.541	31.161	32.993	36.184	32.891	28.734	-21,2	5,9	9,7	-9,1	-12,6
(Β. Ελλάς)	481.375	478.568	497.901	546.579	593.129	535.772	-0,6	4,0	9,8	8,5	-9,7
Ηράκλειο*	663.143	656.181	715.072	725.520	741.393	655.898	-1,0	9,0	1,5	2,2	-11,5
Χανιά	185.508	195.154	237.506	249.553	243.355	226.036	5,2	21,7	5,1	-2,5	-7,1
(Κρήτη)	848.651	851.335	952.578	975.073	984.748	881.934	0,3	11,9	2,4	1,0	-10,4
Ρόδος	392.075	375.737	421.324	440.294	445.687	432.471	-4,2	12,1	4,5	1,2	-3,0
Κως	197.700	181.696	199.185	203.833	205.667	187.016	-8,1	9,6	2,3	0,9	-9,1
(Δωδεκάνησος)	589.775	557.433	620.509	644.127	651.354	619.487	-5,5	11,3	3,8	1,1	-4,9
Αραξος	11.577	20.493	18.306	32.681	19.865	15.033	77,0	-10,7	78,5	-39,2	-24,3
Καλαμάτα	17.332	18.659	17.020	17.149	12.086	10.705	7,7	-8,8	0,8	-29,5	-11,4
(Πελοπόννησος)	28.909	39.152	35.326	49.830	31.951	25.738	35,4	-9,8	41,1	-35,9	-19,4
Κέρκυρα	270.167	264.988	271.617	271.314	262.265	238.445	-1,9	2,5	-0,1	-3,3	-9,1
Κεφαλονιά	54.922	50.238	55.288	53.768	65.114	50.701	-8,5	10,1	-2,7	21,1	-22,1
Ζάκυνθος	161.830	152.036	157.838	148.163	150.976	141.100	-6,1	3,8	-6,1	1,9	-6,5
Άκτιο	47.640	47.961	44.246	49.373	55.467	52.044	0,7	-7,7	11,6	12,3	-6,2
(Ιόνια Νησιά)	534.559	515.223	528.989	522.618	533.822	482.290	-3,6	2,7	-1,2	2,1	-9,7
Μίκονος	23.320	24.979	26.562	26.517	27.459	23.920	7,1	6,3	-0,2	3,6	-12,9
Σαντορίνη	47.668	51.185	55.194	58.039	55.645	47.905	7,4	7,8	5,2	-4,1	-13,9
(Κυκλάδες)	70.988	76.164	81.756	84.556	83.104	71.825	7,3	7,3	3,4	-1,7	-13,6
Μυτιλήνη	24.789	24.412	24.095	27.046	26.744	24.886	-1,5	-1,3	12,2	-1,1	-6,9
Χίος	5.587	5.449	5.439	4.813	6.104	4.492	-2,5	-0,2	-11,5	26,8	-26,4
Σάμος	42.237	41.082	44.393	42.047	45.190	38.231	-2,7	8,1	-5,3	7,5	-15,4
(Β. Αιγαίο)	72.613	70.943	73.927	73.906	78.038	67.609	-2,3	4,2	0,0	5,6	-13,4
ΣΥΝΟΛΟ	2.626.870	2.588.818	2.790.986	2.896.689	2.956.146	2.684.655	-1,4	7,8	3,8	2,1	-9,2
ΑΘΗΝΑ**			1.395.785	1.551.887	1.521.958	1.376.928	-	-	11,2	-1,9	-9,5
ΣΥΝΟΛΟ (Με Αθήνα)	2.626.870	2.588.818	4.186.771	4.448.376	4.478.104	4.061.583	-1,4	61,7	6,2	0,7	-9,3

Πηγή: ΙΤΕΠ, (2018)

Σύμφωνα με μελέτη του ΣΕΤΕ (2016) υποστηρίζεται πως ο τουρισμός της Ελλάδας έχει αναμφίβολα δεχτεί σημαντική επιρροή σε από τις συχνές προσφυγικές ροές στη χώρα μας. Με βάση τα στοιχεία της έρευνας κατά το έτος 2015 και σύμφωνα με την τεταμένη κατάσταση που επικρατεί στην Ανατολική Μεσόγειο καθώς και στις σχέσεις ανάμεσα στη Ρωσία και την Τουρκία, η τουριστική κίνηση θα έπρεπε να ήταν αυξημένη. Ωστόσο, οι αφίξεις των τουριστών δεν ήταν οι αναμενόμενες. Αντιθέτως, σημειώθηκε μείωση των αφίξεων κατά -2,4% (Γερμανία), κατά -3,1% (Ηνωμένο Βασίλειο) και -2,1% στο σύνολο των αφίξεων.

Επιπλέον, σύμφωνα με την ίδια μελέτη είχαν επίσης επηρεαστεί οι τουριστικές αφίξεις αλλά και οι προκρατήσεις σε ότι αφορά τους πρώτους τρεις μήνες του 2016. Άμεσες και σημαντικές προσπάθειες έγιναν ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που προκύπτουν από την έλευση προσφυγικών ροών στη χώρα μας ,ε σκοπό την ανάκαμψη της τουριστικής οικονομίας. Χαρακτηριστικό είναι άλλωστε το γεγονός πως νησιά όπως η Σάμος, η Χίος, η Μυτιλήνη - και λιγότερο η Κως - φιλοξενούσαν σχεδόν 8,5 χιλ. πρόσφυγες (ΣΕΤΕ, 2016).

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της έρευνας έως τον Μάρτιο του 2016 σημειωνόταν καθημερινά 1.676 αφίξεις προσφύγων και μεταναστών στη χώρα μας, ενώ τους επόμενους μήνες οι καθημερινές αφίξεις μειώθηκαν αρκετά. Η συγκεκριμένη μελέτη αναφέρει επίσης πως η κρατική οργάνωση συνέβαλλε σημαντικά στην αντιμετώπιση των κοινωνικών θεμάτων και των αναταράξεων που κατά καιρούς λάμβαναν χώρα μιας και φρόντισε άμεσα τη μεταφορά σχεδόν 53.000 προσφύγων οι οποίοι είχαν εγκλωβιστεί στη χώρα μας σε συγκεκριμένα κέντρα υποδοχής τα οποία οργανώθηκαν σε όλη την Ελλάδα.

Η κρατική παρέμβαση φαίνεται πως ήταν αρκετά σημαντική μιας και σύμφωνα με στοιχεία της Fraport Greece, (2017) τα επίπεδα της τουριστικής κίνησης στην Κω το 2017 είναι ενθαρρυντικά. Η τουριστική κίνηση που σημειώθηκε κατά τον μήνα Απρίλιο του 2017 στην Κω ήταν ιδιαίτερα αυξημένη σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με τη Fraport Greece οι αφίξεις των τουριστών στην Κω κατά τον μήνα Μάιο ανήκουν κατά βάση σε Γερμανούς, σε Άγγλους, και σε Ολλανδούς επισκέπτες (Fraport Greece, 2017).

2.2 Ο τουρισμός στην Κω

Η Κως είναι ένα νησί που διαθέτει κοσμικές παραλίες, γραφικά χωριά, φυσικά λιμάνια και μεγάλο αριθμό ενοικιαζόμενων δωματίων τα οποία μπορούν και ανταποκρίνονται στις ανάγκες του οποιοδήποτε επισκέπτη. Επιπλέον, στην Κω χαρακτηριστική είναι η ύπαρξη ξενοδοχειακών επιχειρήσεων οι οποίες προσφέρουν τη δυνατότητα ολοκληρωμένων πακέτων διακοπών (*all inclusive*). Ο τουρισμός αποτελεί τη βασικότερη πηγή για την ανάπτυξη της οικονομίας του νησιού. Το νησί της Κω προσφέρει εξαιρετική φυσική ομορφιά επισκέπτη, υπέροχες παραλίες και πολλά αρχαιολογικά μνημεία τα οποία οι τουρίστες έχουν τη δυνατότητα να επισκεφθούν (Κως, 2018).

Το περισσότερο διαδεδομένο είδος τουρισμού στο νησί της Κω είναι ο μαζικός τουρισμός, μιας κάθε χρόνο πολλοί tour operators αναλαμβάνουν την οργάνωση πακέτων διακοπών προς το νησί με πολλούς ευρωπαίους τουρίστες να επισκέπτονται κάθε χρόνο την Κω (Σβύνου, 2016). Το νησί της Κω ενδείκνυται επίσης για θαλάσσιο και συνεδριακό τουρισμό καθώς και για πολλά είδη διακοπών μιας και προσφέρει τη

δυνατότητα επίσκεψης σε αρχαιολογικούς χώρους, ιαματικά λουτρά και κέντρα θαλασσοθεραπείας και χαλάρωσης, όπου μπορεί κάποιος να αφιερώσει λίγο χρόνο για την προσωπική του χαλάρωση και ευεξία. Το νησί διαθέτει επίσης πλούσια φυσική ομορφιά και πανέμορφες παραλίες. Η παραλία του Τιγκακίου είναι μια τουριστική τοποθεσία η οποία διαθέτει ρηγά νερά και αμμουδιά. Η περιοχή αποτελεί σημαντικό υδροβιότοπο ο οποίος διαθέτει σπάνια είδη πουλιών και επιπλέον η αμμουδιά της παραλίας αποτελεί τον χώρο φωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta-Caretta* (Κως, 2018).

Ένας από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς που μπορεί κανείς να επισκεφθεί στο νησί είναι το «Ασκληπιείο» το οποίο αποτελεί σημείο επίσκεψης για εκατοντάδες χιλιάδες γιατρούς οι οποίοι επισκέπτονται από όλο τον κόσμο το νησί όπου έζησε και δίδαξε ο πατέρας της Ιατρικής Ιπποκράτης (Κως, 2018). Το «Ασκληπιείο» είναι το πρώτο και το πιο γνωστό νοσοκομείο εκείνης της εποχής το οποίο τοποθετείται λίγα χιλιόμετρα έξω από την πόλη της Κω σε μια περιοχή πλούσιο φυσικό κάλλος. Το «Ασκληπιείο» διαθέτει τρεχούμενα ιαματικά νερά, τα οποία χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία διάφορων δερματικών παθήσεων. Στο οικοδόμημα υπάρχουν επίσης τα ερείπια ενός ναού καθώς και μια κρήνη, όπου θεωρείται πως αποτελούσε τον χώρο αποθεραπείας των ασθενών. Στο οικοδόμημα υπάρχουν επίσης τα ερείπια του βωμού του Ασκληπιού και του ναού του Θεού Απόλλωνα (Σβύνου, 2016).

Επιπλέον, σύμφωνα με τον Ιπποκράτη, πολλά φυτά και βότανα της ελληνικής χλωρίδας αποτελούσαν φάρμακο για ορισμένες ασθένειες. Με βάση τα στοιχεία αυτά σε έναν φυσικό χώρο γύρω από το Διεθνές Ιπποκράτειο Ίδρυμα στην Κω έγινε προσπάθεια ανάδειξης των φυτών που χρησιμοποιούσε ο Ιπποκράτης χωρίς να αλλοιωθεί το φυσικό περιβάλλον. Το 2007 δημιουργήθηκε ο κήπος του Ιπποκράτη, ο οποίος αποτελεί μια μικρή όαση με φυτά τα οποία είχαν χρήση στην ιπποκρατική πρακτική. Παράλληλα, με σκοπό την καλύτερη ενημέρωση του κοινού τοποθετήθηκαν ειδικές σημάνσεις σε κάθε βότανο οι οποίες παρείχαν πληροφορίες σχετικά με τις θεραπευτικές ιδιότητες του κάθε βοτάνου.

Το νησί της Κω κατακλύζεται από πολλούς επιστήμονες κάθε χρόνο. Η προσέλευση ολοένα και περισσότερων επιστημόνων δημιούργησε την ανάγκη

κατασκευής και λειτουργίας ορισμένων κατάλληλα διαμορφωμένων κέντρων τα οποία θα είχαν τη δυνατότητα να υποστηρίξουν τον συνεδριακό τουρισμό. Έτσι, δημιουργήθηκαν στο νησί πολλά συνεδριακά κέντρα με το μεγαλύτερο να διαθέτει πλήρεις συνεδριακές υποδομές. Η Κως διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα και σύγχρονα συνεδριακά κέντρα της Μεσογείου, το Kos International Convention Centre (KICC), οποίο δύναται να προσφέρει πρόσβαση σε 7.000 άτομα και διαθέτει 40 αίθουσες.

Από το 2000 στο νησί διεξάγονται με μεγάλη επιτυχία διεθνή συνέδρια (Σβύνου, 2016). Είναι γεγονός, πως οι συγκεκριμένες συνεδριακές υποδομές, η ύπαρξη του οργανωμένου διεθνούς αεροδρομίου, η πληθώρα των υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων, η πλούσια ιστορία του νησιού και ιδανικό για την ψυχαγωγία των τουριστών περιβάλλον που προσέρχονται στα συνέδρια, αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα του νησιού και έχουν ως αποτέλεσμα τη διεξαγωγή δεκάδων συνεδρίων ετησίως, γεγονός που ενισχύει σημαντικά την οικονομία του νησιού (Κως, 2018).

Η Κως αποτελεί επίσης πόλο έλξης τουριστών οι οποίοι αποζητούν ένα ιδανικό μέρος για οικογενειακές διακοπές. Το νησί διαθέτει πάρα πολλές παραλίες, καταγάλανα νερά, πολλά καταλύματα καθώς και πολλές επιλογές σε ότι αφορά τις οικογενειακές δραστηριότητες. Πολύ συχνά η Κως αποκαλείται το νησί του ποδηλάτου. Το έδαφος του νησιού είναι επίπεδο και διαθέτει έναν πλήρως οργανωμένο ποδηλατόδρομο περίπου 13 χιλιομέτρων (Εικόνα 1). Στο νησί υπάρχει η δυνατότητα ενοικίασης ποδηλάτου για όλες τις ηλικίες και τα είδη ποδηλασίας. Προσφέρονται για ενοικίαση από ποδήλατα βουνού και δρόμου, μέχρι ποδήλατα για δύο αναβάτες (*tandem bikes*). Η υποδομή του νησιού δίνει τη δυνατότητα της εύκολης και ευχάριστης μετακίνησης των επισκεπτών στην πόλη και παράλληλα ενισχύει την άθληση και την ψυχαγωγία (Κως, 2018).

Εικόνα 1: Ποδηλατοδρόμος στο νησί της Κω



Πηγή: www.kos.gr (2018)

Παράλληλα, η Κως παρέχει στους επισκέπτες εκτός από κολύμπι και χαλάρωση στην παραλία και πολλές επιλογές σε ότι αφορά θαλάσσιες δραστηριότητες μιας και σε πολλές παραλίες υπάρχουν ασφαλείς υποδομές για τη διεξαγωγή surfing, kite surf, καταδύσεων, ενοικίαση θαλάσσιων ποδηλάτων για βόλτες όλης της οικογένειας κ.α. Επιπλέον, στην Κω βρίσκεται ένα από τα μεγαλύτερα υδροψυχαγωγικά πάρκα στην Ελλάδα. Το πάρκο διαθέτει νεροτσουλήθρες, διάφορα παιχνίδια νερού καθώς και εστιατόρια, καφέ-μπαρ, αποδυτήρια, μίνι-μάρκετ και ιατρεία για την παροχή πρώτων βοηθειών. Επιπλέον, το πάρκο στελεχώνεται από εκπαιδευμένους ναυαγοσώστες οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την ασφάλεια των λουόμενων στις πισίνες και στα παιχνίδια που διαθέτει (Κως, 2018).

Επιπλέον, ιδανική θεωρείται και η γεωγραφική θέση της Κω η οποία περιβάλλεται από πολλά μικρά νησιά και βρίσκεται επίσης πολύ κοντά στις τουρκικές ακτές. Η θέση του νησιού προσφέρει στους επισκέπτες τη δυνατότητα διεξαγωγής καθημερινών αποδράσεων. Το νησί προσφέρει τη δυνατότητα ενοικίασης ιστιοπλοϊκών με σκοπό την περιήγηση στα γειτονικά νησιά. Επιπλέον, κρουαζιέρες με συγκεκριμένους προορισμούς διεξάγονται από το νησί σχεδόν καθημερινά. Πολύ συχνά είναι τα δρομολόγια σε Νίσυρο, Κάλυμνο και Λέρο. Επιπλέον δρομολόγια

διεξάγονται προς τα νησιά της Ρόδου και της Πάτμου αλλά και προς το Πετρούμι (Bodrum) της Τουρκίας το οποίο απέχει από την Κω μόλις μισή ώρα (Σβύνου, 2016).

Το νησί της Κω είναι επίσης πολύ γνωστό για τη νυχτερινή του ζωή. Στην Κω, οι επιλογές που έχουν οι επισκέπτες για νυχτερινή διασκέδαση είναι πάρα πολλές. Υπάρχουν πολλά καφέ μπαρ καθώς και εστιατόρια και ταβέρνες – κάποια από τα οποία έχουν και ζωντανή μουσική - καθώς και κλαμπ και νυχτερινά κέντρα σε κάθε σημείο του νησιού. Επιπλέον, σύμφωνα με την trivago (2018) πολλοί νέοι από την Ευρώπη επιλέγουν την Κω για τις καλοκαιρινές τους διακοπές γιατί πληροί όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις. Σύμφωνα με την trivago οι νεαρές ηλικίες των επισκεπτών επιλέγουν το νησί γιατί παρέχει φτηνή διαμονή - το κόστος διαμονής είναι γύρω στα 36 ευρώ - και προσφέρει επίσης πλούσια νυχτερινή ζωή. Τα δύο παραπάνω χαρακτηριστικά θεωρούνται πολύ σημαντικά για τους νέους που ανήκουν ηλικιακά στην κατηγορία των 18 έως 20 ετών, οι οποίοι οργανώνουν τα πρώτα τους καλοκαιρινά ταξίδια χωρίς τις οικογένειες τους (iefimerida.gr).

Είναι χαρακτηριστικό πως η Κως αποτελεί ένα νησί που προσφέρει πολλές επιλογές στον επισκέπτη. Σύμφωνα με τη Σβύνου (2016) οι τουρίστες διαθέτουν για την Κω την εικόνα ενός κοσμικού νησιού. Πιο συγκεκριμένα οι νεαρές ηλικίες των επισκεπτών από τη Σουηδία θεωρούν την Κω το πλέον κατάλληλο νησί για νυχτερινή ζωή και ξέφρενη διασκέδαση. Για τους επισκέπτες από τη Γερμανία το νησί είναι ένας προορισμός κατάλληλος για την απόλαυση του ήλιου και της θάλασσας σε ιδιαίτερα προσιτές τιμές, ενώ για τους Βρετανούς επισκέπτες το νησί προσφέρει τη δυνατότητα προσιτών διακοπών οι οποίες συνδυάζονται από άριστη ξενοδοχειακή υποδομή και αρκετό ποτό!. Αντίθετα για τους επισκέπτες από τη Δανία, την Ελβετία και το Βέλγιο η Κως αποτελεί με λίγα λόγια το ιστορικό νησί του Ιπποκράτη (tripadvisor.com).

Κεφάλαιο 3^ο

Στην αρχή των μεγάλων προσφυγικών ροών

3.1 Μεταναστευτικές Ροές

Σύμφωνα με μελέτη που πραγματοποιήθηκε από το Εργαστήριο Τουριστικών Ερευνών και Μελετών του Πανεπιστημίου Αιγαίου κατά τη διετία 2016-2017 προβλεπόταν μείωση σε ποσοστό 40,6% σε ότι αφορούσε τις διανυκτερεύσεις στα νησιά του Αιγαίου, και μείωση σε ποσοστό 42,5% σε ότι αφορούσε την προσέλευση επισκεπτών στο νησί. Όλα τα παραπάνω θα είχαν ως αποτέλεσμα και τη μείωση που ανερχόταν στο 35% των εσόδων των καταλυμάτων εξαιτίας του αρνητικού κλίματος που είχε αρχίσει να δημιουργείται στον τουρισμό από τα πρώτα κύματα των προσφυγικών ροών.

Σύμφωνα με στοιχεία της έρευνας, η οποία έλαβε χώρα με τη συμβολή των μελών της ένωσης των ξενοδόχων των περιοχών της Μυτιλήνης, της Χίου, της Κω και της Σάμου, το έτος 2015 οι διανυκτερεύσεις στα παραπάνω νησιά μειώθηκαν κατά μέσο όρο κατά 18,75% και η μέση διάρκεια παραμονής στα νησιά σημείωσε μείωση σχεδόν κατά μια ημέρα ενώ το κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 5,66%. Παράλληλα, μείωση παρατηρήθηκε και στον αριθμό των επισκεπτών στα παραπάνω νησιά σε ποσοστό 22,79%, ενώ πτώση παρουσίασαν και οι τιμές που επικρατούσαν στα παραπάνω νησιά σε ποσοστό 12,45%. Χαρακτηριστική ήταν επίσης και η μείωση που σημειώθηκε στην απασχόληση προσωπικού στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 5,26% τη στιγμή που παραδοσιακά η απασχόληση στα ελληνικά νησιά κατά τους θερινούς μήνες είναι ιδιαίτερα αυξημένη. (AegeaNews24, 2017).

Χαρακτηριστικό των παραπάνω νησιών στα οποία έλαβε χώρα η έρευνα ήταν η μαζική προσέλευση των προσφύγων – μεταναστών. Οι μεταναστευτικές ροές προς τα νησιά αυτά το 2015 ξεπέρασαν τις 759.000 ενώ το έτος 2015 ανήλθαν στις 156.000. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι επίσης το γεγονός πως οι ροές των μεταναστών προς τα ελληνικά νησιά αυξήθηκαν σε μεγάλο βαθμό στη διάρκεια της θερινής τουριστικής σεζόν του 2015 με πολύ σημαντικές συνέπειες για την ελληνική οικονομία μιας και οι

μεταναστευτικές ροές έγιναν παράλληλα με την αυξανόμενη και δύσκολα διαχειρίσιμη οικονομική κρίση στη χώρα μας.

Οι επιπτώσεις ωστόσο, ήταν διαφορετικές για το κάθε ένα από τα νησιά της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, οι επιπτώσεις ήταν ανάλογες του ύψους και της συχνότητας των προσφυγικών ροών και της τουριστικής δυναμικής που διέθετε το κάθε νησί. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι περισσότεροι δυσμενείς συνθήκες εντοπίζονται στο νησί της Λέσβου. Από τη μαζική προσέλευση των προσφύγων οι επιπτώσεις ήταν ιδιαίτερα σημαντικές όχι μόνο για την οικονομία και τις επιχειρήσεις των νησιών αλλά και για τη γενικότερη εικόνα του κάθε νησιού. Η προβολή της κατάστασης που επικρατούσε στα νησιά του Αιγαίου παρέμεινε για καιρό στο επίκεντρο της διεθνούς δημοσιότητας παρά της προσπάθειας αλληλεγγύης από τους κατοίκους των περιοχών αυτών. Η δημοσιότητα των νησιών αυτών στο σύνολό ήταν αρνητική με αποτέλεσμα να μετατρέψει την τουριστική εικόνα των νησιών αυτών από ιδανικούς προορισμούς αναψυχής και ηρεμίας σε σύγχρονα κολαστήρια.

Εικόνα 2: Πρόσφυγες στο λιμάνι της Κω



Πηγή: Το ΒΗΜΑ, (2018)

Στα μέσα του καλοκαιριού περισσότεροι από 5.500 πρόσφυγες βρισκόταν στο νησί της Κω με την προσέλευση αυτών να συνεχίζεται σε καθημερινή βάση. Πρόσφυγες κυρίως από τη Συρία και το Αφγανιστάν, αποβιβάζονται με φουσκωτά και πλοιάρια στις παραλίες του νησιού. Πολλές ήταν επίσης οι φορές όπου για την αποβίβασή και τη διάσωσή τους ήταν απαραίτητη η συμβολή του Λιμενικού. Οι άνθρωποι αυτοί φτάνουν σε ένα νησί που μέρα με τη μέρα γεμίζει από μετανάστες και οι απαραίτητες υποδομές είναι ανύπαρκτες. Χαρακτηριστικές ήταν οι εικόνες προβολής του νησιού της Κω από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης οι οποίες παρουσίαζαν τη σοβαρή κατάσταση που επικρατούσε μετά την προσέλευση των προσφύγων στο λιμάνι και στις πολλές παραλίες του νησιού (news.gr)

Εικόνα 3: Πρόσφυγες σε παραλία της Κω



Εικόνα 4: Πρόσφυγες ανάμεσα στους κατοίκους της Κω



Πηγή: www.vice.com (2015)

3.2 Αντιδράσεις των κατοίκων και της τουριστικής βιομηχανίας

Μετά την έντονη προσέλευση των μεταναστευτικών ροών στο νησί έγιναν οι πρώτες κρατικές προσπάθειες με σκοπό την αντιμετώπιση της κατάστασης που επικρατούσε όχι μόνο στο νησί της Κω αλλά και στα υπόλοιπα νησιά. Το Σεπτέμβριο του 2015 έγιναν προσπάθειες ώστε να συσταθούν στην Ελλάδα κέντρα υποδοχής προσφύγων σε πέντε νησιά του ανατολικού αιγαίου αλλά και στον Πειραιά. Ωστόσο, οι κάτοικοι της Κω αντέδρασαν έντονα απέναντι σε αυτή την προοπτική (Εικόνα 5). Ενδεικτική ήταν η πορεία που πραγματοποίησαν οι κάτοικοι στο χωριό Πυλί εκφράζοντας τη δυσαρέσκειά τους σχετικά με τη δημιουργία του κέντρου. Ανάλογες ήταν οι αντιδράσεις των κατοίκων και στις υπόλοιπες περιοχές όπου προβλεπόταν η δημιουργία των κέντρων φιλοξενίας.

Εικόνα 5: Αντιδράσεις κατοίκων σχετικά με τη δημιουργία hot spot στο νησί της Κω



Πηγή: www.vice.com (2015)

Σύμφωνα με τον διευθυντή της Αρμοστείας για την Ευρώπη και μετά την επίσκεψή του στη Λέσβο, τη Χίο και την Κω η κατάσταση των νησιών χαρακτηρίζεται ανεπαρκής σε ότι αφορά την παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες που προσέρχονται στη χώρα. Τα περισσότερα νησιά δεν διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή με σκοπό την υποδοχή των προσφύγων με αποτέλεσμα να μην τηρούνται οι

απαραίτητες συνθήκες υγιεινής και να μην υπάρχει κάποια στέγη φιλοξενίας για τους ανθρώπους αυτούς.

Ο Δήμος του νησιού της Κω με σκοπό την προστασία των κατοίκων αλλά και της δημόσιας τουριστικής εικόνας του νησιού φρόντισε αρχικά για τη μεταφορά και διαμονή των προσφύγων στο γήπεδο του νησιού όπου ο Δήμος είχε τοποθετήσει χημικές τουαλέτες. Συνεργεία των υπηρεσιών καθαριότητας και πρασίνου του Δήμου της Κω σε συνεργασία με τη δημοτική αστυνομία φρόντισαν για την ανακατάληψη των δημόσιων χώρων και των πάρκων του νησιού, στους οποίους είχε γίνει κατάληψη από πρόσφυγες (news.gr).

Εικόνα 6: Συγκέντρωση των προσφύγων σε παλαιό ξενοδοχείο της Κω



Πηγή: www.aftodioikisi.gr (2015)

Παράλληλα, έντονες ήταν και οι αντιδράσεις του επιχειρηματικού κόσμου σχετικά με το πρόβλημα που δημιουργήθηκε από την κατάληψη του νησιού από τους πρόσφυγες. Πιο συγκεκριμένα, πολλοί είναι οι επιχειρηματίες που αντιδρούν ακόμη και μετά τη μεταφορά των προσφύγων στο χώρο φιλοξενίας ο οποίος απέχει αρκετά από τις υπάρχουσες τουριστικές υποδομές του νησιού. Οι διαμαρτυρίες είναι έντονες καθώς σύμφωνα με την πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδόχων της Κω κ. Κωνσταντίνα Σβόνου η κυβέρνηση αθέτησε την υπόσχεσή της σχετικά με την παραμονή των

προσφύγων στα hot spots που δημιουργήθηκαν για την ταυτοποίηση τους για τρεις ημέρες το περισσότερο (Το Βήμα, 2015).

Οι ξενοδόχοι της Κω αντιδρούν έντονα και αποδίδουν στους πρόσφυγες τη μείωση που σημειώθηκε στις αφίξεις τον Μάιο του 2015 στο νησί. Χαρακτηριστικά, άλλα νησιά της χώρας όπως η Κέρκυρα και η Ζάκυνθος - στα οποία δεν υπάρχουν πρόσφυγες - σημείωσαν αύξηση της τουριστικής κίνησης τον Μάιο. Το ίδιο υποστηρίζουν από την πλευρά τους και οι tour operators και πολλές φορές για την κατάσταση που επικρατεί επιρρίπτουν ευθύνες στις δομές τις τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και στις λοιπές κυβερνητικές δομές. Επιπλέον, οι tour operators θεωρούν επιβεβλημένη την πλήρη αποσύνδεση του νησιού από το προσφυγικό για να σταματήσει να πλήττεται η εικόνα του νησιού. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Δημάρχου του νησιού κ. Κυρίτση έχει γίνει σημαντική προσπάθεια ώστε να σταματήσουν να παρουσιάζονται συνεχώς νέες ροές προσφύγων στο νησί. Ο δήμαρχος του νησιού χαρακτηριστικά αναφέρει πως τα ξένα ΜΜΕ ακόμη παρουσιάζουν παλαιότερες εικόνες προσφύγων από την Κω με σκοπό να συνοδεύσουν τα εφετινά ρεπορτάζ για το προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα (Το Βήμα, 2018).

3.3 Η περίοδος των εντάσεων

Η κατάσταση στο εσωτερικό του νησιού εντάθηκε όταν οι τοπικοί φορείς άρχισαν να διαφωνούν με την πρόθεση της κυβέρνησης να δημιουργήσει στο νησί κέντρα φιλοξενίας των προσφύγων. Πιο συγκεκριμένα, οι τοπικοί φορείς σε μια πρώτη προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος οδήγησε του πρόσφυγες που κυκλοφορούσαν και διέμεναν στην πόλη της Κω, στο ανοιχτό στάδιο του Ανταγόρα στην Κω (efsyn.gr, 2015). Στο σημείο αυτό προβλεπόταν πως θα διέμεναν οι πρόσφυγες του νησιού μέχρι να γίνει πλήρης ταυτοποίηση των στοιχείων τους.

Ωστόσο, τα προβλήματα εντείνονται και οι εντάσεις μεγαλώνουν μιας και δεν υπάρχει συμφωνία ανάμεσα στις προθέσεις της κυβέρνησης και στις προθέσεις των τοπικών φορέων του νησιού. Σύμφωνα με την Μαραγκίδου (2015) ο δήμαρχος του νησιού δεν προτίθεται να παραχωρήσει κανένα ακίνητο με σκοπό τη δημιουργία ενός

κέντρου ταυτοποίησης των προσφύγων. Οι τοπικοί φορείς του νησιού επιμένουν πως η κατάσταση στο εσωτερικό του νησιού είναι έκρυθμη και πως η καλύτερη είναι η μεταφορά των προσφύγων απευθείας στην ηπειρωτική χώρα με σκοπό την παροχή των πρώτων βοηθειών και την ταυτοποίησή τους (vice.com, 2015).

Ιδιαίτερα τεταμένο είναι το κλίμα στο εσωτερικό του νησιού μετά την ανακοίνωση διεξαγωγής δημοψηφίσματος για τη δημιουργία του hot spot στο νησί. Ο Δήμαρχος του νησιού κ. Κυρίτσης κάνει έκκληση στην κυβέρνηση να αποσύρει τις δυνάμεις των ΜΑΤ που βρίσκονται στο νησί με σκοπό να αποκλιμακωθεί η κατάσταση και οι εντάσεις στο νησί μιας και σημειώθηκαν αρκετά επεισόδια ανάμεσα στους κατοίκους του νησιού οι οποίοι διοργάνωναν συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας στο χώρο του πρώην στρατοπέδου του νησιού, το οποίο θα διαμορφωνόταν για να φιλοξενήσει το hot spot των προσφύγων στο νησί (cnn.gr, 2016).

Οι τοπικοί φορείς κάνουν προσπάθειες να εξομαλύνουν αφενός την κατάσταση ανάμεσα στους πρόσφυγες οι οποίοι διαμαρτύρονται πως οι συνθήκες διαβίωσής τους δεν είναι κατάλληλες και αφετέρου την κατάσταση που επικρατεί ανάμεσα στους κατοίκους του νησιού και τις αστυνομικές δυνάμεις των ΜΑΤ μιας και πολλές φορές οι μεταξύ τους συμπλοκές περιλαμβάνουν βία, χρήση χημικών, τραυματισμούς και προσαγωγές (cnn.gr, 2016).

Κεφάλαιο 4^ο

Μέτρα αντιμετώπισης προσφυγικού

4.1 Δημιουργία υπηρεσιών υποδοχής και ταυτοποίησης (*hot spots*)

Σύμφωνα με το Ν. 4.375 / 2016 (ΦΕΚ 51 Α') έγινε η σύσταση στο Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής (Προσφύγων) στην οποία υπάγεται η αυτοτελής υπηρεσία υποδοχής προσφύγων υπό την ονομασία «Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης» (ΥΠ.Υ.Τ.). Βασική αποστολή της υπηρεσίας αυτής είναι η υλοποίηση των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης των πολιτών που προέρχονται από τρίτες χώρες και που προσέρχονται στη χώρα χωρίς αυτοί να διαθέτουν τα κατάλληλα διαπιστευτήρια και χωρίς να πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις. Η υπηρεσία υποδοχής και ταυτοποίησης αποτελείται από την Κεντρική Υπηρεσία και τις Περιφερειακές Υπηρεσίες τις οποίες απαρτίζουν τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ), οι ανοικτές δομές προσωρινής υποδοχής πολιτών τρίτων χωρών οι οποίοι έχουν προβεί σε αίτηση διεθνούς προστασίας και οι ανοικτές δομές προσωρινής φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών οι οποίοι βρίσκονται σε διαδικασία επιστροφής. Τέλος, στις Περιφερειακές Υπηρεσίες Ταυτοποίησης περιλαμβάνονται και οι Κινητές Μονάδες Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΜΥΤ) (ΥΠΕΣ, 2018).

Στη Γενική Γραμματεία Υποδοχής Προσφύγων υπάγεται επίσης η Διεύθυνση Υποδοχής η σύσταση της οποίας έγινε με τον ίδιο νόμο (άρθρο 27) και έχει στόχο τη μελέτη, την οργάνωση και την εφαρμογή της πολιτικής υποδοχής όσων αιτούνται παροχής διεθνούς προστασίας. Η Διεύθυνση Υποδοχής αποτελείται από το τμήμα στέγασης, το τμήμα Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, το Τμήμα Υλοποίησης Προγραμμάτων Υποδοχής και Υπηρεσιών Υποδοχής και το Τμήμα Επιχειρησιακού Συντονισμού. (ΥΠΕΣ, 2018).

Παράλληλα, σύμφωνα με την παρ. 3, άρθρο 110 του Ν.4172/2013, η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης έχει τη δυνατότητα να προβαίνει στην ίδρυση Δομών Φιλοξενίας με σκοπό τη φιλοξενία όσων αιτούνται άσυλο ή υπηκόων τρίτων χωρών

οι οποίοι ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες (ασυνόδευτοι ανήλικοι, γυναίκες σε κύηση, θύματα βασανιστηρίων κ.α. Η κάθε δομή δημιουργείται με κύριο σκοπό την παροχή ενός σταθερού πλαισίου διαμονής (βραχείας και μέσης διάρκειας), που να μπορεί να καλύπτει αρχικά τις βασικές βιοτικές και κοινωνικές ανάγκες των φιλοξενουμένων και στη συνέχεια να καλύπτει και τις απαραίτητες παιδαγωγικές και μαθησιακές ανάγκες αυτών, διασφαλίζοντας την ελευθερία των κινήσεων, την έκφραση και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται από τις δομές φιλοξενίας αφορούν στην παροχή στέγης, στη σίτιση, στην ενημέρωση όσων φιλοξενούνται σχετικά με τα δικαιώματα αλλά και με τις υποχρεώσεις που έχουν στην χώρα υποδοχής. Επιπλέον, στις δομές φιλοξενίας παρέχεται ψυχοκοινωνική υποστήριξη στους φιλοξενούμενους, παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης καθώς και τα βασικά είδη ένδυσης και υπόδησης. Πολύ συχνά στις δομές φιλοξενίας γίνονται μαθήματα σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και παρέχονται και επιπλέον εκπαιδευτικά προγράμματα (ΥΠΕΣ, 2018).

Σε ότι αφορά τη διασφάλιση των προδιαγραφών που οφείλουν να τηρούνται σχετικά με τη λειτουργία των δομών φιλοξενίας και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών έχει καταρτισθεί ο Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας ο οποίος ορίζει τα κύρια σημεία λειτουργίας τους και τις προϋποθέσεις που πρέπει να υφίστανται για την επίτευξη φιλοξενίας των υπηκόων που προέρχονται από τρίτες χώρες. Επιπλέον, ο Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας ορίζει τις διαδικασίες που απαιτούνται για την ένταξη των υπηκόων των τρίτων χωρών σε αυτές καθώς και τα καθήκοντα αλλά και τις υποχρεώσεις που κατέχει το προσωπικό που εργάζεται για αυτές.

Σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών τις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης των υπηκόων τρίτων χωρών αναλαμβάνει η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Στη συνέχεια η υλοποίηση των διαδικασιών αυτών γίνεται στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, (Κ.Υ.Τ.) καθώς επίσης και στις κινητές μονάδες περιλαμβάνουν τα οποία εποπτεύονται από αυτήν και περιλαμβάνουν:

- Την λεπτομερή καταγραφή συνολικά των στοιχείων των υπηκόων που προέρχονται από τρίτες χώρες - περιλαμβάνεται και ο προσδιορισμός της ηλικίας.

Το στοιχείο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό μιας πολλές φορές προκύπτουν ζητήματα με ανήλικα παιδιά.

- Τον ιατρικό έλεγχο και τη περαιτέρω παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης καθώς επίσης και την παροχή υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στις περιπτώσεις που κάτι τέτοιο κρίνεται σκόπιμο.
- Την εξακρίβωση της ταυτότητας καθώς και της ιθαγένειας όσων έχουν παράνομα εισέλθει στη χώρα και πρόκειται να φιλοξενηθούν στις συγκεκριμένες δομές.
- Τη σαφή και υπεύθυνη ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματα και με τις υποχρεώσεις των ενδιαφερομένων. Επιπλέον, σε περιπτώσεις όπου ο ενδιαφερόμενος επιθυμεί τη ένταξή του σε καθεστώς διεθνούς προστασίας, ακολουθεί η παραπομπή του στο αρμόδιο περιφερειακό Γραφείο Ασύλου. Αναλόγως, όταν πρόκειται για μέλος κάποιας ευάλωτης ομάδας γίνονται όλες οι απαραίτητες διαδικασίες με σκοπό την παραπομπή του στην αρμόδια δομή πρόνοιας (ΥΠΕΣ, 2018).

Με την ολοκλήρωση των διαδικασιών Υποδοχής και Ταυτοποίησης οι υπήκοοι τρίτων χωρών παραπέμπονται στις αρμόδιες υπηρεσίες για την περαιτέρω διαχείρισή τους:

α) οι αλλοδαποί που εκδηλώνουν επιθυμία να υποβάλλουν αίτημα διεθνούς προστασίας παραπέμπονται στην Υπηρεσία Ασύλου

β) τα ευάλωτα άτομα στο Ε.Κ.Κ.Α. για την εξεύρεση κατάλληλης δομής φιλοξενίας (στο νόμο 3907/2011 υπάρχει απαρίθμηση των περιπτώσεων όπου κάποιος χαρακτηρίζεται ως ανήκων σε ευάλωτη ομάδα και πρέπει να παραπεμφθεί ως τέτοιος)

γ) οι εναπομείναντες αλλοδαποί στην ΕΛ.ΑΣ. για περαιτέρω διοικητικές διαδικασίες,

δ) για όσους εκδηλώσουν επιθυμία εθελούσιας επιστροφής ενημερώνεται ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.), ο οποίος και αναλαμβάνει τις διαδικασίες επαναπατρισμού τους.

δ') Διαδικασίες εθελοντικής επιστροφής αναλαμβάνει πλέον και η Ελληνική Αστυνομία (Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής) (kosnews24.gr)

Σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί πολλές ήταν οι αιτήσεις ασύλου που δέχθηκε η χώρα μας από το 2013 έως και το 2017 με χαρακτηριστική την αύξησή τους από το 2016 και έπειτα όπου τα προβλήματα του μεταναστευτικού άρχισαν να γίνονται πλέον φανερά (Πίνακας 9).

Πίνακας 9:Αιτήσεις ασύλου

Αιτήσεις Ασύλου - Τοποθεσία Καταγραφής								
	2013	2014	2015	2016	2017	Φεβρουάριος 2018	2018	Σύνολο
ΑΤΤΙΚΗ	4398	6357	7830	14141	8839	581	1269	42834
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	0	412	1191	11411	7626	592	1125	21765
ΛΕΣΒΟΣ	30	209	692	5093	11952	1380	2844	20820
ΧΙΟΣ	0	0	0	3395	6513	92	299	10207
ΘΡΑΚΗ	166	900	829	4459	2040	158	297	8691
ΣΑΜΟΣ	0	0	0	2433	5116	322	1048	8597
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	0	0	0	2473	3977	90	201	6651
ΑΛΙΜΟΣ	0	0	0	3141	3258	91	161	6560
ΑΜΥΓΔΑΛΕΖΑ	98	606	588	451	1543	145	296	3582
ΡΟΔΟΣ	0	454	803	931	699	47	102	2989
ΚΩΣ	0	0	0	686	1698	153	293	2677
ΦΥΛΑΚΙΟ	122	399	412	448	955	102	229	2565
ΛΕΡΟΣ	0	0	0	871	1389	36	52	2312
ΞΑΝΘΗ	0	40	578	386	689	72	152	1845
ΠΑΤΡΑ	0	54	265	414	987	49	109	1829
ΚΟΡΙΝΘΟΣ	0	0	0	324	1065	100	228	1617
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	0	0	0	4	315	53	110	429
Σύνολο	4814	9431	13188	51061	58661	4063	8815	145970

Πηγή: www.asylo.gov.gr (2018)

4.2 Δημιουργία hot spot στην Κω

Στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης (*hot spots*) κατά βάση διεξάγεται η καταγραφή και η ταυτοποίηση των προσφύγων που εισέρχονται στη χώρα πριν γίνει η προώθησή τους σε άλλες χώρες. Σκοπός της ταυτοποίησης είναι η λήψη των στοιχείων τους και η περαιτέρω ενημέρωση της ευρωπαϊκής βάσης δεδομένων. Επιπλέον, παρέχεται η φροντίδα και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των προσφύγων που έχουν εισέλθει στη χώρα μας. Ένας από τους βασικότερους στόχους της δημιουργίας των hot spots είναι και η αντιμετώπιση του προβλήματος του μεταναστευτικού με την παροχή πρώτων βοηθειών καθώς και με τον έλεγχο σταδιακά των προσφυγικών ροών.

Ωστόσο, η δημιουργία των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης στο νησί της Κω συνοδεύτηκε από πολλές αντιδράσεις οι οποίες προήλθαν από τους κατοίκους αλλά

και από τους υπεύθυνους της τοπικής αυτοδιοίκησης του νησιού. Οι πολίτες προέβησαν σε αρκετές συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας στην περιοχή του Πυλίου στην Κω με σκοπό να εκφράσουν την άρνησή τους στη δημιουργία του hot spot στην περιοχή. Πιο συγκεκριμένα, η δημιουργία του hot spot προβλεπόταν να γίνει στο Πύλι, ένα χωριό που απέχει 14 χιλιόμετρα από την πόλη της Κω.

Για τις ανάγκες της δημιουργίας του hot spot έγινε δωδεκαετή παραχώρηση των εγκαταστάσεων του στρατοπέδου Καπετάν Λάζαρη. Στα 15 στρέμματα του πρώην στρατοπέδου προβλεπόταν η δημιουργία γραφείων υποδοχής και καταγραφής των προσφύγων. Στις εγκαταστάσεις του hot spot προβλεπόταν επίσης η ύπαρξη ιατρείου καθώς και χώρων για τη στέγαση των ΜΚΟ των οποίων η δραστηριότητα θα ασκείται εντός του hot spot. Επιπλέον, στις εγκαταστάσεις προβλέπεται η ύπαρξη βιολογικού καθαρισμού. Επιπλέον, στις εγκαταστάσεις του hot spot προβλεπόταν και η δημιουργία 100 προκατασκευασμένων σπιτιών τα οποία θα διαθέτουν τουαλέτα και θα μπορούν να φιλοξενούνται έως 8 άτομα στο κάθε σπίτι (kosnews24.gr).

Όσοι θα οδηγούνται στο hot spot, αρχικά θα ακολουθούν τη διαδικασία καταγραφής και ταυτοποίησης στοιχείων και στη συνέχεια θα οδηγούνται σε κάποιο από τα σπίτια, ενώ προβλέπεται πως η παραμονή τους δεν θα ξεπερνά τις τρεις ημέρες. Την ευθύνη της φύλαξης του χώρου του hot spot έχει αναλάβει η Αστυνομία και ο συντονισμός της λειτουργίας του θα είναι ευθύνη του Στρατού. Στην προσπάθεια για την καλύτερη οργάνωση και παραμονή των προσφύγων στο νησί προβλέπεται και η δημιουργία εκδοτηρίων εισιτηρίων για τα πλοία με σκοπό να ελαχιστοποιηθεί ο χρόνος παραμονής των προσφύγων στο λιμάνι του νησιού (epiruscorner.gr).

Ωστόσο, παρόλο που οι εγκαταστάσεις του hot spot απέχουν κάποια χιλιόμετρα από το λιμάνι του νησιού η πρόταση για τη δημιουργία του προκάλεσε αναταράξεις στο νησί. Οι πολίτες διαδήλωναν στους δρόμους και δεν ήταν λίγες οι φορές που ήταν απαραίτητη η παρέμβαση της αστυνομίας με σκοπό την αποκατάσταση της τάξης. Για πολλές μέρες η κατάσταση στο νησί θα μπορούσε να χαρακτηριστεί έκρυθμη, με τους κατοίκους να αντιδρούν έντονα στη δημιουργία του Hot Spot, ενώ δεν έλειψαν και τα επεισόδια με άνδρες των ΜΑΤ οι οποίοι μεταφέρθηκαν στην Κω ώστε να φρουρούν την ευρύτερη περιοχή του hot spot (kosnews24.gr).

Είναι γεγονός, πως οι συνεχείς αντιδράσεις των κατοίκων αλλά και των υπεύθυνων της τοπικής αυτοδιοίκησης της Κω είχαν ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση στη λειτουργία του Κέντρο Πρώτης Υποδοχής και Ταυτοποίησης το οποίο άρχισε να λειτουργεί στην Κω πολύ αργότερα από τα υπόλοιπα hot spot που δημιουργήθηκαν στα υπόλοιπα νησιά όπου η προσέλευση προσφύγων ήταν και εκεί αρκετά έντονη (Λέσβο, Χίο, Σάμο και Λέρο). Τα υπόλοιπα hot spot που δημιουργήθηκαν ήταν:

- Στη Μόρια της Λέσβου
- Στη Λέρο (Λέπιδα) με λειτουργικότητα 100%
- Στη Χίο, στην περιοχή Χαλκίος (Πρώην εργοστάσιο ΒΙΑΛ) με λειτουργικότητα 100%
- Στη Σάμο
- Στο Σχιστό Αττικής, στο Στρατόπεδο Στεφανάκη με λειτουργικότητα 100%.
- Στα Διαβατά Θεσσαλονίκης, στο Στρατόπεδο Αναγνωστοπούλου
- Στον Ελαιώνα
- Στο Κιλκίς (Διάδρομο Ν. Καβάλας).
- Στην περιοχή Χέρσο στο Κιλκίς, στο Στρατόπεδο Μαζαράκη(kosnews24.gr).

Κεφάλαιο 5ο

Οι ΜΚΟ και ο ρόλος τους

5.1 Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ)

Σύμφωνα με τους Φραγκονικολόπουλο και Προέδρου (2015) ο όρος μη κυβερνητική οργάνωση (ΜΚΟ) βρίσκεται στον αντίποδα των κυβερνητικών οργανώσεων και έχει τη δυνατότητα να καλύπτει δραστηριότητες και θεσμούς όπως διάφορες ενώσεις που προσφέρουν εθελοντική βοήθεια, φιλανθρωπικά σωματεία και διάφορους άλλους οργανισμούς μαζί και κινήματα που έχουν σκοπό να προάγουν την ειρήνη καθώς και να φροντίζουν για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο Φραγκονικολόπουλος (2007) αναφέρει χαρακτηριστικά πως μια ΜΚΟ δύναται να λάβει τη μορφή της μη κερδοσκοπικής, εθελοντικής οργάνωσης σκοπός της οποίας θα είναι να παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια και λοιπές υπηρεσίες είτε στα μέλη της οργάνωσης είτε σε άλλους ανθρώπους που έχουν ανάγκη σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο. Κατά βάση μια μη κυβερνητική οργάνωση έχει κυρίως ως στόχο να προσφέρει βοήθεια και να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που υφίστανται με σκοπό βελτιώσει την ποιότητα ζωής ιδιαίτερα σε ομάδες ανθρώπων που το έχουν ανάγκη.

Σύμφωνα με τον Φραγκονικολόπουλο, (2007) οι ΜΚΟ:

- Διαθέτουν θεσμική οντότητα
- Αποτελούν οργανώσεις που προέρχονται κυρίως από ιδιωτική πρωτοβουλία
- Είναι θεσμικά ανεξάρτητες από το κράτος καθώς και από πολιτικά κόμματα
- Δεν έχουν ως στόχο να αποφέρουν οικονομικό όφελος στα στελέχη τους
- Εξαιτίας του αυτόνομου χαρακτήρα τους ελέγχουν αποκλειστικά τις υποθέσεις τους
- Εξαιτίας του εθελοντικού χαρακτήρα τους, προσελκύουν εθελοντική προσφορά ή χρηματικές συνεισφορές από ανθρώπους που συνεργάζονται για έναν κοινό σκοπό.

Ο Charnovitz, (1997) αναφέρει πως οι ΜΚΟ συμμετέχουν ενεργά στη διεθνή σκηνή εδώ και δύο αιώνες. Ήδη από τα τέλη του 18ου αιώνα υπήρχαν ΜΚΟ οι οποίες έκαναν προσπάθειες με σκοπό να καταργηθεί το δουλεμπόριο στην Αφρική.

Την ίδια χρονική στιγμή υπήρχαν πολλές ακόμη ΜΚΟ οι οποίες συνέβαλαν σημαντικά στην προαγωγή του διεθνούς δικαίου και σε πολλές περιπτώσεις έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ίδρυση των διεθνών θεσμών.

Σύμφωνα με τους Φραγκονικολόπουλο και Προέδρου (2015) οι ΜΚΟ αντλούν τη νομιμότητα τους από νομικές και ηθικές πηγές και τροφοδοτούνται από απτές και μη πηγές. Οι ΜΚΟ αντλούν νομιμότητα ενεργώντας σύννομα με την κυβερνητική νομοθεσία. Σε διεθνές επίπεδο, η νομιμότητα τους θεμελιώνεται στη Χάρτα του ΟΗΕ. Επιπλέον, οι ΜΚΟ δικαιούνται να ισχυρίζονται ότι εργάζονται υπέρ του διεθνούς δικαίου καθώς στα πλαίσια της δράσης τους στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας λειτουργούν με βάση και σε σχέση με το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και το δίκαιο περί προσφύγων.

Ωστόσο, η νομιμότητα των ΜΚΟ που μάχονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισόρροπη ανάπτυξη δεν προέρχεται απλά από την αναγνώριση του δικαίου περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και από την ηθική βάση των στόχων για τους οποίους αγωνίζονται. Μία αποστολή που έχει στόχο να περιορίσει ή να τερματίσει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πηγάζει άμεσα από τις ηθικές αρχές της ισότητας των ανθρώπων, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της αμεροληψίας, της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της προσωπικής και συλλογικής ευθύνης.

Αυτή η ηθική αποστολή παρέχει στις ΜΚΟ μία ηθική νομιμοποίηση η οποία υλοποιείται όταν οι ΜΚΟ λαμβάνουν απτή υποστήριξη από τους ανθρώπους που επιχειρούν να βοηθήσουν, είτε αυτοί είναι μέλη είτε είναι υποστηρικτές/ εθελοντές. Πολλές είναι οι περιπτώσεις όπου οργανώσεις που δεν έχουν μέλη, καταφέρνουν να αποκτούν οικονομική υποστήριξη από το ευρύτερο κοινό. Παράλληλα, τα άτομα που προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους στις ΜΚΟ, συμβάλλουν στην κατοχύρωση της νομιμότητας των ΜΚΟ. Ως εθελοντικές οργανώσεις, οι ΜΚΟ εξαρτώνται από τα άτομα που επιλέγουν να ανήκουν σε αυτές, να εργαστούν για αυτές καθώς και να τις χρηματοδοτήσουν. Ο Slim, (2002) αναφέρει πως η ύπαρξη τους εξαρτάται από τη φήμη και την αξιοπιστία τους, γι' αυτό και η παροχή ανακριβών ή παραπλανητικών πληροφοριών απειλεί τη θεμελιακή βάση των ΜΚΟ.

Οι ΜΚΟ λειτουργούν σε ένα παγκόσμιο/αλληλεξαρτώμενο περιβάλλον που απαιτεί συνεργασίες/δικτύωση. Με τη μεταξύ τους διασύνδεση οι ΜΚΟ μοιράζονται την πληροφόρηση/τεχνογνωσία, αποφεύγοντας την επικάλυψη των δράσεων και εξοικονομώντας πόρους. Αυτοί οι δεσμοί απαιτούν συνεργασία και συντονισμό. Η συνεργασία συνεπάγεται και υποχώρηση της αυτονομίας και διαπραγμάτευση των διαφορών στις προτεραιότητες, την ανάλυση, τη στρατηγική και την τακτική. Οι συνεργασίες αυτές στηρίζονται στη νομιμοποίηση που τους παρέχει η οικουμενική διάσταση της δράσης τους.

Οι ΜΚΟ απευθύνονται σε ένα ευρύ ακροατήριο που χωρίζεται από φυσικές, κοινωνικές και πολιτιστικές αποστάσεις και διαδίδουν μια ευαισθησία που καθοδηγεί τη συμπεριφορά και τις πεποιθήσεις εκατομμυρίων ανθρώπων σε όλο τον κόσμο απέναντι στα παγκόσμια δημόσια αγαθά, όπως η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η προστασία του περιβάλλοντος, η ισότιμη και βιώσιμη ανάπτυξη και η διατήρηση της ειρήνης. Τα αγαθά αυτά δεν έχουν αποκλειστικούς διαχειριστές, ξεπερνούν τα σύνορα των κρατών και τον ζηλότυπο τρόπο με τον οποίο προφυλάσσουν την κυριαρχία τους (Maragia, 2002).

Ο Φραγκονικολόπουλος, (2007) αναφέρει επίσης πως οι ΜΚΟ έχουν επίσης τη δυνατότητα να:

- Εντοπίζουν τα παγκόσμια προβλήματα που αγνοούνται
- Διαδίδουν παγκόσμιες αξίες και κανόνες
- Εκπροσωπούν τους αδύναμους
- Ασκούν επιρροή στους διεθνείς διακυβερνητικούς οργανισμούς
- Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες σε θέματα παγκόσμιας πολιτικής και διακυβέρνησης

5.2 Οι παρουσία των ΜΚΟ στο νησί της Κω

Με την έξαρση της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης στην Ελλάδα, από τον Ιανουάριο του 2015, η χώρα έγινε πόλος έλξης πολλών μη κυβερνητικών

οργανώσεων ιδιαίτερα στα νησιά της Λέβου, της Χίου και της Κω. Το 2016, έγινε προσπάθεια από την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου καταγραφής των μη κυβερνητικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο κάθε νησί των Δωδεκανήσων. Στόχος της καταγραφής ήταν η προστασία από παράνομα φαινόμενα που έχουν παρατηρηθεί.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μέχρι στιγμής δεν έχουν καταγραφεί προβλήματα με τη δραστηριοποίηση των ΜΚΟ σε Κω και Λέρο, όπως συμβαίνει σε άλλα νησιά του Βορείου Αιγαίου, όπου έχουν γίνει καταγγελίες για ΜΚΟ αμφιβόλου δραστηριότητας που ενδεχομένως και να εκμεταλλεύονται τους μετανάστες και τους πρόσφυγες. Σύμφωνα με στοιχεία που κατέθεσε ο Υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής στο νησί της Κω δραστηριοποιούνται κατά βάση 5 μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ).

Μια από της ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο νησί της Κω είναι η PRAKSIS. Η PRAKSIS είναι ανεξάρτητη Μη Κυβερνητική Οργάνωση που έχει σαν κύριο στόχο το σχεδιασμό, εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης. Βασικός στόχος μας είναι η καταπολέμηση του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και η υπεράσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους. Οι βασικές υπηρεσίες που παρέχονται στην PRAKSIS βάσει συγκεκριμένων προγραμμάτων είναι:

- άμεση και δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- βασικές υπηρεσίες υγιεινής (ντους, hygiene kit, ρούχα, ρόφημα κλπ.)
- ψυχολογική υποστήριξη
- κοινωνική υποστήριξη (συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες)
- εργασιακή συμβουλευτική και προώθηση στην εργασία
- νομική συμβουλευτική
- οικονομική ενίσχυση σε συγκεκριμένα προγράμματα
- συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες
- στέγαση (PRAKSIS, 2018).

Στο νησί της Κω δραστηριοποιείται επίσης η μη κυβερνητική οργάνωση ΜΕΤΑδραση – Δράση για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη, με διακριτικό τίτλο «ΜΕΤΑδραση» η οποία είναι μη κερδοσκοπική οργάνωση με έτος ίδρυσης το 2010.

Τα μέλη της έχουν μακροχρόνια εμπειρία σε θέματα ασύλου και διακρίνονται για την τεχνογνωσία και την προσφορά τους στο συγκεκριμένο χώρο.

Κύριος σκοπός της «ΜΕΤΑδραση» είναι η προώθηση ενός ορθολογικού συστήματος διαχείρισης του μεταναστευτικού ρεύματος με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, τη διεθνή και εθνική νομοθεσία για την ανάπτυξη δράσεων υποδοχής και ένταξης στην Ελλάδα των μεταναστών που εισρέουν σ' αυτήν, καθώς και δράσεων υποστηρικτικών για την επιστροφή και την επανένταξή τους στις χώρες προέλευσης. Από τον Μάρτιο του 2011 η ΜΕΤΑδραση παρείχε υπηρεσίες διερμηνείας σε περισσότερες από 740000 περιπτώσεις, κυρίως στις αρμόδιες αρχές ασύλου (Αστυνομικές Διευθύνσεις και Υποδιευθύνσεις και Επιτροπές Προσφύγων) (metadrasia.org, 2018).

Παράλληλα, στο νησί της Κω δραστηριοποιείται επίσης η οργάνωση Save the Children η οποία αποτελεί μια παγκόσμια μη κυβερνητική οργάνωση, η οποία βοηθά τα παιδιά με ανάγκες σε όλο τον κόσμο. Ιδρύθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1919. Ιδρύθηκαν ξεχωριστές εθνικές οργανώσεις σε περισσότερες από 28 χώρες, μοιράζοντας τον σκοπό για βελτίωση της ζωής των παιδιών δια μέσου της εκπαίδευσης, της ιατρικής περίθαλψης, των οικονομικών ευκαιριών, καθώς και σε επείγουσες καταστάσεις κατά τη διάρκεια φυσικών καταστροφών, πολέμων και άλλων συγκρούσεων.

Εκτός από την προώθηση της μεγαλύτερης ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τις ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών σε όλο τον κόσμο, τα μέλη της συμμαχίας συντονίζουν την εκτόνωση των προσπαθειών, συμβάλλοντας στην προστασία των παιδιών από τις επιπτώσεις των καταστροφών, τόσο φυσικών και ανθρωπογενών.

Πρόσφατα, τα μέλη της συμμαχίας ξεκίνησαν το Rewrite the Future, ένα πρόγραμμα με στόχο ποιοτική εκπαίδευση 8 εκατομμυρίων παιδιών σε χώρες, όπου επικρατούν συγκρούσεις. Μαζί, δουλεύουν σε 16 χώρες, όπου προσπαθούν να επιβεβαιώσουν την εκπαίδευση 3 εκατομμυρίων παιδιών και τη βελτίωση της εκπαίδευσης περισσότερων από 5 εκατομμυρίων παιδιών, στην ασφάλεια των σχολείων και των παιδιών από εκμετάλλευση και κακοποίηση. Η συμμαχία έχει στόχο να επηρεάσει τις εθνικές κυβερνήσεις και τους διεθνείς οργανισμούς να κάνουν τη ποιοτική εκπαίδευση προτεραιότητα των παιδιών, επηρεασμένων από συγκρούσεις.

Συζητώντας με τους ανθρώπους του οργανισμού στις εγκαταστάσεις τους (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Κιλκίς, Λέσβο, Χίο, Σάμο και Κω) από τον Αύγουστο του 2015, αντικρίζοντας το μέγεθος της κρίσης στη χώρα μας, ο οργανισμός αποφάσισε να δραστηριοποιηθεί και στην Ελλάδα και να παρέχει βοήθεια στα παιδιά των προσφύγων και των μεταναστών. Η οργάνωση Save The Children έχει δημιουργήσει χώρους δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά στα στρατόπεδα, όπου μπορούν να μάθουν, να παίξουν και να έχουν πρόσβαση σε ψυχοκοινωνική υποστήριξη, αν τη χρειαστούν. Επίσης έχει στήσει υποδομές όπου οι μητέρες μπορούν να θηλάσουν χωρίς να είναι σε κοινή θέα, να καθαρίσουν τα μωρά τους και να αποκτήσουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη διατροφή και δωρεάν σίτιση. Ακόμα για τις μητέρες που δεν μπορούν να θηλάσουν, αφού εξετάσουν την κατάσταση τους, παρέχουν βρεφικό γάλα σε ένα ασφαλές και καθαρό περιβάλλον.

Είναι γεγονός πως περισσότεροι από 52.700 πρόσφυγες και μετανάστες βρίσκονται αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα. Οι κύριες εθνικότητες των προσφύγων και μεταναστών που βρίσκονται στην Ελλάδα είναι Σύριοι (49%), Αφγανοί (25%) και Ιρακινοί (15%). Το Save the Children έχει βοηθήσει περισσότερους από 348.000 μετανάστες και πρόσφυγες συμπεριλαμβανομένου 126.000 παιδιά (peoplegreece.com, 2016).

Κεφάλαιο 6^ο

Μεθοδολογία και αποτελέσματα έρευνας

6.1 Αντικείμενο της έρευνας

Το δεύτερο μέρος της παρούσας εργασίας περιλαμβάνει τη διεξαγωγή έρευνας η οποία έλαβε χώρα με σκοπό τη διερεύνηση των απόψεων των κατοίκων της Κω σχετικά με την επίδραση που είχε το προσφυγικό ζήτημα στον τουρισμό του νησιού. Τα βασικά ερωτήματα που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή της παρούσας εργασίας είναι:

- Πόσο επηρέασε τον συνολικό τουρισμό του νησιού η συχνή διέλευση προσφύγων στο νησί?
- Ποια ήταν η συμβολή των μέσων μαζικής ενημέρωσης στη διαμόρφωση της εικόνας του νησιού?
- Βοήθησε η δημιουργία του hot spot την κατάσταση του προσφυγικού ζητήματος στο νησί?
- Θα συνέχιζαν οι μόνιμοι κάτοικοι τις επενδύσεις στο νησί τους?

Αναμφίβολα τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, πρόκειται να προσφέρουν σημαντικές γνώσεις σε ότι αφορά την επίδραση που είχε ο τουρισμός του νησιού από το προσφυγικό ζήτημα καθώς. Σημαντικές θα είναι γνώσεις και σε ότι αφορά τις μεθόδους που εφαρμόστηκαν - και τα αποτελέσματα αυτών - με σκοπό την αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος.

6.2 Δείγμα της έρευνας και συλλογή δεδομένων

Για τις ανάγκες διεξαγωγής της παρούσας έρευνας δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο (Παράρτημα) του οποίου η μορφή ήταν αρχικά έντυπη. Το έντυπο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε ως πιλοτικό. Δόθηκε προς συμπλήρωση αρχικά σε 3 ερωτώμενους, με σκοπό να διαπιστωθεί ο μέσος απαιτούμενος χρόνος για τη συμπλήρωσή του καθώς και η σαφήνεια των ερωτήσεων που περιλάμβανε. (Ζαφειρόπουλος, 2005). Μετά τη χρήση του πιλοτικού ερωτηματολογίου διαπιστώθηκε οι ερωτώμενοι αντιμετώπιζαν δυσκολία στην κατανόηση δύο εκ των ερωτήσεων που είχαν συμπεριληφθεί στο ερωτηματολόγιο. Στη συνέχεια οι συγκεκριμένες ερωτήσεις αφαιρέθηκαν και διαπιστώθηκε επίσης πως ο μέσος απαιτούμενος χρόνος για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ήταν τα 10 περίπου λεπτά.

Στη συνέχεια το ερωτηματολόγιο αποτυπώθηκε ηλεκτρονικά με τη χρήση του προγράμματος Google Forms. Το ερωτηματολόγιο στην τελική του μορφή διέθετε ερωτήσεις δημογραφικών στοιχείων, διέθετε διχοτομημένες ερωτήσεις και το κυρίως μέρος του ερωτηματολογίου διέθετε ερωτήσεις στις οποίες έγινε χρήση της πεντάβαθμης κλίμακας Likert με διαβάθμιση από το 1 «διαφωνώ απόλυτα» έως και το 5 «συμφωνώ απόλυτα».

Τα ερωτηματολόγια προωθήθηκαν με τη μορφή link σε κατοίκους της Κω. Επιπλέον έγινε ανάρτηση των ερωτηματολογίων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπου είχαν τη δυνατότητα και από εκεί οι συμμετέχοντες να δώσουν τις απαντήσεις τους. Το link του ερωτηματολογίου περιελάμβανε επίσης στο εισαγωγικό του σημείωμα πληροφορίες σχετικά με τον σκοπό και το αντικείμενο της έρευνας. Το διάστημα κατά το οποίο το link του ερωτηματολογίου ήταν ενεργό και δεχόταν απαντήσεις ήταν από τις 27 Απριλίου έως τις 17 Μάιου 2018. Στο παραπάνω διάστημα κατάφεραν να συμπληρωθούν συνολικά 52 ερωτηματολόγια.

Ακολούθησε στη συνέχεια η καταχώριση, η κωδικοποίηση και η επεξεργασία των δεδομένων των ερωτηματολογίων στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS (Statistical Package for Social Sciences ver. 24).

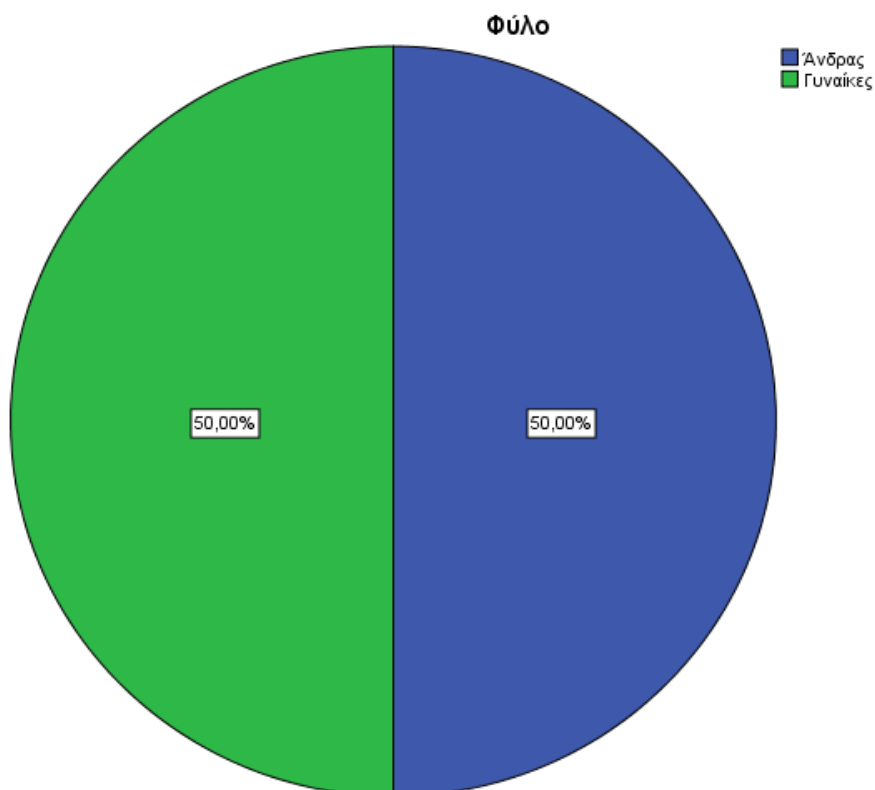
6.3 Αποτελέσματα έρευνας

Μετά την καταχώρηση και την κωδικοποίηση των δεδομένων της έρευνας ακολούθησε η επεξεργασία και η ανάλυση αυτών. Στον πίνακα που ακολουθεί παραθέτονται τα αποτελέσματα του φύλου που κατέχουν οι συμμετέχοντες στην έρευνα. Σύμφωνα με τον πίνακα παρατηρείται πως ποσοστό 50% όσων έχουν απαντήσει το ερωτηματολόγιο είναι άνδρες και το υπόλοιπο 50% είναι γυναίκες (Πίνακας 10).

Πίνακας 10: Φύλο

Φύλο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άνδρας	26	50,0	50,0	50,0
	Γυναίκες	26	50,0	50,0	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1:Φύλο

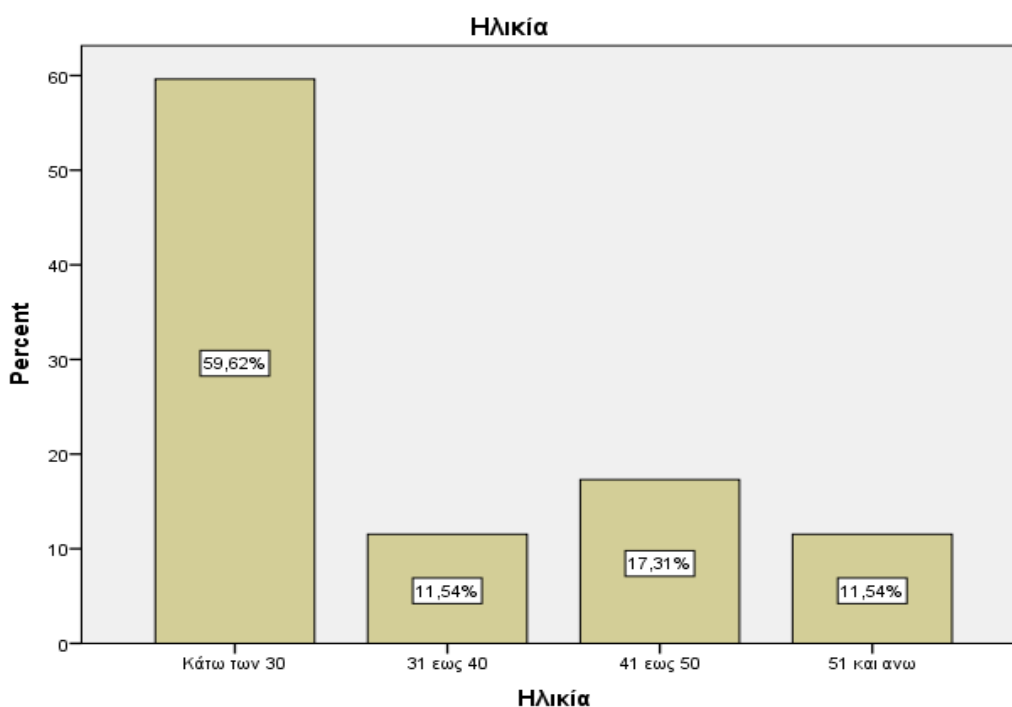


Ο πίνακας που ακολουθεί, παρουσιάζει τις ηλικίες των ατόμων που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο μας (Πίνακας 11) . Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων ανήκε ηλικιακά στην κατηγορία των κάτω των 30 ετών (ποσοστό 59,6%). Σε ότι αφορά την κατηγορία των ηλικιών από 31 έως 40 ετών, σε αυτήν ανήκει το 11,5% των συμμετεχόντων. Στην αμέσως επόμενη κατηγορία, δηλαδή εκεί που περιλαμβάνονται οι ηλικίες ανάμεσα στα 41 έως 50 έτη ανήκει το 17,3% των συμμετεχόντων και τέλος στις ηλικίες από 51 ετών και άνω ανήκει το υπόλοιπο 11,5% των συμμετεχόντων της έρευνας.

Πίνακας 11: Ηλικία

Ηλικία					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κάτω των 30	31	59,6	59,6	59,6
	31 έως 40	6	11,5	11,5	71,2
	41 έως 50	9	17,3	17,3	88,5
	51 και άνω	6	11,5	11,5	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 2: Ηλικία

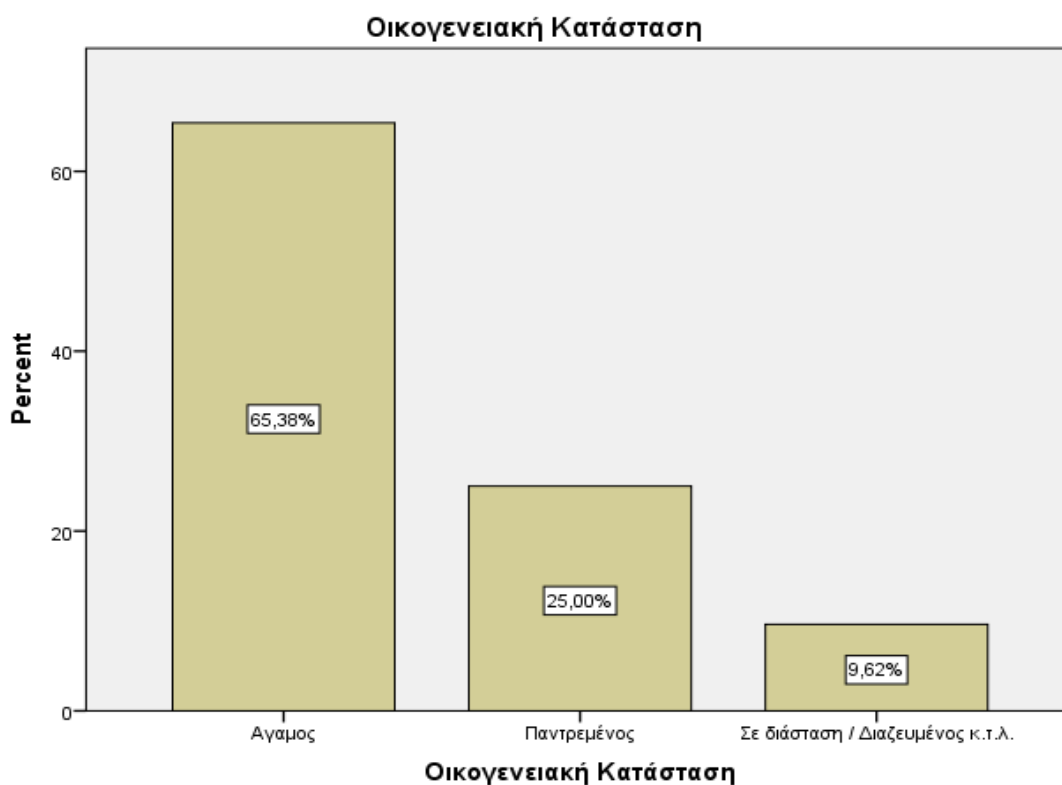


Στη συνέχεια παρατίθεται ο πίνακας 12 καθώς και το αντίστοιχο διάγραμμα το οποίο παρουσιάζει την οικογενειακή κατάσταση του δείγματος. Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων της έρευνας, ποσοστό 65,4% είναι άγαμοι. Το υπόλοιπο 25% των συμμετεχόντων είναι παντρεμένοι και τέλος ποσοστό μόλις 9,6% περιλαμβάνει τους συμμετέχοντες οι οποίοι είναι διαζευγμένοι ή σε διάσταση.

Πίνακας 12: Οικογενειακή κατάσταση

Οικογενειακή Κατάσταση					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άγαμος	34	65,4	65,4	65,4
	Παντρεμένος	13	25,0	25,0	90,4
	Σε διάσταση / Διαζευγμένος κ.τ.λ.	5	9,6	9,6	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 3: Οικογενειακή Κατάσταση

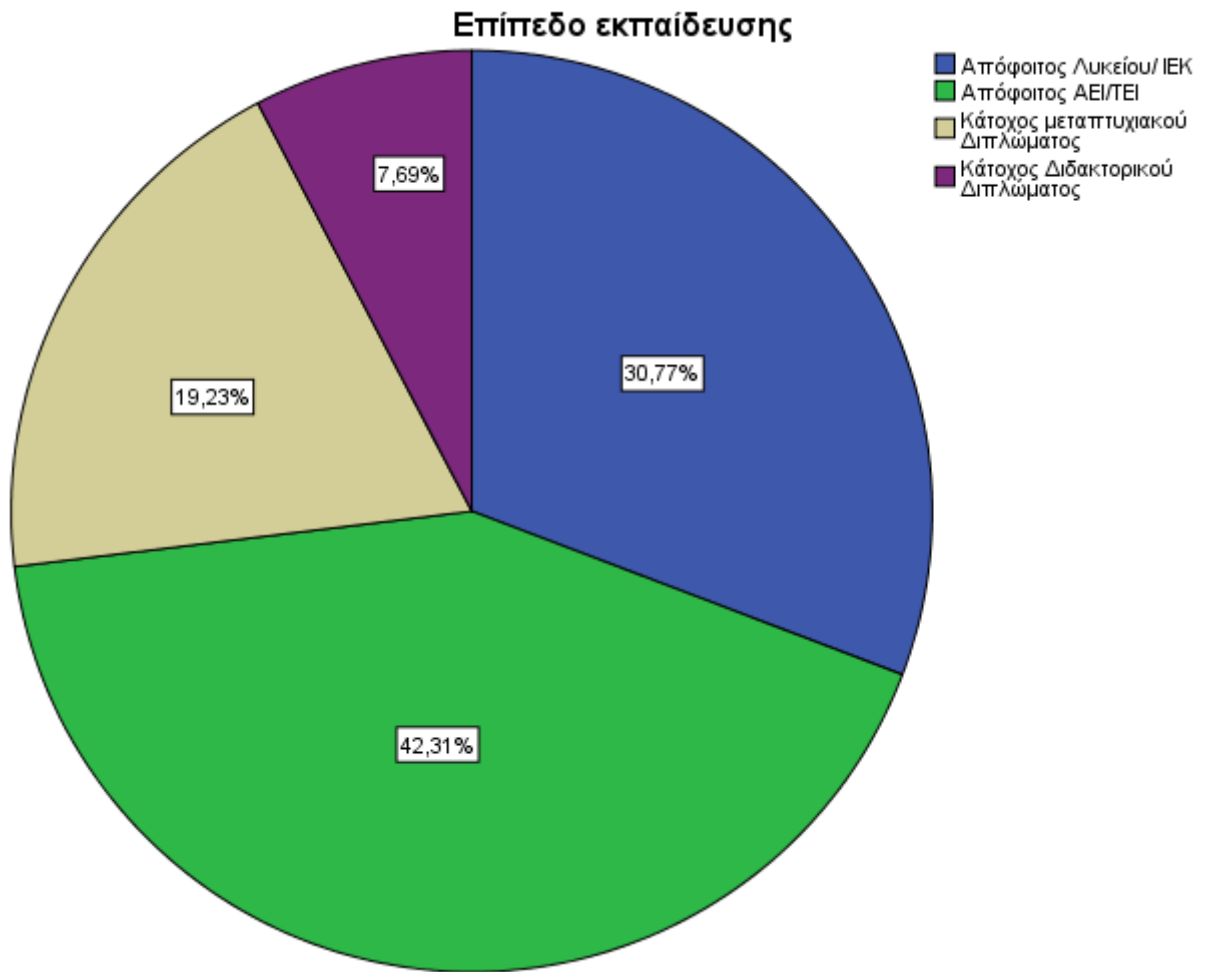


Ακολουθεί ο πίνακας καθώς και το αντίστοιχο διάγραμμα το οποίο παρουσιάζει το επίπεδο εκπαίδευσης που διαθέτει το δείγμα της έρευνας (Πίνακας 13). Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων είναι απόφοιτοι κάποιου ΑΕΙ ή ΤΕΙ (ποσοστό 42,3%). Ακολουθούν οι απόφοιτοι Λυκείου ή ΙΕΚ σε ποσοστό 30,8%. Επίσης ποσοστό 19,2% των συμμετεχόντων κατέχουν μεταπτυχιακό δίπλωμα και τέλος σε ποσοστό 7,7% ανέρχονται όσοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Πίνακας 13:Επίπεδο εκπαίδευσης

Επίπεδο εκπαίδευσης					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Απόφοιτος Λυκείου/ ΙΕΚ	16	30,8	30,8	30,8
	Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ	22	42,3	42,3	73,1
	Κάτοχος μεταπτυχιακού Διπλώματος	10	19,2	19,2	92,3
	Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος	4	7,7	7,7	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 4: Επίπεδο εκπαίδευσης



Ακολουθεί η ανάλυση της ερώτησης που εξετάζει το ενδεχόμενο να διαθέτουν οι συμμετέχοντες στην έρευνα τουριστική επιχείρηση στο νησί της Κω. Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, μόνο το 25% του δείγματος δήλωσε πως διαθέτει τουριστική επιχείρηση στο νησί της Κω, ενώ το 75% των συμμετεχόντων απάντησαν πως δεν διαθέτουν κάποια τουριστική επιχείρηση στο νησί (Πίνακας 14).

Πίνακας 14: Τουριστική επιχείρηση στο νησί

Διατηρείτε τουριστική επιχείρηση στο νησί?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	13	25,0	25,0	25,0
	OXI	39	75,0	75,0	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5: Διατήρηση τουριστικής επιχείρησης στο νησί

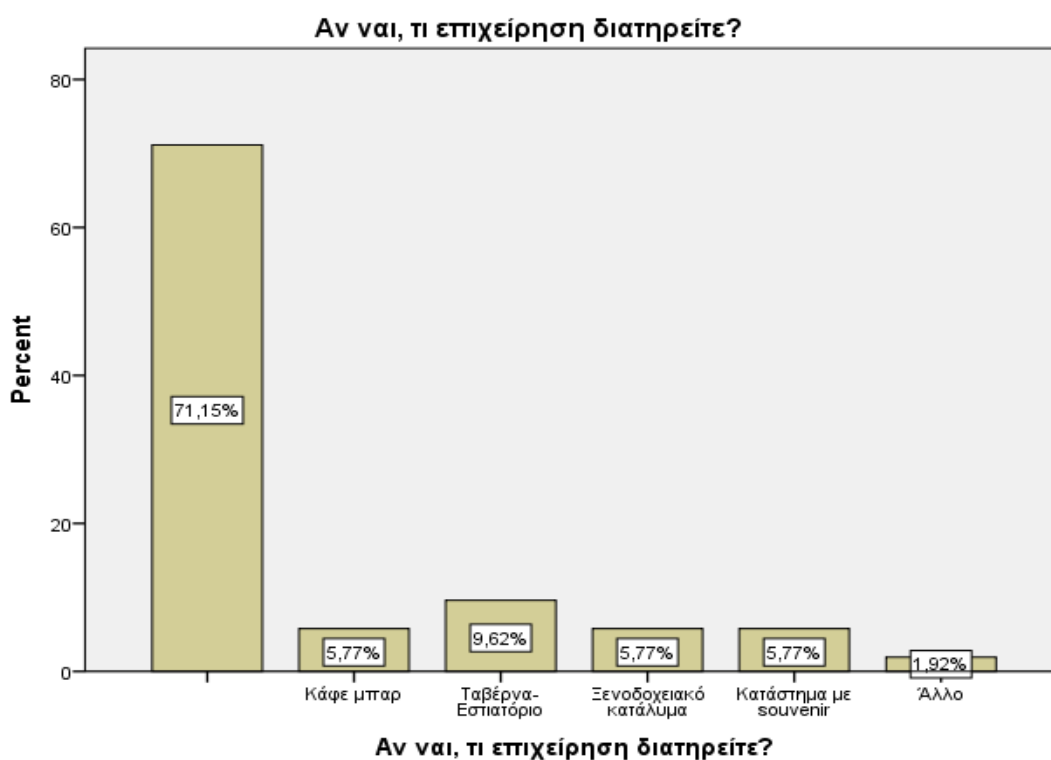


Το παρακάτω διάγραμμα και ο πίνακας μας δείχνουν την ανάλυση όσων απάντησαν ότι έχουν κάποια τουριστική επιχείρηση στο νησί και εμφανίζει τι είδους επιχείρηση διατηρούσαν (Πίνακας 15). Το 71,2% του δείγματος, δεν διατηρούσαν κάποια επιχείρηση στο νησί, για αυτό και δεν έχουν δώσει κάποια απάντηση στην ερώτηση. Από το υπόλοιπο δείγμα, το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε πως διαθέτει ταβέρνα ή εστιατόριο (ποσοστό 9,6%). Στη συνέχεια ποσοστό 5,8% των συμμετεχόντων στην έρευνα δήλωσε πως διαθέτει καφέ μπαρ και επίσης 5,8% των συμμετεχόντων δήλωσε πως διαθέτει κάποιο ξενοδοχειακό κατάλυμα. Το ίδιο ποσοστό των συμμετεχόντων (ποσοστό 5,8%) δήλωσε πως διαθέτει κατάστημα με souvenir και τέλος ποσοστό 1,9% των ερωτώμενων δήλωσε πως διατηρεί κάποια επιχείρηση διαφορετική από όσες αναφέρθηκαν παραπάνω.

Πίνακας 15:Είδος επιχείρησης

Αν ναι, τι επιχείρηση διατηρείτε?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	MISSING VALUE	37	71,2	71,2	71,2
	Κάφε μπαρ	3	5,8	5,8	76,9
	Ταβέρνα- Εστιατόριο	5	9,6	9,6	86,5
	Ξενοδοχειακό κατάλυμα	3	5,8	5,8	92,3
	Κατάστημα με souvenir	3	5,8	5,8	98,1
	Άλλο	1	1,9	1,9	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6:Είδος επιχείρησης



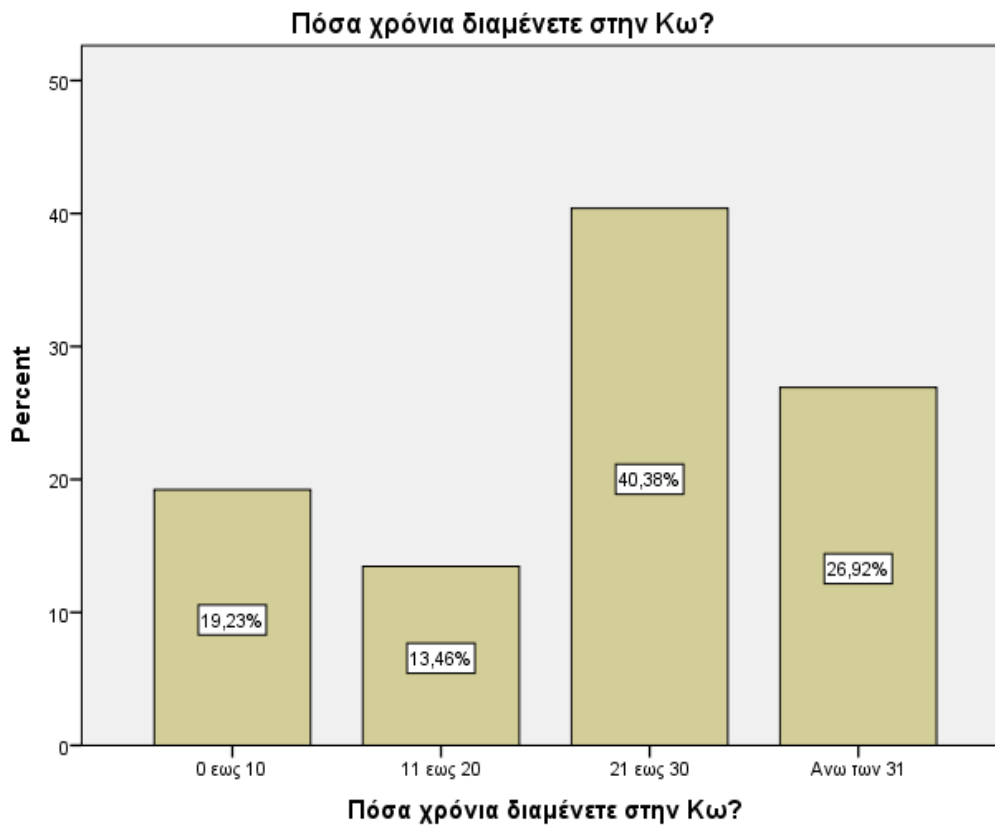
Ακολουθεί ο πίνακας 16 καθώς και το αντίστοιχο διάγραμμα το οποίο περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα χρόνια που διαμένουν στο νησί τα άτομα που έλαβαν μέρος στο ερωτηματολόγιο της έρευνας. Ποσοστό 40,4% από τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα δήλωσε πως διαμένει στο νησί από 21 έως 30 χρόνια. Ποσοστό 26,9% του δείγματος απάντησε πως διαμένει στο νησί για πάνω από 31

χρόνια. Επιπλέον, ποσοστό 13,5% του δείγματος δήλωσε πως διαμένει στο νησί από 11 έως 20 χρόνια και τέλος έως και 10 χρόνια δήλωσε πως διαμένει στο νησί ποσοστό 19,2 % από τους συμμετέχοντες στην έρευνά μας.

Πίνακας 16:Χρόνια διαμονής στο νησί

Πόσα χρόνια διαμένετε στην Κω?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 εως 10	10	19,2	19,2	19,2
	11 εως 20	7	13,5	13,5	32,7
	21 εως 30	21	40,4	40,4	73,1
	Ανω των 31	14	26,9	26,9	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7:χρόνια διαμονής στην Κω



Στον παρακάτω πίνακα καθώς και στο αντίστοιχο διάγραμμα, εμφανίζονται τα αποτελέσματα από την ερώτηση σχετικά με το αν το νησί της Κω έχει τουρισμό σε όλη τη διάρκεια του έτους. Από τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνά μας ποσοστό που ανέρχεται σε 78,8% έχει απαντήσει αρνητικά και υποστηρίζει πως το νησί δεν διαθέτει τουρισμό όλη τη διάρκεια της χρονιάς, ενώ μόλις το 21,2% των ερωτώμενων απάντησε θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση του ερωτηματολογίου (Πίνακας 17).

Πίνακας 17: Τουρισμός στο νησί

Το νησί έχει τουρισμό όλη τη διάρκεια της χρονιάς ?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	11	21,2	21,2	21,2
	OXI	41	78,8	78,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 8: Τουρισμός στο νησί



Σε επομένη ερώτηση διερευνάται η πρόθεση των συμμετεχόντων σχετικά με το ενδεχόμενο επένδυσης στο νησί της Κω. Από τις απαντήσεις που έχουν δοθεί παρατηρείται πως ποσοστό 71,2% των ερωτηθέντων έχει δώσει θετική απάντηση ενώ αντίθετη άποψη δήλωσε πως έχει το 28,8%, το οποίο δήλωσε πως δεν θα επέλεγε να κάνει κάποια επένδυση στο νησί.

Πίνακας 18:Επιλογή επένδυσης στο νησί

Θα επιλέγατε να επενδύσετε στο νησί σας?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	37	71,2	71,2	71,2
	ΟΧΙ	15	28,8	28,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 9:Επενδύσεις στο νησί

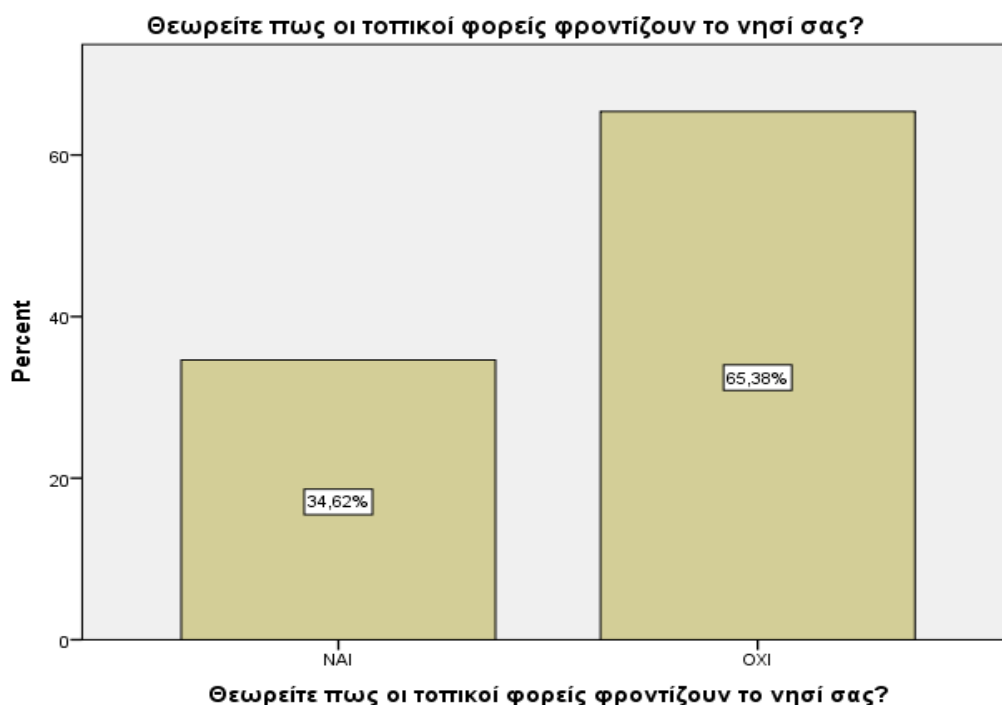


Παράλληλα σε επόμενη ερώτηση παρουσιάζονται οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους συμμετέχοντες σχετικά με την άποψή τους για το αν οι τοπικοί φορείς φροντίζουν το νησί της Κω. Από τους ερωτώμενους, ποσοστό 65,4% διαθέτει αρνητική στάση και δηλώνει πως δε συμφωνεί με το γεγονός πως οι τοπικοί φορείς φροντίζουν το νησί της Κω. Αντίθετα, ποσοστό 34,6% του δείγματος, δηλώνει πως θεωρεί ότι οι τοπικοί φορείς φροντίζουν το νησί της Κω.

Πίνακας 19:Φροντίδα από τους τοπικούς φορείς στο νησί

Θεωρείτε πως οι τοπικοί φορείς φροντίζουν το νησί σας?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	18	34,6	34,6	34,6
	ΟΧΙ	34	65,4	65,4	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 10:Φροντίδα από τοπικούς φορείς



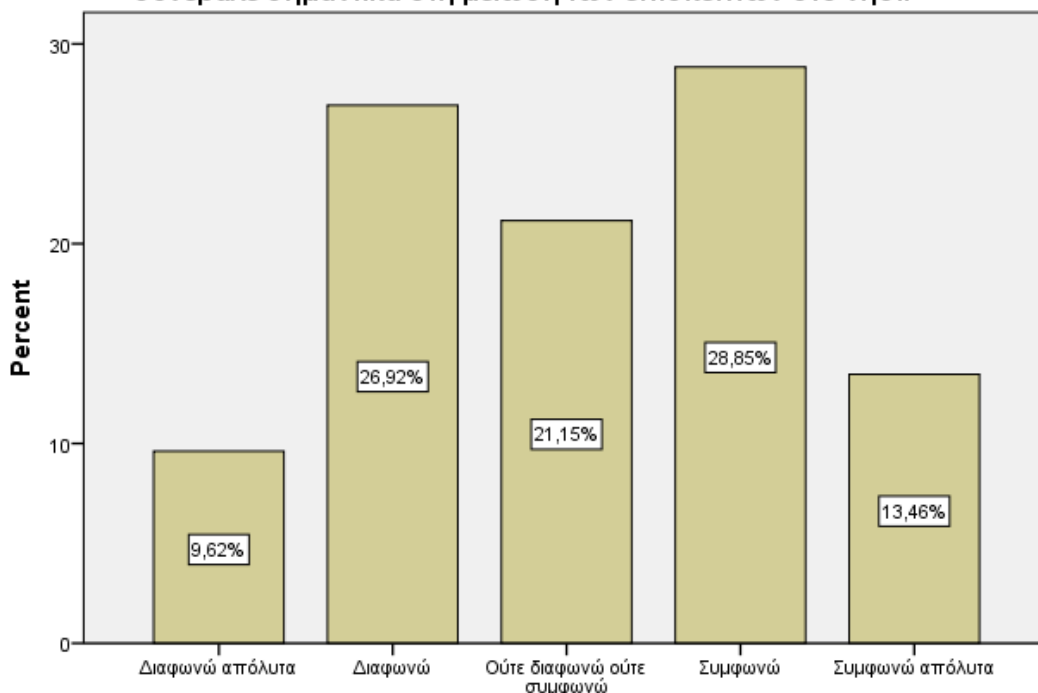
Ακολουθεί ερώτηση σχετικά με το αν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης παίζουν ρόλο στη μείωση των επισκεπτών στο νησί της Κω διότι προβάλλουν συνεχώς τη κατάσταση που επικρατεί. Ποσοστό 9,6% του δείγματος δηλώνει πως διαφωνεί απόλυτα και το 26,9% των ερωτηθέντων δηλώνει πως διαφωνεί. Ουδέτερη στάση διαθέτει το 21,2% των συμμετεχόντων ενώ ποσοστό 28,8% απάντησε πως συμφωνεί και το 13,5% απάντησε πως συμφωνεί απόλυτα με το γεγονός πως τα μέσα ενημέρωσης συνέβαλαν σημαντικά στη μείωση των επισκεπτών στο νησί της Κω.

Πίνακας 20:Επιρροή της εικόνας του νησιού από τα μέσα ενημέρωσης

Η προβολή από τα μέσα ενημέρωσης της κατάστασης που επικρατεί στο νησί συνέβαλε σημαντικά στη μείωση των επισκεπτών στο νησί.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	5	9,6	9,6	9,6
	Διαφωνώ	14	26,9	26,9	36,5
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	11	21,2	21,2	57,7
	Συμφωνώ	15	28,8	28,8	86,5
	Συμφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 11:Επιρροή προβολής του νησιού από τα μέσα ενημέρωσης

Η προβολή από τα μέσα ενημέρωσης της κατάστασης που επικρατεί στο νησί συνέβαλε σημαντικά στη μείωση των επισκεπτών στο νησί.



Η προβολή από τα μέσα ενημέρωσης της κατάστασης που επικρατεί στο νησί συνέβαλε σημαντικά στη μείωση των επισκεπτών στο νησί.

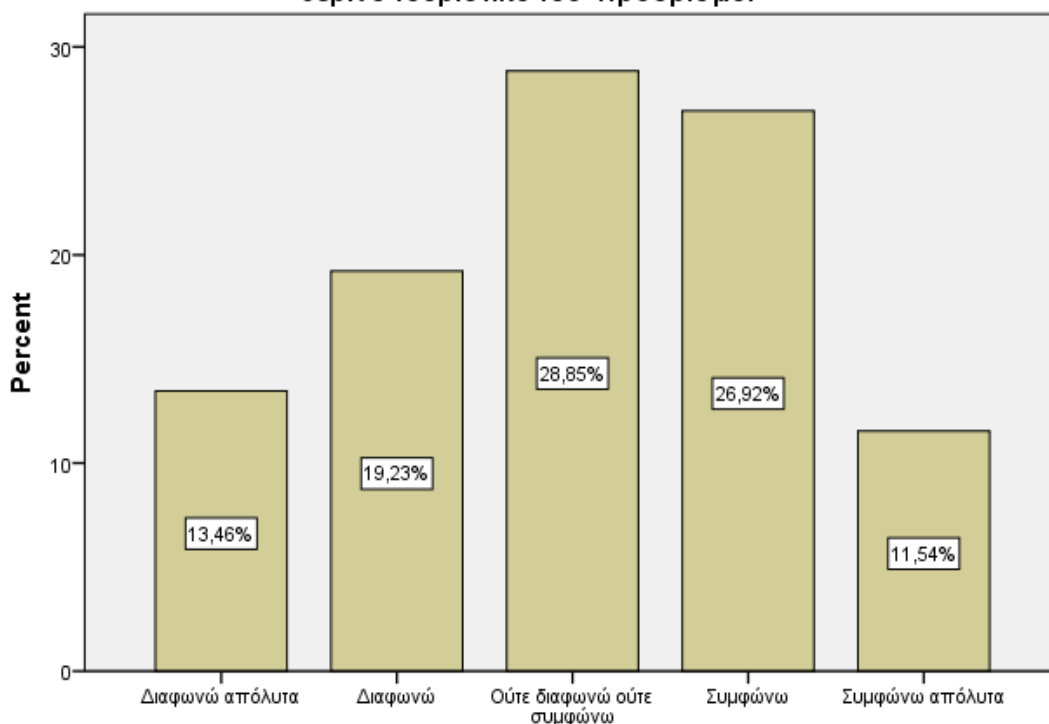
Παρακάτω γίνεται παράθεση των αποτελεσμάτων σε ερώτηση σχετικά με το αν το προσφυγικό έχει επηρεάσει το κοινό σε ότι αφορά την επιλογή του νησιού που έκαναν για τον θερινό τους προορισμό. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (28,8%) διαθέτει ουδέτερη άποψη. Επιπλέον, ποσοστό 13,5% δηλώνει πως διαφωνεί απόλυτα με αυτή την ερώτηση και ποσοστό 19,2% δηλώνει πως διαφωνεί. Από την άλλη μεριά, ποσοστό 26,9% από τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα συμφωνεί και το υπόλοιπο 11,5% δηλώνει πως συμφωνεί απόλυτα με το ενδεχόμενο να επηρεάσε το προσφυγικό ζήτημα την επιλογή του κοινού σε ότι αφορά την επιλογή θερινού τουριστικού προορισμού (Πίνακας 21).

Πίνακας 21:Επιρροή του κοινού για την επιλογή θερινού προορισμού

Το προσφυγικό ζήτημα επηρέασε την επιλογή του κοινού σε ότι αφορά τον θερινό τουριστικό του προορισμό.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	13,5
	Διαφωνώ	10	19,2	19,2	32,7
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφώνω	15	28,8	28,8	61,5
	Συμφώνω	14	26,9	26,9	88,5
	Συμφώνω απόλυτα	6	11,5	11,5	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 12:Επιρροή του κοινού για την επιλογή θερινού τουριστικού προορισμού

Το προσφυγικό ζήτημα επηρέασε την επιλογή του κοινού σε ότι αφορά τον θερινό τουριστικό του προορισμό.



Το προσφυγικό ζήτημα επηρέασε την επιλογή του κοινού σε ότι αφορά τον θερινό τουριστικό του προορισμό.

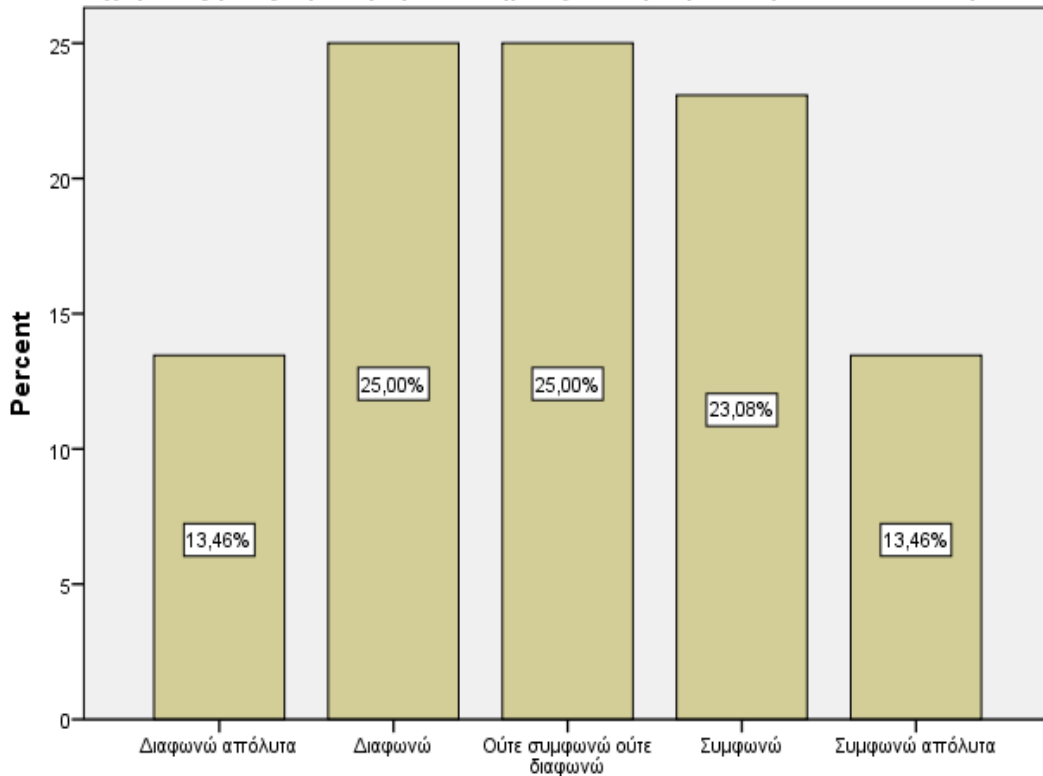
Στη συνέχεια γίνεται παράθεση των αποτελεσμάτων σχετικά με το αν οι συνεχόμενες ροές των προσφύγων έχουν επηρεάσει αρνητικά την εικόνα του νησιού. Σε αυτή την ερώτηση ποσοστό 13,5% του δείγματος δήλωσε πως διαφωνεί απόλυτα με αυτό και ποσοστό 25% του δείγματος δήλωσε πως διαφωνεί και το ίδιο ακριβώς ποσοστό φαίνεται πως διαθέτει ουδέτερη άποψη για το θέμα. Παράλληλα, ποσοστό 23,1% των συμμετεχόντων δηλώνει πως συμφωνεί και το υπόλοιπο ποσοστό 13,5% δηλώνει πως συμφωνεί απόλυτα πως οι συνεχόμενες ροές των προσφύγων έχουν επηρεάσει με αρνητικό τρόπο την εικόνα του Κω.

Πίνακας 22:Επιρροή της εικόνας του νησιού από τις προσφυγικές ροές

Οι συνεχόμενες ροές προσφύγων επηρεάζουν αρνητικά την εικόνα του νησιού.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	13,5
	Διαφωνώ	13	25,0	25,0	38,5
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13	25,0	25,0	63,5
	Συμφωνώ	12	23,1	23,1	86,5
	Συμφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 13:Επιρροή της εικόνας του νησιού από τις προσφυγικές ροές

Οι συνεχόμενες ροές προσφύγων επηρεάζουν αρνητικά την εικόνα του νησιού.



Οι συνεχόμενες ροές προσφύγων επηρεάζουν αρνητικά την εικόνα του νησιού.

Στο επόμενο ερώτημα οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να παραθέσουν τις απόψεις τους σχετικά με το ενδεχόμενο οι προσφυγικές ροές να έχουν επηρεάσει την αισθητική του νησιού. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα καθώς και του αντίστοιχου διαγράμματος παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος διαφωνεί με αυτή την άποψη. Πιο αναλυτικά, σε ποσοστό 23,1% το δείγμα διαφωνεί απόλυτα. Το 25% δείχνει να διαφωνεί ενώ ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί το 23,1% του δείγματος. Από την άλλη πλευρά, ποσοστό 17,3% συμφωνεί με αυτή την άποψη και ποσοστό 11,5% συμφωνεί απόλυτα πως η αισθητική του νησιού έχει επηρεαστεί από τις ροές των προσφύγων.

Πίνακας 23: Επιρροή αισθητικής του νησιού από τις προσφυγικές ροές

Η αισθητική του νησιού έχει επηρεαστεί από τις προσφυγικές ροές.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	12	23,1	23,1	23,1
	Διαφωνώ	13	25,0	25,0	48,1
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	12	23,1	23,1	71,2
	Συμφωνώ	9	17,3	17,3	88,5
	Συμφωνώ απόλυτα	6	11,5	11,5	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 14: Επιρροή αισθητικής του νησιού από τις προσφυγικές ροές



Η αισθητική του νησιού έχει επηρεαστεί από τις προσφυγικές ροές.

Στη επόμενη ερώτηση γίνεται παράθεση των απόψεων των συμμετεχόντων σε ερώτηση σχετικά με το αν οι προσφυγικές ροές αποτελούν απειλή για τη δημόσια υγεία. Ποσοστό 13,5% του δείγματος διαφωνεί απόλυτα με αυτή την ερώτηση και ποσοστό 32,7% διαφωνεί. Ουδέτερη στάση κρατά το 25% των συμμετεχόντων. Τέλος, ποσοστό 17,3% δείχνει να συμφωνεί και ποσοστό 11,5% δείχνει να συμφωνεί απόλυτα με το γεγονός αυτό (Πίνακας 24).

Πίνακας 24: Απειλή δημόσιας υγείας από τις προσφυγικές ροές

Οι προσφυγικές ροές απειλούν τη δημόσια υγεία.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	13,5
	Διαφωνώ	17	32,7	32,7	46,2
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13	25,0	25,0	71,2
	Συμφωνώ	9	17,3	17,3	88,5
	Συμφωνώ απόλυτα	6	11,5	11,5	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 15:Απειλή δημόσιας υγείας από τις προσφυγικές ροές



Σε επομένη ερώτηση σχετικά με το αν έχει μειωθεί η προσέλευση των τουριστών τα τελευταία χρόνια στο νησί το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνά μας διαφωνεί απόλυτα (30,8%) και ποσοστό 17,3% διαφωνεί και υποστηρίζει πως δεν έχει μειωθεί σημαντικά η προσέλευση των τουριστών στο νησί. Ουδέτερο είναι το δείγμα σε ποσοστό 21,2%. Επιπλέον, σε ότι αφορά τις θετικές απαντήσεις, ποσοστό 25% του δείγματος δείχνει να συμφωνεί και το υπόλοιπο 5,8% συμφωνεί απόλυτα με το γεγονός αυτό.

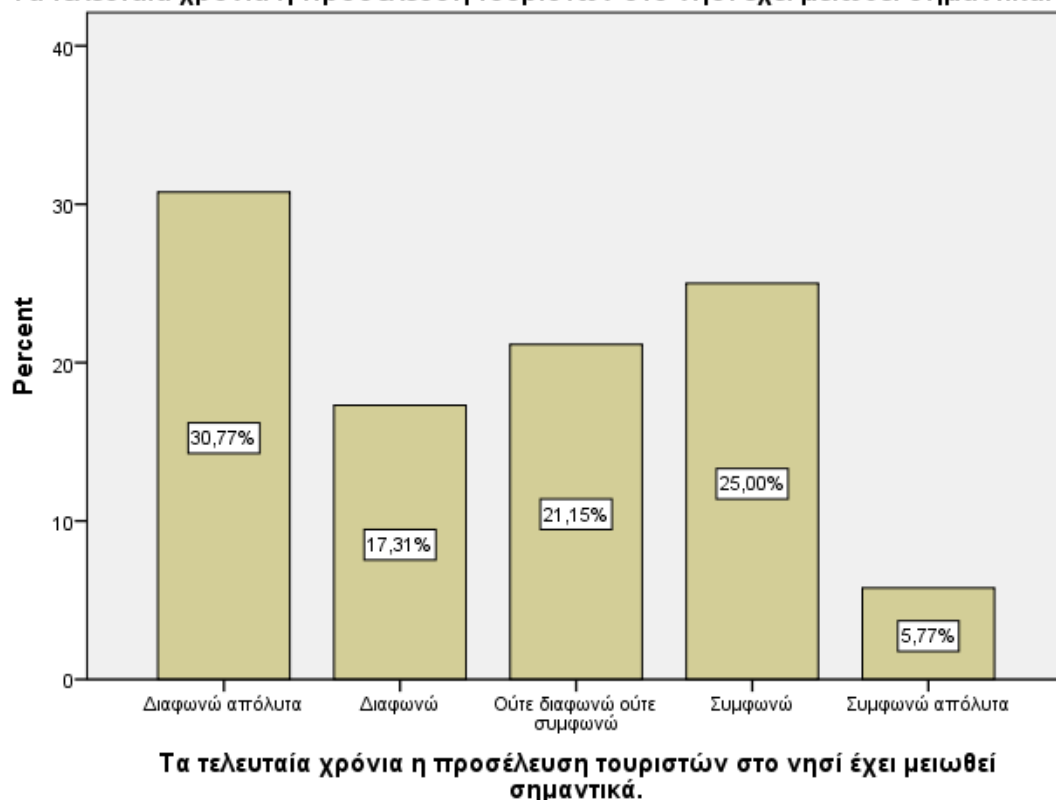
Πίνακας 25: Προσέλευση τουριστών στο νησί

Τα τελευταία χρόνια η προσέλευση τουριστών στο νησί έχει μειωθεί σημαντικά.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	16	30,8	30,8	30,8
	Διαφωνώ	9	17,3	17,3	48,1

Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	11	21,2	21,2	69,2
Συμφωνώ	13	25,0	25,0	94,2
Συμφωνώ απόλυτα	3	5,8	5,8	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 16: Προσέλευση τουριστών στο νησί

Τα τελευταία χρόνια η προσέλευση τουριστών στο νησί έχει μειωθεί σημαντικά.



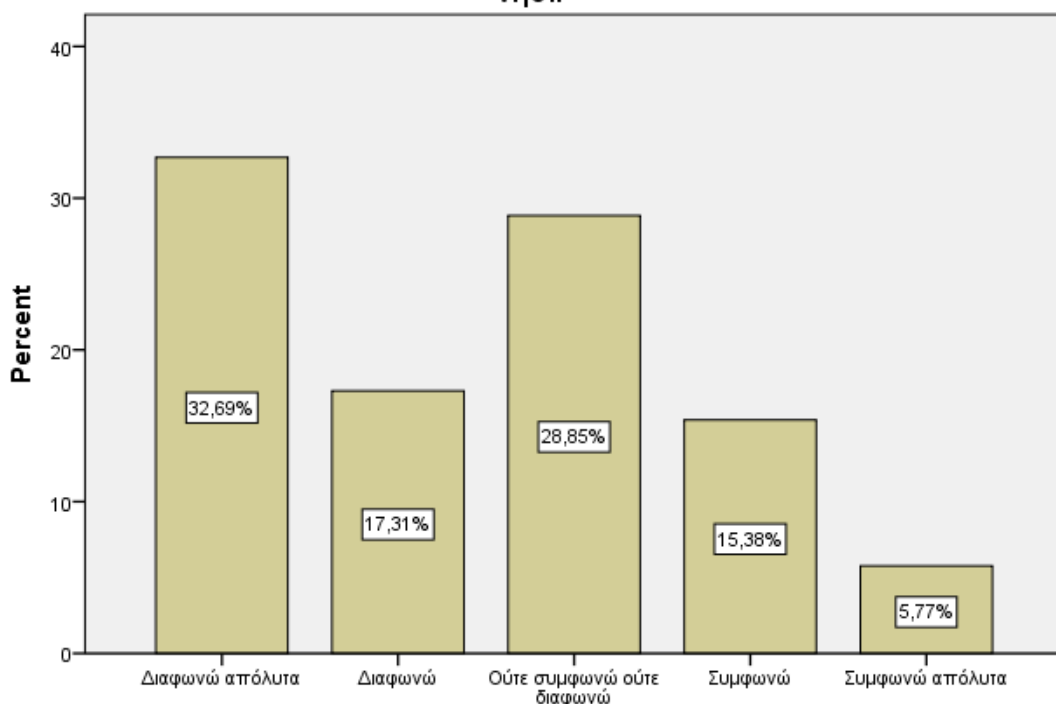
Παράλληλα ακολουθούν οι απαντήσεις σε ερώτηση σχετικά με το αν έχουν μειωθεί οι γενικότερες τιμές του νησιού τα τελευταία χρόνια. Το μεγαλύτερο ποσοστό δείχνει να διαφωνεί απόλυτα (32,7%) και ποσοστό 17,3% δήλωσε πως διαφωνεί σχετικά με τη μείωση των τιμών τα τελευταία χρόνια στο νησί της Κω. Ποσοστό 58,8% φαίνεται πως ούτε συμφωνεί αλλά ούτε και διαφωνεί με αυτό ενώ ποσοστό 15,4% δηλώνει πως συμφωνεί και το υπόλοιπο 5,8% δηλώνει πως συμφωνεί απόλυτα με το γεγονός πως έχουν μειωθεί οι γενικότερες τιμές του νησιού τα τελευταία χρόνια.

Πίνακας 26: Μείωση των τιμών στο νησί

Οι τιμές του νησιού (διαμονή, εστίαση κ.α) έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια στο νησί.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	17	32,7	32,7	32,7
	Διαφωνώ	9	17,3	17,3	50,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	15	28,8	28,8	78,8
	Συμφωνώ	8	15,4	15,4	94,2
	Συμφωνώ απόλυτα	3	5,8	5,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 17: Μείωση των τιμών στο νησί

Οι τιμές του νησιού (διαμονή, εστίαση κ.α) έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια στο νησί.



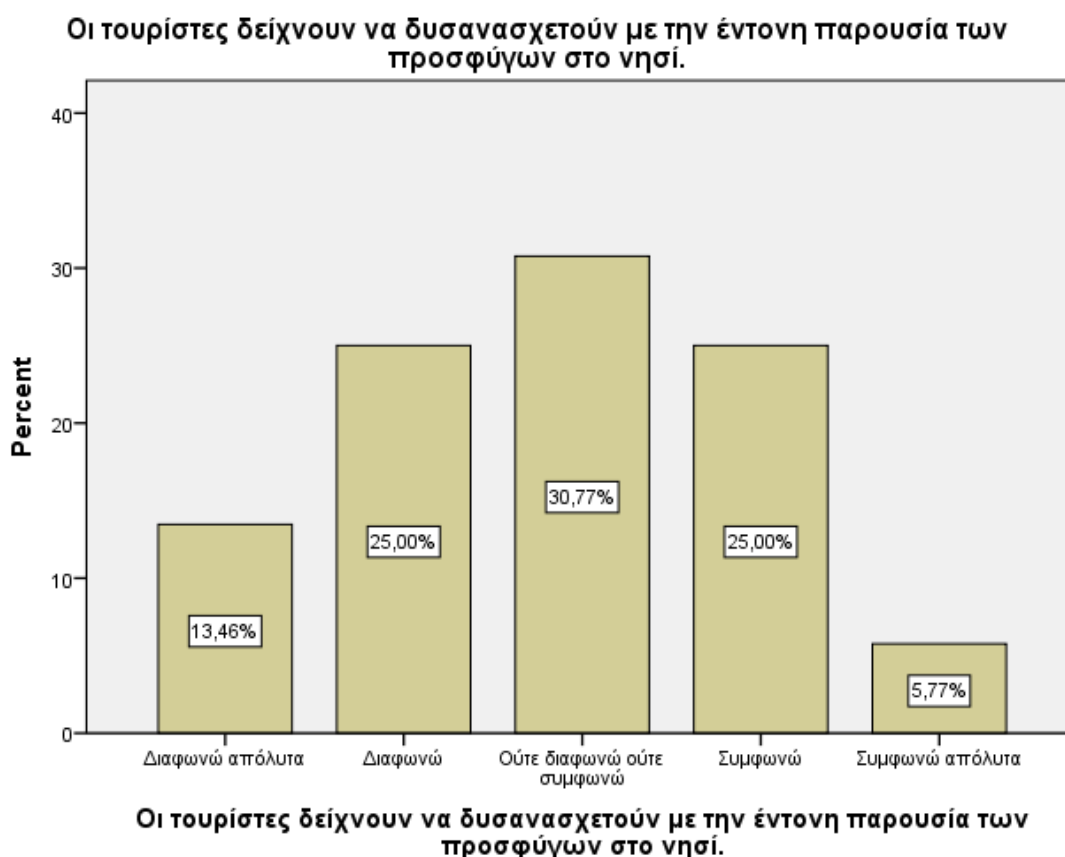
Οι τιμές του νησιού (διαμονή, εστίαση κ.α) έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια στο νησί.

Στον παρακάτω πίνακα, εμφανίζονται οι απαντήσεις σε ερώτηση σχετικά με το αν οι τουρίστες δυσανασχετούν με την έντονη παρουσία των προσφύγων στο νησί. Σε αυτή την ερώτηση το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος κρατά ουδέτερη στάση (ποσοστό 30,8%). Διαφωνεί απόλυτα με το γεγονός αυτό ποσοστό 13,5% των συμμετεχόντων και ποσοστό 25% των ερωτώμενων διαφωνεί. Τέλος, σε ότι αφορά τις θετικές απαντήσεις, ποσοστό 25% του δείγματος συμφωνεί και το 5,8% συμφωνεί απόλυτα πως οι τουρίστες δυσανασχετούν με την έντονη παρουσία των προσφύγων στο νησί.

Πίνακας 27: Παρουσία προσφύγων στο νησί

Οι τουρίστες δείχνουν να δυσανασχετούν με την έντονη παρουσία των προσφύγων στο νησί.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	13,5
	Διαφωνώ	13	25,0	25,0	38,5
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	16	30,8	30,8	69,2
	Συμφωνώ	13	25,0	25,0	94,2
	Συμφωνώ απόλυτα	3	5,8	5,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 18: Παρουσία προσφύγων στο νησί



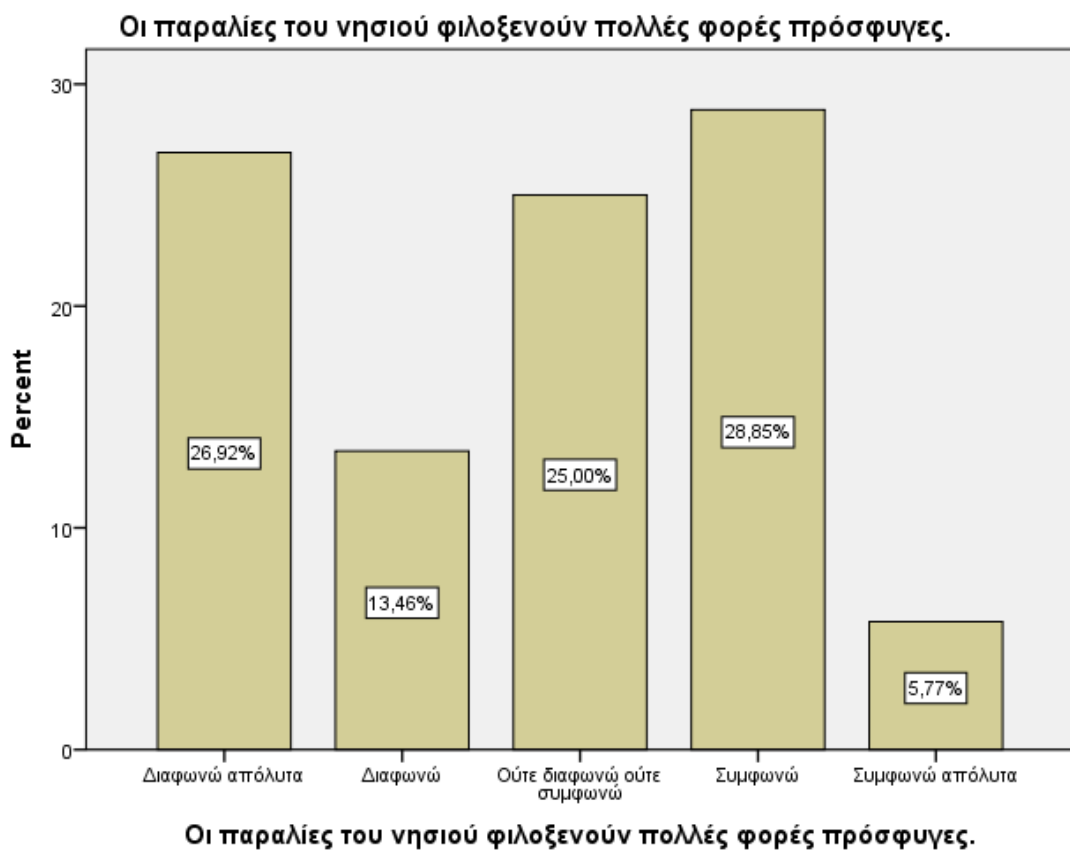
Ακολουθούν οι απαντήσεις που έδωσαν οι ερωτώμενοι σε ερώτηση σχετικά με το αν οι παραλίες του νησιού φιλοξενούν συνήθως πρόσφυγες. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 28, η πλειονότητα του δείγματος (ποσοστό 28,8%) δηλώνει ότι συμφωνεί. Επιπλέον, ποσοστό 5,8% των συμμετεχόντων δηλώνει πως συμφωνεί απόλυτα. Από την άλλη μεριά, ποσοστό 26,9% του δείγματος δηλώνει πως διαφωνεί απόλυτα με το γεγονός πως οι παραλίες του νησιού φιλοξενούν πρόσφυγες και ποσοστό 13,5% δηλώνει πως διαφωνεί. Τέλος, ουδέτερη στάση κρατά το 25% από τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα μας.

Πίνακας 28: Παρουσία προσφύγων στις παραλίες του νησιού

Οι παραλίες του νησιού φιλοξενούν πολλές φορές πρόσφυγες.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	14	26,9	26,9	26,9
	Διαφωνώ	7	13,5	13,5	40,4

Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	13	25,0	25,0	65,4
Συμφωνώ	15	28,8	28,8	94,2
Συμφωνώ απόλυτα	3	5,8	5,8	100,0
Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 19: Παρουσία προσφύγων στις παραλίες του νησιού



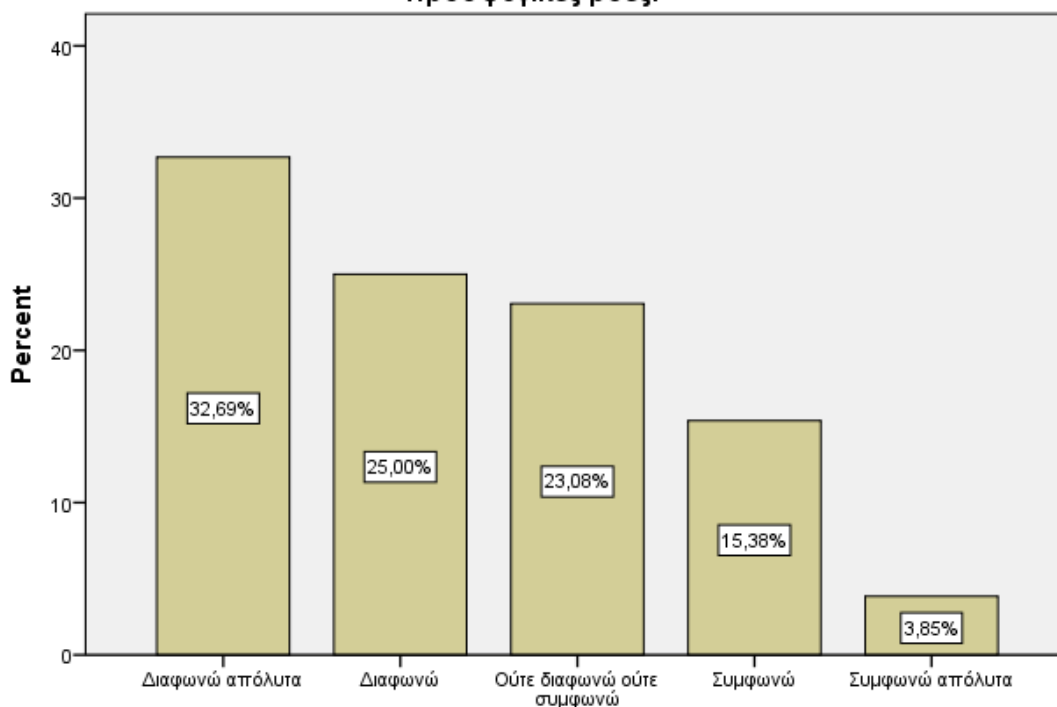
Στη συνέχεια του ερωτηματολογίου ακολουθεί ερώτηση που εξετάζει τις απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με το αν οι δρόμοι και οι παραλίες του νησιού εξακολουθούν να είναι όσο καθαρές ήταν και πριν τις προσφυγικές ροές. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος διαφωνεί απόλυτα (32,7%) με το γεγονός αυτό και πιστεύει ότι δε τίθεται τέτοιο θέμα. Το 25% των συμμετεχόντων διαφωνεί με αυτή την ερώτηση ενώ το 23,1% διαθέτει ουδέτερη άποψη. Μόλις το 3,8% των ερωτώμενων δηλώνει πως συμφωνεί απόλυτα με αυτή την ερώτηση και το υπόλοιπο 15,4% δηλώνει πως συμφωνεί πως οι δρόμοι και οι παραλίες του νησιού εξακολουθούν να είναι όσο καθαρές ήταν και πριν τις προσφυγικές ροές.

Πίνακας 29: Καθαριότητα στο νησί

Οι παραλίες και οι δρόμοι του νησιού δεν πια είναι όσο καθαρές ήταν πριν τις προσφυγικές ροές.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	17	32,7	32,7	32,7
	Διαφωνώ	13	25,0	25,0	57,7
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	12	23,1	23,1	80,8
	Συμφωνώ	8	15,4	15,4	96,2
	Συμφωνώ απόλυτα	2	3,8	3,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 20:Καθαριότητα στο νησί

Οι παραλίες και οι δρόμοι του νησιού δεν πια είναι όσο καθαρές ήταν πριν τις προσφυγικές ροές.



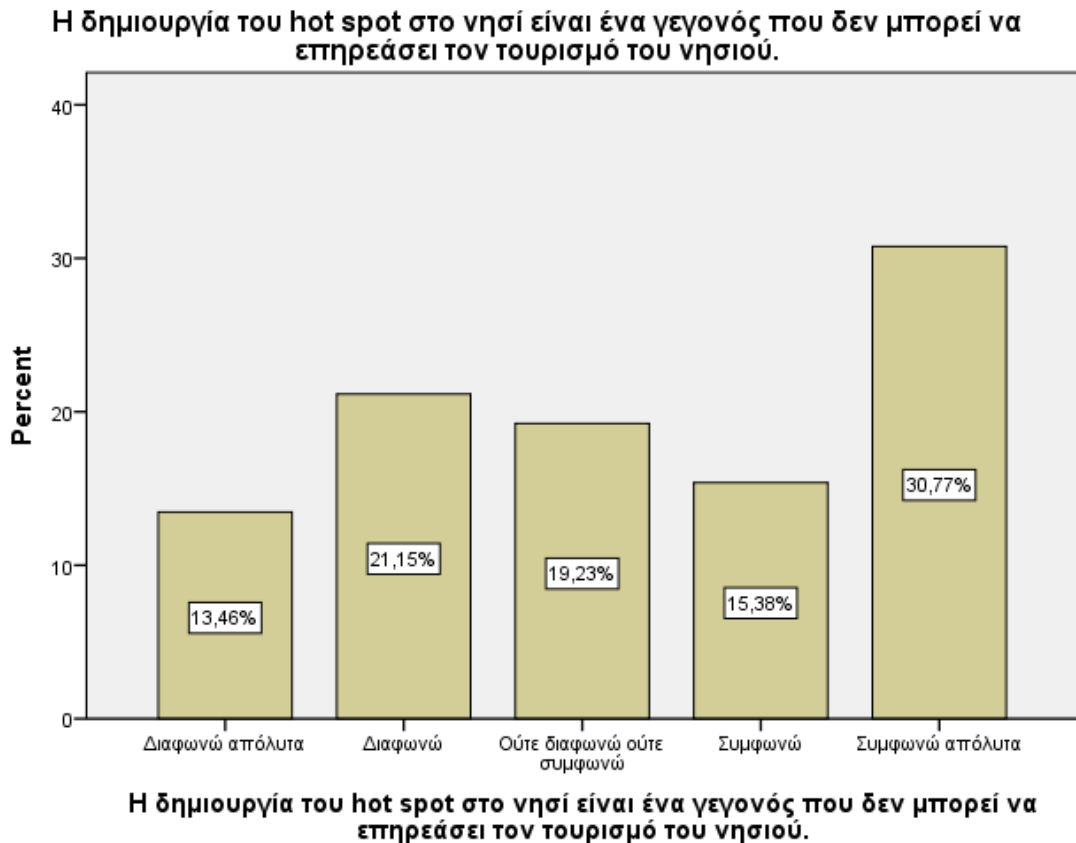
Οι παραλίες και οι δρόμοι του νησιού δεν πια είναι όσο καθαρές ήταν πριν τις προσφυγικές ροές.

Στον παρακάτω πίνακα ακολουθούν οι απαντήσεις σε ερώτηση σχετικά με το αν η δημιουργία του hot spot στο νησί ήταν κάτι που κατάφερε να επηρεάσει τον τουρισμό του νησιού. Ποσοστό 30,8% του δείγματος συμφωνεί απόλυτα και ποσοστό 15,4% συμφωνεί με την ερώτηση αυτή. Ουδέτερη στάση διαθέτει ποσοστό 19,2% του δείγματος. Επιπλέον, ποσοστό 13,5% διαφωνεί απόλυτα και ποσοστό 21,2% διαφωνεί με το γεγονός πως η δημιουργία του hot spot στο νησί ήταν κάτι που κατάφερε να επηρεάσει τον τουρισμό (Πίνακας 30).

Πίνακας 30: Επιρροή του τουρισμού στο νησί από τη δημιουργία hot spot

Η δημιουργία του hot spot στο νησί είναι ένα γεγονός που δεν μπορεί να επηρεάσει τον τουρισμό του νησιού.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	13,5
	Διαφωνώ	11	21,2	21,2	34,6
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	10	19,2	19,2	53,8
	Συμφωνώ	8	15,4	15,4	69,2
	Συμφωνώ απόλυτα	16	30,8	30,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 21:Επιρροή του τουρισμού στο νησί από τη δημιουργία hot spot

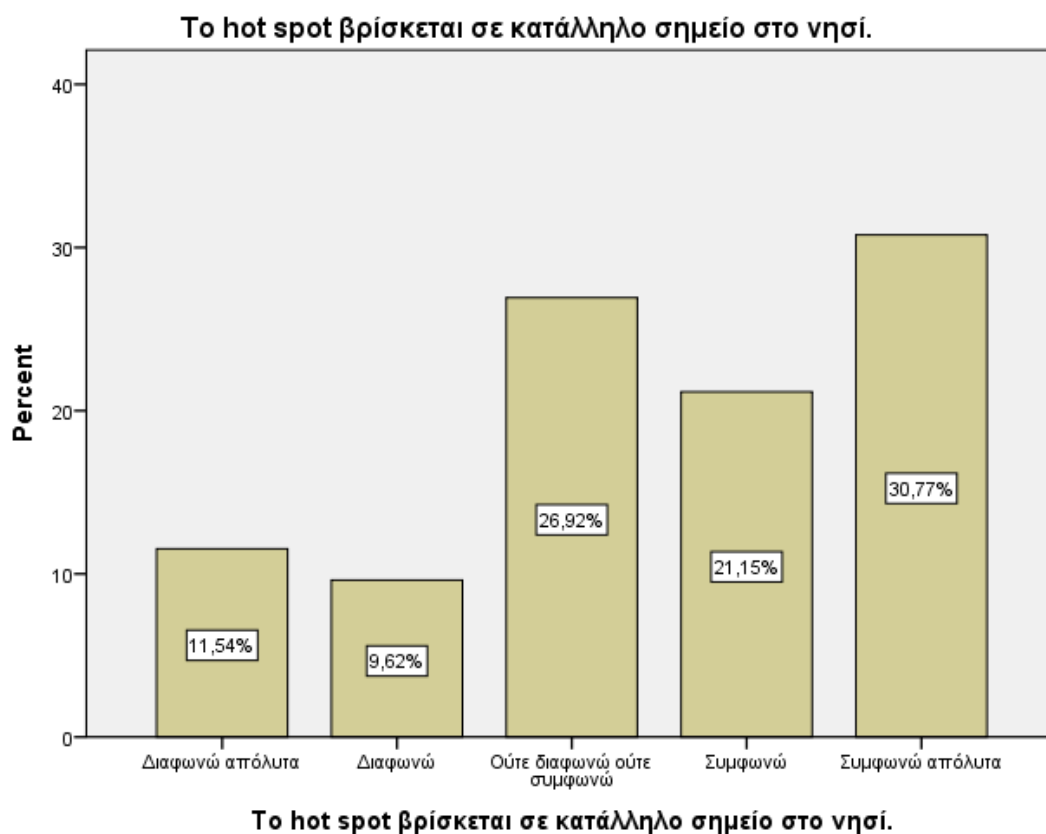


Ο επόμενος πίνακας απεικονίζει τα αποτελέσματα της ερώτησης η οποία είχε σκοπό να εξετάσει τις απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με τη θέση όπου δημιουργήθηκε το hot spot στο νησί της Κω (Πίνακας 31). Ποσοστό 9,6% δηλώνει πως διαφωνεί και ποσοστό 11,5% δηλώνει πως διαφωνεί απόλυτα και πως το hot spot δεν βρίσκεται σε κατάλληλο μέρος στο νησί. Ουδέτερη άποψη διαθέτει ποσοστό 26,9% του δείγματος. Ωστόσο, οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στην έρευνα, ποσοστό 30,8%, φαίνεται συμφωνεί απόλυτα και ποσοστό 21,2% δήλωσε πως συμφωνεί με το γεγονός πως το hot spot βρίσκεται σε κατάλληλο μέρος στο νησί της Κω.

Πίνακας 31: Καταλληλότητα σημείου στο οποίο βρίσκεται το hot spot

Το hot spot βρίσκεται σε κατάλληλο σημείο στο νησί.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	6	11,5	11,5	11,5
	Διαφωνώ	5	9,6	9,6	21,2
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	14	26,9	26,9	48,1
	Συμφωνώ	11	21,2	21,2	69,2
	Συμφωνώ απόλυτα	16	30,8	30,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 22:Καταλληλότητα σημείου στο οποίο βρίσκεται το hot spot

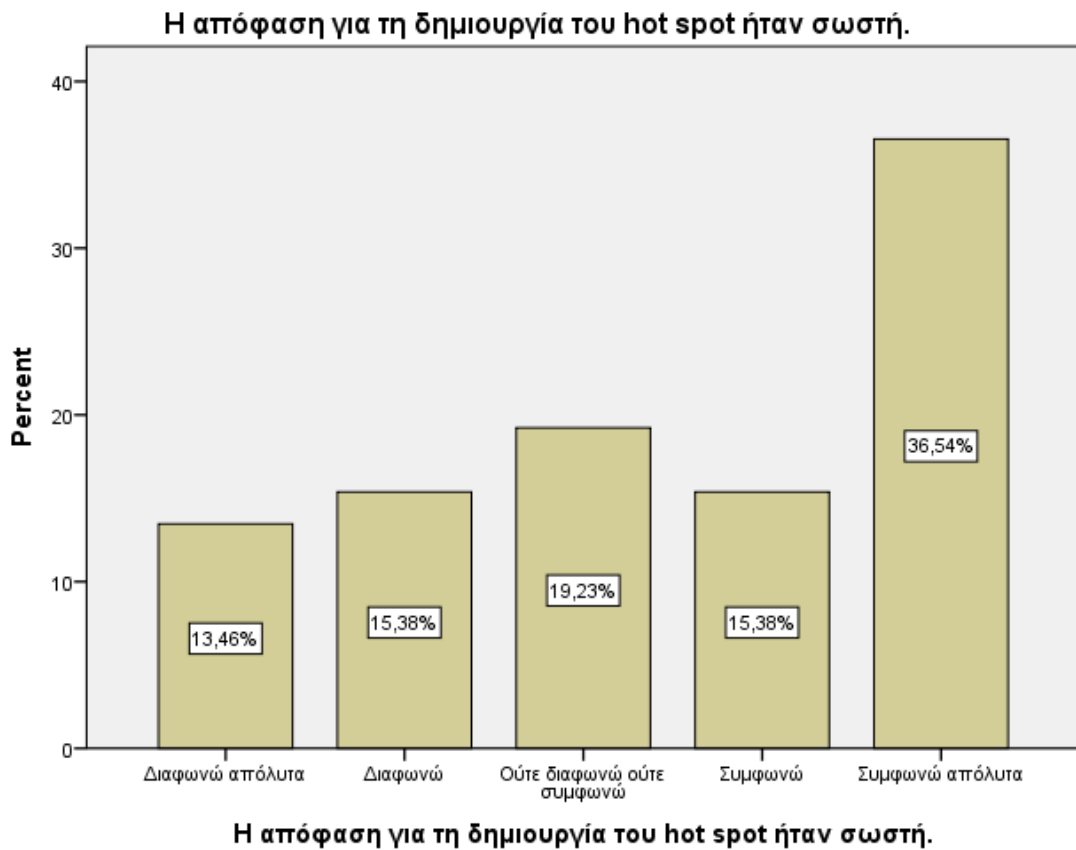


Στην επόμενη ερώτηση έγινε παράθεση των απαντήσεων των ερωτώμενων σχετικά με το αν ήταν σωστή απόφαση η δημιουργία των hot spots στο νησί της Κω. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων (ποσοστό 36,50%) συμφωνεί απόλυτα και ποσοστό 15,4% των συμμετεχόντων συμφωνεί πως η απόφαση για τη δημιουργία των hot spots ήταν σωστή. Ουδέτερη στάση διατηρεί ποσοστό 19,2% του δείγματος. Τέλος, διαφωνεί απόλυτα με το γεγονός αυτό το 13,5% και διαφωνεί το 15,4% από τα άτομα που έλαβαν μέρος στην έρευνά μας (Πίνακας 32).

Πίνακας 32: Απόφαση δημιουργίας hot spot

Η απόφαση για τη δημιουργία του hot spot ήταν σωστή.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	13,5
	Διαφωνώ	8	15,4	15,4	28,8
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	10	19,2	19,2	48,1
	Συμφωνώ	8	15,4	15,4	63,5
	Συμφωνώ απόλυτα	19	36,5	36,5	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 23:Απόφαση δημιουργίας hot spot



Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι απαντήσεις των ερωτώμενων σχετικά με το συναντούν πρόσφυγες σε καθημερινή βάση στο νησί (Πίνακας 33). Σε ποσοστό 17,3% το δείγμα διαφωνεί απόλυτα ενώ στο 19,2% διαφωνεί με το γεγονός αυτό. Επιπλέον, στη συγκεκριμένη ερώτηση το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων (ποσοστό 25%) διατηρεί ουδέτερη στάση. Αντίθετα, με το ενδεχόμενο οι ερωτώμενοι να συναντούν καθημερινά πρόσφυγες συμφωνεί ποσοστό 21,2% των ερωτώμενων και τέλος το 17,3% συμφωνεί απόλυτα.

Πίνακας 33: Καθημερινή επαφή με πρόσφυγες

Συναντώ πρόσφυγες καθημερινά.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	9	17,3	17,3	17,3
	Διαφωνώ	10	19,2	19,2	36,5
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	13	25,0	25,0	61,5
	Συμφωνώ	11	21,2	21,2	82,7
	Συμφωνώ απόλυτα	9	17,3	17,3	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 24: Καθημερινή επαφή με πρόσφυγες

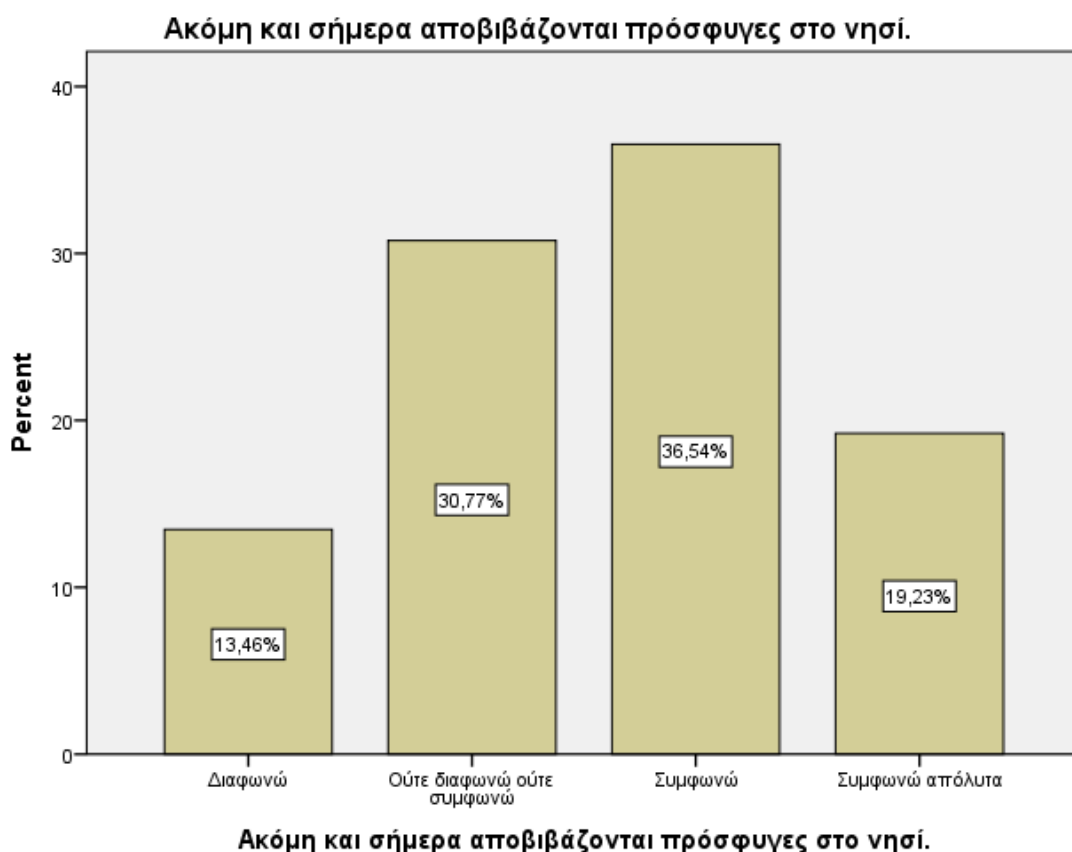


Στον επόμενο πίνακα καθώς και στο αντίστοιχο διάγραμμα του, εμφανίζονται τα αποτελέσματα σε ερώτηση σχετικά με το αν ακόμη και σήμερα αποβιβάζονται πρόσφυγες στο νησί (Πίνακας 34). Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας (ποσοστό 36,5%) δηλώνει πως συμφωνεί με αυτό. Επιπλέον, ποσοστό 19,2% δηλώνει πως συμφωνεί απόλυτα ενώ αρκετά μεγάλο (ποσοστό 30,8%) είναι το ποσοστό των συμμετεχόντων οι οποίοι διατηρούν ουδέτερη στάση απέναντι στο ενδεχόμενο αυτό. Αντίθετα, δείχνει να διαφωνεί με το ενδεχόμενο αυτό ποσοστό 13,5% των ερωτώμενων.

Πίνακας 34: Αποβίβαση προσφύγων στο νησί

Ακόμη και σήμερα αποβιβάζονται πρόσφυγες στο νησί.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	7	13,5	13,5	13,5
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	16	30,8	30,8	44,2
	Συμφωνώ	19	36,5	36,5	80,8
	Συμφωνώ απόλυτα	10	19,2	19,2	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 25: Αποβίβαση προσφύγων στο νησί

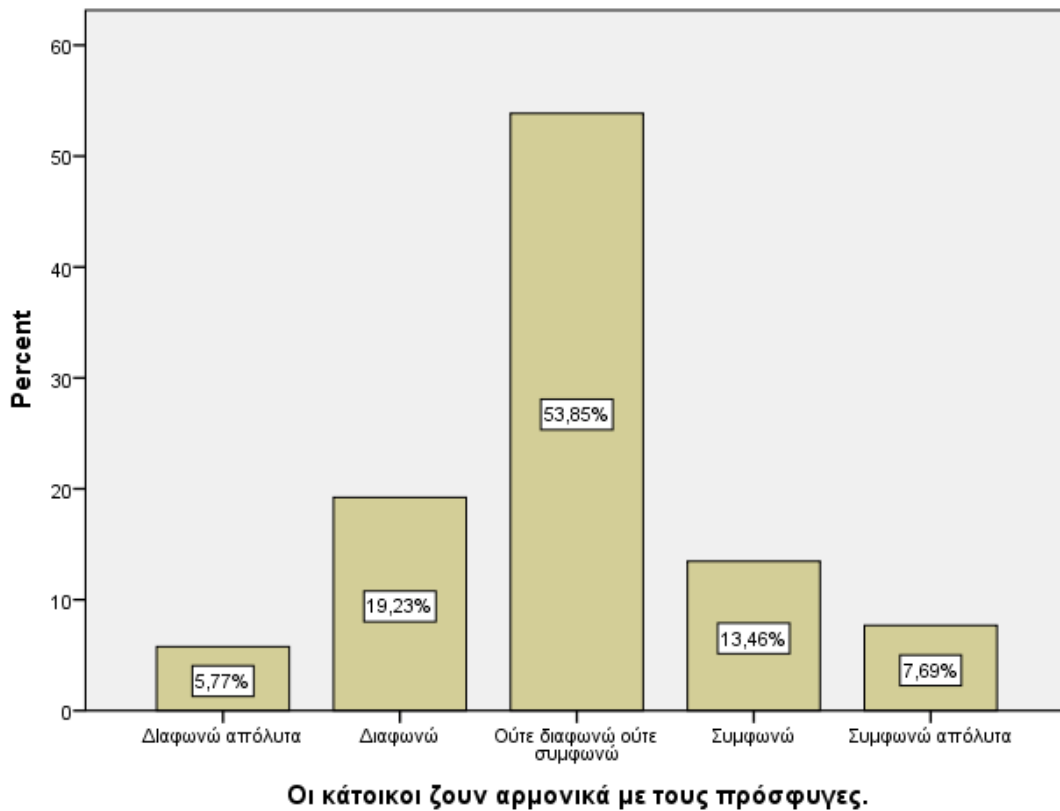


Στη συνέχεια, ακολουθεί ερώτηση που εξετάζει αν οι κάτοικοι στο νησί της Κω ζουν αρμονικά με τους πρόσφυγες. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα (ποσοστό 53,8%) διατηρεί ουδέτερη στάση σε ότι αφορά την αρμονική συμβίωση των προσφύγων με τους μόνιμους κατοίκους του νησιού. Επιπλέον, ποσοστό 5,8% αναφέρει πως διαφωνεί απόλυτα και ποσοστό 19,2% δηλώνει πως διαφωνεί με αυτό. Από την άλλη μεριά ποσοστό 13,5% των συμμετεχόντων δηλώνει πως συμφωνεί και ποσοστό 7,7% δηλώνει πως συμφωνεί απόλυτα με την αρμονική συμβίωση ανάμεσα στους πρόσφυγες και τους μόνιμους κατοίκους του νησιού (Πίνακας 35).

Πίνακας 35: Αρμονική συμβίωση προσφύγων με τους κατοίκους του νησιού

Οι κάτοικοι ζουν αρμονικά με τους πρόσφυγες.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	5,8	5,8	5,8
	Διαφωνώ	10	19,2	19,2	25,0
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	28	53,8	53,8	78,8
	Συμφωνώ	7	13,5	13,5	92,3
	Συμφωνώ απόλυτα	4	7,7	7,7	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 26: Αρμονική συμβίωση προσφύγων με τους κατοίκους του νησιού



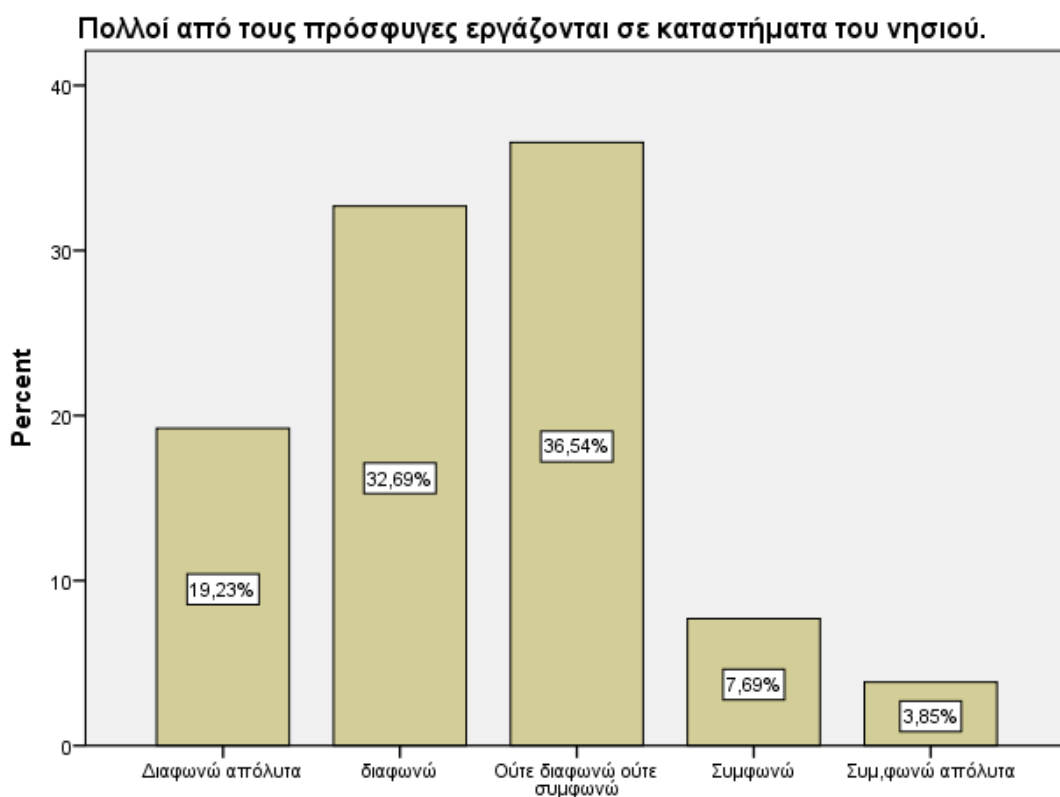
Στον επόμενο πίνακα, τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνά μας απάντησαν σε ερώτηση σχετικά με το αν οι πρόσφυγες εργάζονται στα καταστήματα του νησιού. Το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων (ποσοστό 36,5%) διατηρεί ουδέτερη στάση απέναντι στο ενδεχόμενο αυτό. Αντίθετα, ποσοστό 19,2% δηλώνει πως διαφωνεί απόλυτα και ποσοστό 32,7% δηλώνει πως διαφωνεί με το ενδεχόμενο να εργάζονται πρόσφυγες σε καταστήματα του νησιού. Μικρά είναι ωστόσο τα ποσοστά των

συμμετεχόντων που δηλώνουν πως συμφωνούν (ποσοστό 7,7%) καθώς και τα ποσοστά που συμφωνούν απόλυτα (ποσοστό 3,8%) με αυτό.

Πίνακας 36: Εργασία προσφύγων σε καταστήματα του νησιού

Πολλοί από τους πρόσφυγες εργάζονται σε καταστήματα του νησιού.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	10	19,2	19,2	19,2
	Διαφωνώ	17	32,7	32,7	51,9
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	19	36,5	36,5	88,5
	Συμφωνώ	4	7,7	7,7	96,2
	Συμφωνώ απόλυτα	2	3,8	3,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 27:Εργασία προσφύγων σε καταστήματα του νησιού



Πολλοί από τους πρόσφυγες εργάζονται σε καταστήματα του νησιού.

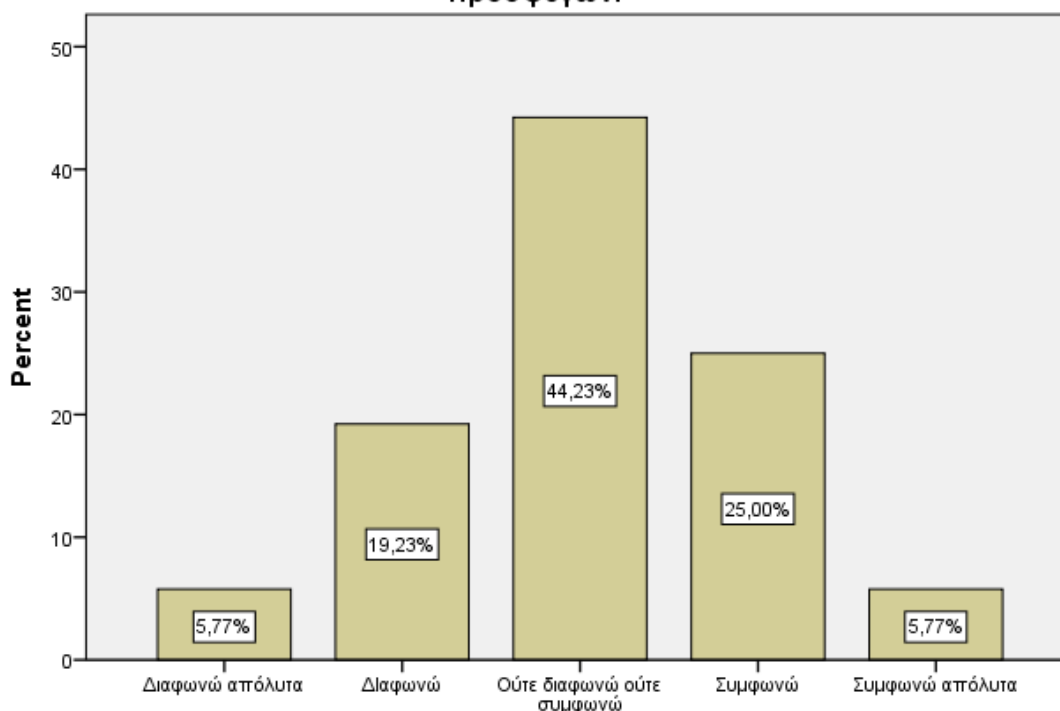
Παρακάτω έχουμε τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σε ερώτηση σχετικά με το αν οι επισκέπτες στο νησί μοιάζουν να είναι εξοικειωμένοι με την παρουσία των προσφύγων. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων (ποσοστό 44,2%) ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί το ενδεχόμενο αυτό. Ωστόσο, διαφωνεί απόλυτα ποσοστό 5,8% των συμμετεχόντων και ποσοστό 19,2% των ερωτώμενων δηλώνει πως διαφωνεί. Αντίθετα, σε ότι αφορά την εξοικείωση των επισκεπτών στο νησί με την παρουσία των προσφύγων συμφωνεί ποσοστό 25% των συμμετεχόντων και επίσης ποσοστό 5,8% συμφωνεί απόλυτα με αυτό.

Πίνακας 37: Εξοικείωση των επισκεπτών με την παρουσία προσφύγων στο νησί

Οι επισκέπτες στο νησί μοιάζουν να είναι εξοικειωμένοι με την παρουσία των προσφύγων.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	5,8	5,8	5,8
	Διαφωνώ	10	19,2	19,2	25,0
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	23	44,2	44,2	69,2
	Συμφωνώ	13	25,0	25,0	94,2
	Συμφωνώ απόλυτα	3	5,8	5,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 28:Εξοικείωση των επισκεπτών με την παρουσία προσφύγων στο νησί

Οι επισκέπτες στο νησί μοιάζουν να είναι εξοικειωμένοι με την παρουσία των προσφύγων.



Οι επισκέπτες στο νησί μοιάζουν να είναι εξοικειωμένοι με την παρουσία των προσφύγων.

Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τα αποτελέσματα της ερώτησης σχετικά με το αν πρόβλημα του προσφυγικού είναι πια υπό έλεγχο. Ποσοστό 23,1% του δείγματος συμφωνεί απόλυτα με αυτό και το 21,2% συμφωνεί. Μικρότερα είναι τα ποσοστά στον αντίποδα καθώς το 13,5% διαφωνεί απόλυτα και το 15,4% διαφωνεί και θεωρεί πως το πρόβλημα του προσφυγικού ζητήματος δεν είναι ακόμη ελεγχόμενο. Τέλος, ουδέτερη στάση κρατά ποσοστό 26,9% από τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνά μας.

Πίνακας 38: Έλεγχος προσφυγικού ζητήματος

Το πρόβλημα του προσφυγικού είναι πια ελεγχόμενο.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	13,5
	Διαφωνώ	8	15,4	15,4	28,8
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	14	26,9	26,9	55,8
	Συμφωνώ	11	21,2	21,2	76,9
	Συμφωνώ απόλυτα	12	23,1	23,1	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 29: Έλεγχος προσφυγικού ζητήματος



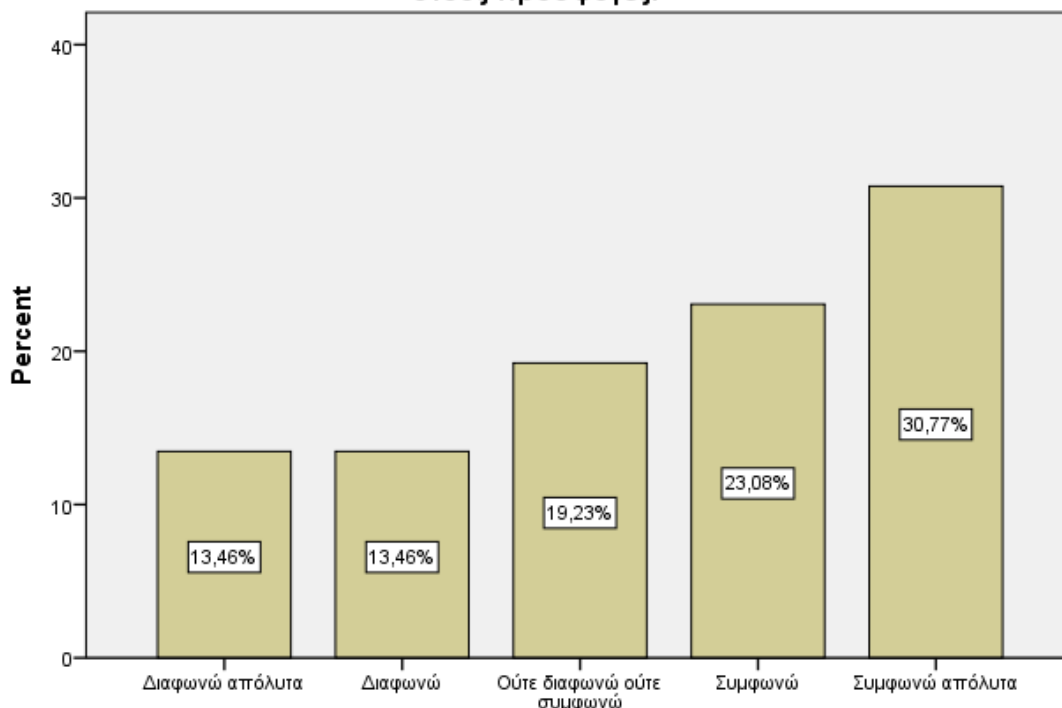
Ενθαρρυντικές είναι οι απαντήσεις σε επομένη ερώτηση που αναφέρει αν εξασφαλίζονται όλα τα απαραίτητα στους πρόσφυγες. Απόλυτα συμφωνεί το 30,8% του δείγματος και το 23,1% συμφωνεί. Ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί το 19,2% ενώ με το ίδιο ποσοστό (13,5%) το δείγμα διαφωνεί απόλυτα και διαφωνεί με το γεγονός πως πλέον εξασφαλίζονται τους πρόσφυγες τα απαραίτητα.

Πίνακας 39: Απαραίτητες παροχές στους πρόσφυγες

Πλέον εξασφαλίζονται όλα τα απαραίτητα (διαμονή, φαγητό, ιατρική περίθαλψη) στους πρόσφυγες.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	13,5
	Διαφωνώ	7	13,5	13,5	26,9
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	10	19,2	19,2	46,2
	Συμφωνώ	12	23,1	23,1	69,2
	Συμφωνώ απόλυτα	16	30,8	30,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 30: Απαραίτητες παροχές στους πρόσφυγες

Πλέον εξασφαλίζονται όλα τα απαραίτητα (διαμονή, φαγητό, ιατρική περίθαλψη) στους πρόσφυγες.



Πλέον εξασφαλίζονται όλα τα απαραίτητα (διαμονή, φαγητό, ιατρική περίθαλψη) στους πρόσφυγες.

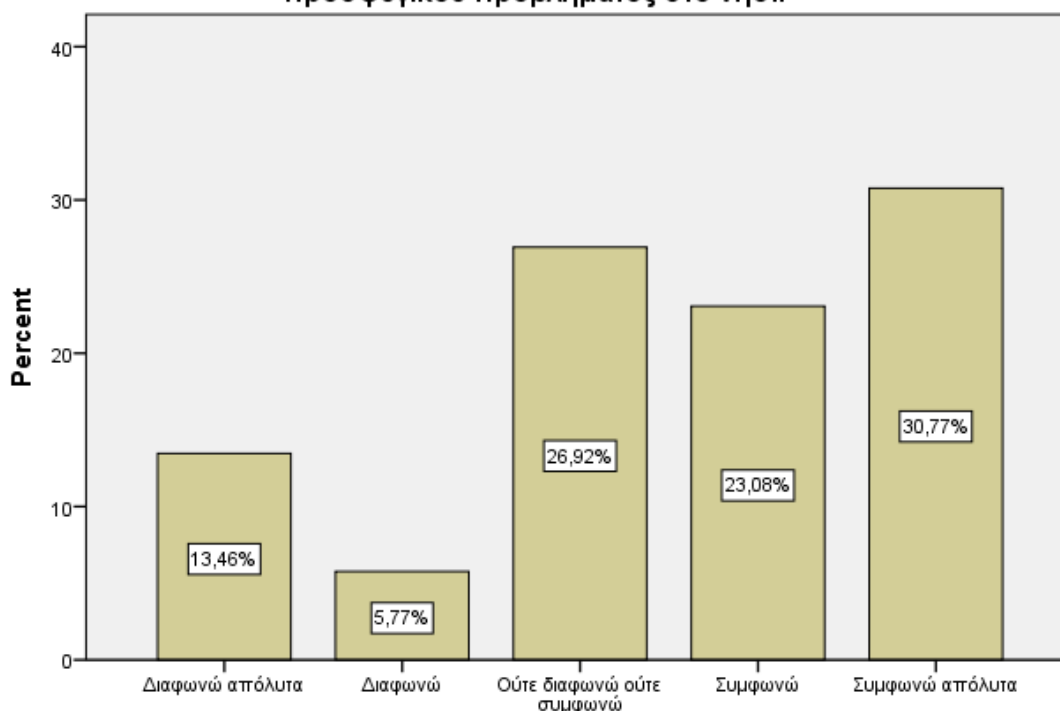
Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτώμενοι καλούνται να παραθέσουν τις απόψεις τους σχετικά με το αν η δημιουργία του hot spot έχει βοηθήσει στην αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος στο νησί της Κω. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος της έρευνας συμφωνεί απόλυτα με αυτό (ποσοστό 30,8%) και ποσοστό 23,1% συμφωνεί. Αντίθετα, στην ερώτηση αυτή ένα μικρό σχετικά ποσοστό (5,8%) δηλώνει πως διαφωνεί και ποσοστό 13,5% δηλώνει πως διαφωνεί απόλυτα με το γεγονός πως η δημιουργία του hot spot έχει βοηθήσει στην αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος στο νησί της Κω. Τέλος, ουδέτερη στάση διατηρεί ποσοστό 26,9% του δείγματος.

Πίνακας 40: Συμβολή hot spot στην αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος

Η δημιουργία του hot spot έχει βοηθήσει σημαντικά στην αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος στο νησί.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	13,5	13,5	13,5
	Διαφωνώ	3	5,8	5,8	19,2
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	14	26,9	26,9	46,2
	Συμφωνώ	12	23,1	23,1	69,2
	Συμφωνώ απόλυτα	16	30,8	30,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 31: Συμβολή hot spot στην αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος

Η δημιουργία του hot spot έχει βοηθήσει σημαντικά στην αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος στο νησί.



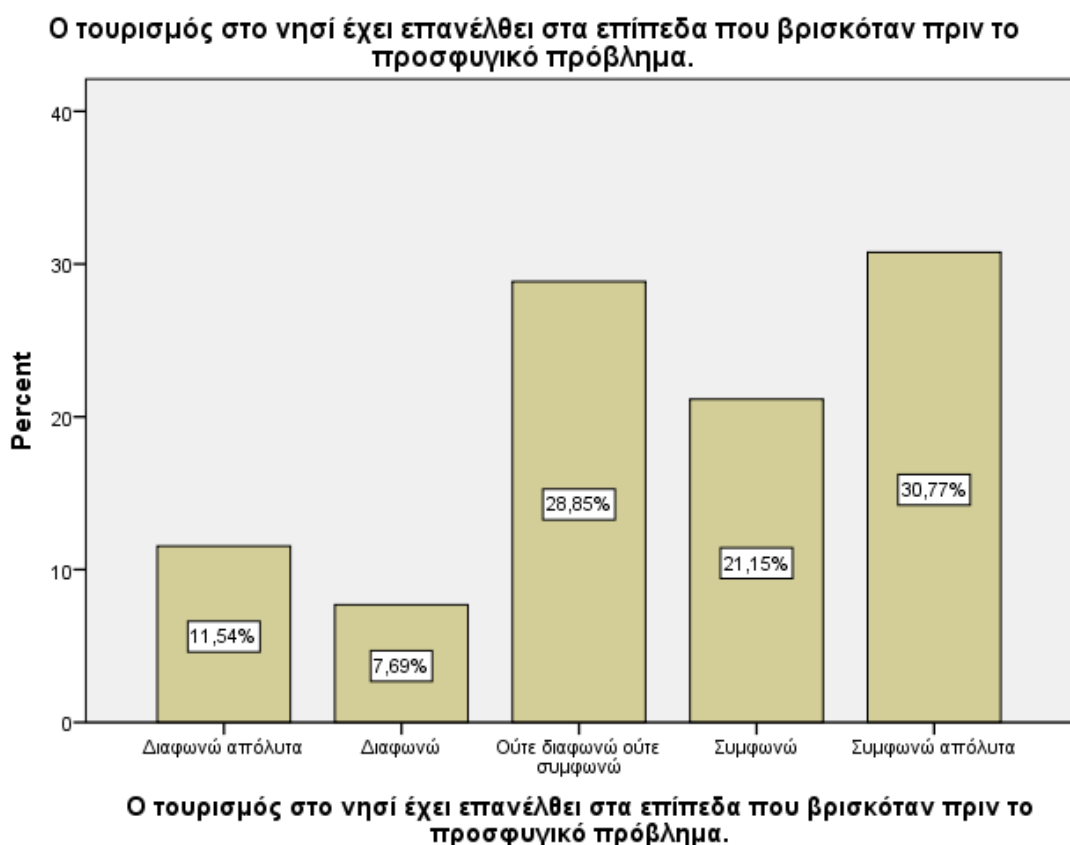
Η δημιουργία του hot spot έχει βοηθήσει σημαντικά στην αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος στο νησί.

Στον παρακάτω πίνακα καθώς και στο αντίστοιχο διάγραμμα εμφανίζονται τα αποτελέσματα στην ερώτηση σχετικά με το αν ο τουρισμός στο νησί έχει επανέλθει στα επίπεδα που βρισκόταν πριν το προσφυγικό πρόβλημα. Στη συγκεκριμένη ερώτηση το μεγαλύτερο ποσοστό συμφωνεί απόλυτα (ποσοστό 30,8%) και το 21,2% συμφωνεί με το γεγονός πως ο τουρισμός έχει επανέλθει στα επίπεδα που βρισκόταν πριν το προσφυγικό. Ποσοστό 28,8% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί με το γεγονός αυτό. Τέλος, μικρά είναι τα ποσοστά των ερωτώμενων (ποσοστό 7,7%) οι οποίοι δηλώνουν πως διαφωνούν και ποσοστό 11,5% δηλώνει πως διαφωνεί απόλυτα με το ενδεχόμενο αν έχει επανέλθει ο τουρισμός στα επίπεδα που βρισκόταν πριν το προσφυγικό.

Πίνακας 41: Επίπεδα τουρισμού στο νησί

Ο τουρισμός στο νησί έχει επανέλθει στα επίπεδα που βρισκόταν πριν το προσφυγικό πρόβλημα.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	6	11,5	11,5	11,5
	Διαφωνώ	4	7,7	7,7	19,2
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	15	28,8	28,8	48,1
	Συμφωνώ	11	21,2	21,2	69,2
	Συμφωνώ απόλυτα	16	30,8	30,8	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 32: Επίπεδα τουρισμού στο νησί

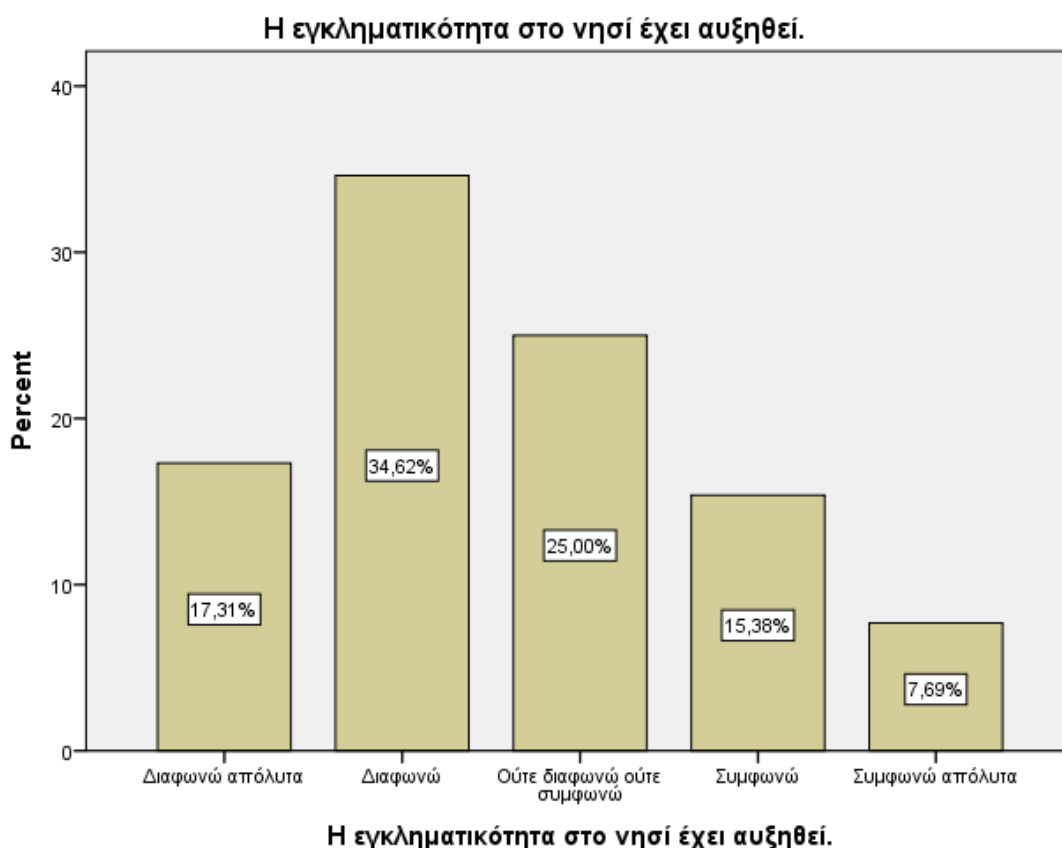


Στη συνέχεια στον πίνακα που ακολουθεί, εμφανίζονται τα αποτελέσματα σε ερώτηση σχετικά με το αν η εγκληματικότητα στο νησί της Κω έχει αυξηθεί μετά την προσέλευση των προσφύγων στο νησί. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα δηλώνει πως διαφωνεί με το ενδεχόμενο αυτό (ποσοστό 34,6%) και ποσοστό 17,3% δηλώνει πως διαφωνεί απόλυτα. Ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί με την αύξηση της εγκληματικότητας στο νησί το 25% του δείγματος. Ωστόσο, μόλις το 7,7% από τα άτομα που έλαβαν μέρος στην έρευνα μας δηλώνει πως συμφωνεί απόλυτα ενώ το 15,4% δηλώνει πως συμφωνεί με το γεγονός πως η εγκληματικότητα στο νησί έχει αυξηθεί.

Πίνακας 42: Εγκληματικότητα στο νησί

Η εγκληματικότητα στο νησί έχει αυξηθεί.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	9	17,3	17,3	17,3
	Διαφωνώ	18	34,6	34,6	51,9
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	13	25,0	25,0	76,9
	Συμφωνώ	8	15,4	15,4	92,3
	Συμφωνώ απόλυτα	4	7,7	7,7	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 33:Εγκληματικότητα στο νησί

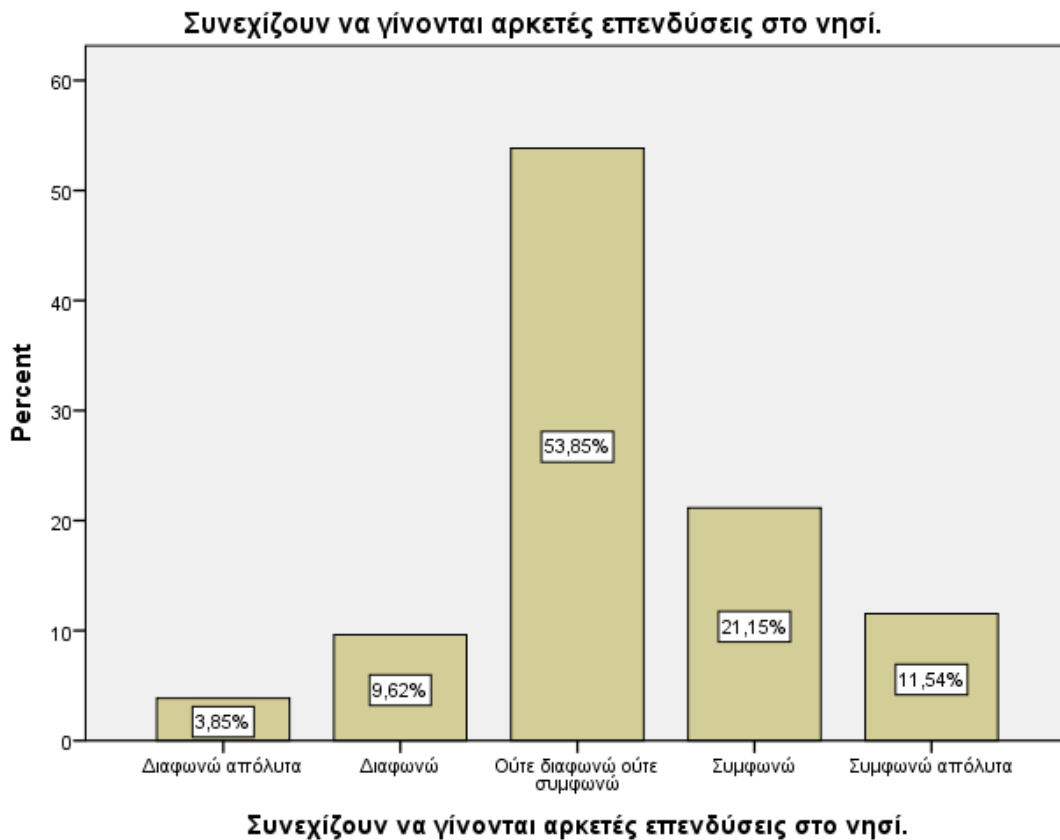


Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτώμενοι καλούνται να παραθέσουν τις απόψεις τους σχετικά με το αν συνεχίζουν μετά το προσφυγικό ζήτημα να γίνονται επενδύσεις στο νησί της Κω. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων (ποσοστό 53,8%) διατηρεί ουδέτερη στάση απέναντι σε αυτό. Επίσης, ποσοστό 21,2% των συμμετεχόντων δηλώνει πως συμφωνεί και ποσοστό 11,5% δηλώνει πως συμφωνεί απόλυτα με αυτό. Ωστόσο, ποσοστό 3,8% όσων έλαβαν μέρος στην έρευνα διαφωνεί απόλυτα και ποσοστό 9,6% δηλώνει πως διαφωνεί με το γεγονός πως συνεχίζουν να γίνονται ακόμη επενδύσεις στο νησί της Κω.

Πίνακας 43: Επενδύσεις στο νησί

Συνεχίζουν να γίνονται αρκετές επενδύσεις στο νησί.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	3,8	3,8	3,8
	Διαφωνώ	5	9,6	9,6	13,5
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	28	53,8	53,8	67,3
	Συμφωνώ	11	21,2	21,2	88,5
	Συμφωνώ απόλυτα	6	11,5	11,5	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 34: Επενδύσεις στο νησί



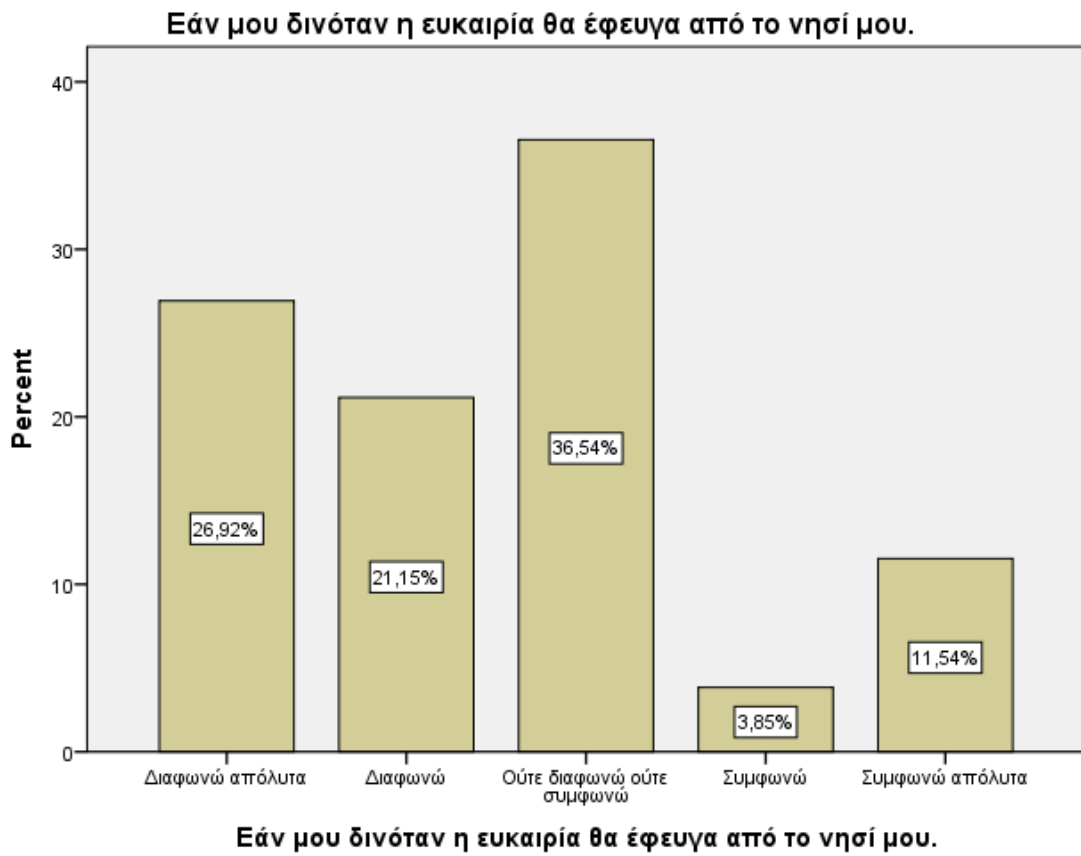
Στην τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου οι ερωτώμενοι καλούνται να παραθέσουν τις απόψεις τους σχετικά με το ενδεχόμενο να εγκαταλείψουν το νησί τους στην περίπτωση που τους δινόταν αυτή η ευκαιρία. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στη έρευνα (ποσοστό 36,5%) διατηρεί ουδέτερη στάση απέναντι στο

ενδεχόμενο αυτό. Ωστόσο, ποσοστό 26,9% δηλώνει πως διαφωνεί απόλυτα και ποσοστό 21,2% δηλώνει πως διαφωνεί με το ενδεχόμενο να εγκαταλείψουν το νησί τους στην περίπτωση που τους δινόταν η ευκαιρία. Αντίθετα, συμφωνεί απόλυτα με το ενδεχόμενο αυτό ποσοστό 11,5% και ποσοστό μόλις 3,8% δηλώνει πως συμφωνεί (Πίνακας 44).

Πίνακας 44: Ευκαιρία φυγής από το νησί

Εάν μου δινόταν η ευκαιρία θα έφευγα από το νησί μου.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	14	26,9	26,9	26,9
	Διαφωνώ	11	21,2	21,2	48,1
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	19	36,5	36,5	84,6
	Συμφωνώ	2	3,8	3,8	88,5
	Συμφωνώ απόλυτα	6	11,5	11,5	100,0
	Total	52	100,0	100,0	

Διάγραμμα 35:Ευκαιρία φυγής από το νησί



Κεφάλαιο 7^ο

Συμπεράσματα

Το προσφυγικό ζήτημα αποτελεί αναμφίβολα ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που κλήθηκε να αντιμετωπίσει η χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Τα νησιά που βρίσκονται στα παράλια της Τουρκίας καθώς και πολλές άλλες παραμεθόριες περιοχές της χώρας αντιμετώπισαν σημαντικό πρόβλημα σε ότι αφορά τη διαχείριση των μεγάλων προσφυγικών ροών που κατά καιρούς λάμβαναν χώρα. Το νησί της Κω αποτελεί ένα από τα νησιά στα οποία οι προσφυγικές ροές ήταν ιδιαίτερα έντονες. Παράλληλα, οι αντιδράσεις των κατοίκων, των τοπικών αρχών και υπεύθυνων των τουριστικών γραφείων ήταν ιδιαίτερα έντονες.

Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου φαίνεται πως τα μέτρα που έλαβαν χώρα με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος των προσφύγων είχαν αποτέλεσμα. Σύμφωνα με αναλυτικό ρεπορτάζ που δημοσίευσε η εφημερίδα Die Welt σε ότι αφορά τον ελληνικό τουρισμό, και ιδιαίτερα τον τουρισμό στο νησί της Κω αναφέρει χαρακτηριστικά πως οι πρόσφυγες πλέον περνούν σχεδόν απαρατήρητοι στους τουρίστες του νησιού (dikaiologitika.gr, 2017). Επιπλέον, στα πλαίσια των εκδηλώσεων που έλαβαν χώρα στο νησί της Κω από την Ύπατη Αρμοστεία για την Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων η συμμετοχή του κόσμου ήταν μεγάλη. Τα προγράμματα που διοργανώθηκαν κατάφεραν να φέρουν κοντά αρμόδιους από τοπικούς φορείς του νησιού, μόνιμους κατοίκους του νησιού, τουρίστες, μέλη ανθρωπιστικών οργανώσεων καθώς και τους πρόσφυγες που διαμένουν στο νησί (UNHCR, 2015).

Τα ευρήματα της έρευνας που έλαβε χώρα στην παρούσα εργασία επιβεβαιώνουν την εξομάλυνση της κατάστασης καθώς και τη βελτίωση του προσφυγικού ζητήματος. Πιο συγκεκριμένα, η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα είτε διατηρεί ουδέτερη στάση είτε υποστηρίζει πως οι τουρίστες δεν δυσανασχετούν με την έντονη παρουσία των προσφύγων στο νησί.

Παράλληλα, ποσοστό 71,2% των συμμετεχόντων στη έρευνα δήλωσε πως θα επέλεγε να κάνει κάποια επένδυση στο νησί της Κω και δεν θα επέλεγε να

εγκαταλείπει το νησί στην περίπτωση που είχε αυτή την ευκαιρία. Επίσης η πλειονότητα των συμμετεχόντων είτε διατηρεί ουδέτερη στάση είτε υποστηρίζει πως ο τουρισμός δεν έχει επηρεαστεί τα τελευταία χρόνια στο νησί. Επιπλέον, η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα διατηρεί ουδέτερη στάση ή διαφωνεί με το ενδεχόμενο να επηρεάσει το προσφυγικό ζήτημα την επιλογή του κοινού σε ότι αφορά την επιλογή θερινού τουριστικού προορισμού.

Παράλληλα, η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα επίσης διατηρεί ουδέτερη στάση ή διαφωνεί με το γεγονός πως οι συνεχόμενες ροές των προσφύγων να έχουν επηρεάσει με αρνητικό τρόπο την καθαριότητα του νησιού καθώς και την εικόνα και την αισθητική που διαθέτει το νησί της Κω προς τους τουρίστες. Οι συμμετέχοντες στην έρευνά μας διατηρούν επίσης την ίδια αρνητική στάση και απέναντι στο ενδεχόμενο να απειλούν οι πρόσφυγες τη δημόσια υγεία.

Παράλληλα, θετικές φαίνεται πως είναι οι απόψεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σε ότι αφορά τη δημιουργία και την συμβολή του hot spot στην αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος στο νησί. Πιο συγκεκριμένα, η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα υποστηρίζει πως πλέον εξασφαλίζονται τους πρόσφυγες όλα τα απαραίτητα για τη διαβίωσή τους. Επιπλέον, η πλειονότητα από τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα υποστηρίζει πως η δημιουργία του hot spot έχει συμβάλει στην αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος στο νησί της Κω.

Είναι γεγονός πως η ξαφνική και έντονη προσέλευση των προσφύγων στη χώρα μας ήταν ένα ζήτημα που δύσκολα θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί χωρίς να δημιουργηθεί αναστάτωση στο εσωτερικό της χώρας. Μετά τα έντονα προσφυγικά κύματα και τις προσπάθειες που έγιναν με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος φαίνεται πως η κατάσταση στο εσωτερικό της χώρας έχει εξομαλυνθεί και πως οι εντάσεις και τα προβλήματα του πρώτου διαστήματος έχουν κοπάσει. Ωστόσο, οι αρμόδιοι φορείς οφείλουν να μεριμνούν για τον έλεγχο των χώρων φιλοξενίας των προσφύγων, για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους καθώς και για την κοινωνική τους ένταξη με σκοπό την αρμονική συμβίωση με τους μόνιμους κατοίκους των περιοχών καθώς και για την καλύτερη αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος.

Βιβλιογραφία

AegeanNews24 (2017) Τουρισμός και προσφυγικό/ έρευνα: 35% απώλειες εσόδων στα ξενοδοχεία Κω, Λέσβου, Χίου & Σάμου. [Ανακτήθηκε από:] <https://www.aegeanews.gr/news/taxidia-tourismos/35637/tourismos-prosfigiko-erevna-35-apolies-esodon-sta-xenodochia-ko-lesvou-chiou-samou/> [Πρόσβαση 15 Μαρτίου 2018].

Βουλιάζει από... πρόσφυγες η Κως (2015). [Ανακτήθηκε από:] <https://www.news.gr/ellada/nea-ths-perifereias/article-wide/232147/voyliazei-apo-prosfyges-h-kos-fotografies.html> [Πρόσβαση 21 Μαρτίου 2018].

Δημοψήφισμα στην Κω για το Hot Spot (2016) [Ανακτήθηκε από:] <http://www.cnn.gr/news/ellada/story/21050/dimopsifisma-stin-ko-gia-to-hot-spot> [Πρόσβαση 21 Μαρτίου 2018].

Εκδηλώσεις στην Κω (2018) [Ανακτήθηκε από:] <http://www.unhcr.org/refugeeday/el/events-in-kos/> [Πρόσβαση 18 Μαρτίου 2018].

Ζαφειρόπουλος, Κ., (2005) Πως Γίνεται μια Επιστημονική Εργασία; Επιστημονική έρευνα και Συγγραφή Εργασιών. Εκδόσεις Κριτική.

Η διεθνής οργάνωση Save the Children ήρθε και στην Ελλάδα συμβάλλοντας στο προσφυγικό (2016) [Ανακτήθηκε από:] <http://www.peoplegreece.com/article/h-diethnis-organosi-save-the-children-irthe-ke-stin-ellada-simvallontas-sto-prosfigiko/> [Πρόσβαση 18 Απριλίου 2018].

Κως: Στο γήπεδο οδηγούνται προσωρινά μετανάστες και πρόσφυγες από το Δήμο (2015) [Ανακτήθηκε από:] <http://www.localit.gr/archives/90612> [Πρόσβαση 16 Μαρτίου 2018].

Μαζική και οργανωμένη είσοδος 41 μεταναστών στην Κω (2014) [Ανακτήθηκε από:] <http://www.dimokratiki.gr/19-11-2014/maziki-ke-organomeni-isodos-41-metanaston-stin-ko/> [Πρόσβαση 18 Απριλίου 2018].

Μετονομάστηκε το Κέντρο Πρώτης Υποδοχής (ΚΕ.Π.Υ.) στην Κω, σε Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης Φυλακίου Κω (2016) [Ανακτήθηκε από:]

<https://www.kosnews24.gr/politika/item/232106-proti-ypodoxi> [Πρόσβαση 23 Μαρτίου 2018].

Μποζανίνου, Τ., (2016) Κως: Το νησί των «αγανακτισμένων» [Ανακτήθηκε από:] <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=807062> [Πρόσβαση 20 Μαρτίου 2018].

Οι Ευρωπαίοι «party animals» επιλέγουν την Κω -Είναι φτηνή και η νυχτερινή ζωή δεν τελειώνει ποτέ! [Ανακτήθηκε από:] <http://www.iefimerida.gr> [Πρόσβαση 11 Μαρτίου 2018].

Οι Τουρίστες Βοηθούν τους Πρόσφυγες στην Κω και οι Πρόσφυγες την Τοπική Οικονομία (2015) [Ανακτήθηκε από:] <https://www.vice.com/gr/article/8q9nev/metanasteutiko-kws> [Πρόσβαση 21 Μαρτίου 2018].

Παπαζογλου, Ν., (2016) Πεδίο μάχης το χωριό Πυλί της Κω [Ανακτήθηκε από:] <http://www.cnn.gr/news/ellada/story/20765/pedio-maxis-to-xorio-pyli-tis-ko> [Πρόσβαση 21 Απριλίου 2018].

Το ΒΗΜΑ (2018) Σε κατάσταση πολιορκίας η Κως - Για κίνδυνο ανεξέλεγκτων καταστάσεων προειδοποιούν δήμαρχος και αστυνομικοί. [Ανακτήθηκε από:] <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=730012> [Πρόσβαση 15 Μαρτίου 2018].

Φραγκονικολόπουλος, Χ., (2007). Ο Παγκόσμιος Ρόλος των Μη-Κυβερνητικών Οργανώσεων: Δυναμική και Αδυναμίες στην Παγκόσμια Διακυβέρνηση Αθήνα. Εκδόσεις Ι. Σιδέρη.

Φραγκονικολόπουλος, Χ., και Προέδρου, Φ. (2015) *Παγκόσμια πολιτική – δρώντες, δομές & διαδικασίες*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Κεφάλαιο 8. [Διαθέσιμο στο] : <http://hdl.handle.net/11419/4052>

Φώτο και Βίντεο από το Hot Spot στο Πυλί της Κω (2016) [Ανακτήθηκε από:] <http://epiruscorner.gr> [Πρόσβαση 23 Μαρτίου 2018].

Beck, U. (2006) *Power in the Global Age*. Cambridge: Polity Press.

Castells, M. (2007) *Communication, Power and Counterpower in the Network Society*, *International Journal of Communication*. 1:1.

Castells, M., (2008) *The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks and Global Governance*, *Annals, American Academy of Political and Social Science*.

Charnovitz, S. (1997) Two Centuries of Participation: NGOs and International Governance. *Michigan Journal of International Law*, 18:2, pp. 183-286.

Florini, A., (2000) *The Third Force: The Rise of Transnational Civil Society*. Washington D.C. Carnegie Endowment for International Peace.

Harris, R.G. (1993). Globalization: Trade and Income. *Canadian Journal of Economics*, 26:4.

Held, D. and McGrew, A., (2007) *Globalization Theory: Approaches and Controversy*. London: Polity Press.

Keck, M. and Sikkink, K., (1998) *Activists Beyond Borders*. Ithaca: Cornell University Press.

Maragia, B. (2002) Almost there: Another Way of Explaining and Conceptualizing NGOs Quest for Legitimacy in Global Politics. *Non-State Actors and International Law*, 2:2, pp. 301-322.

Scholte, J.A. (1997) "Global Capitalism and the State". *International Affairs*. 73:3.

Slim, H. (2002) *By What Authority? The Legitimacy and Accountability of NGOs*. Εισήγηση στο International Council of Human Rights Policy, Γενεύη, 10-12 Ιανουαρίου.

UNHCR (2015) Εκδηλώσεις στην Κω [Ανακτήθηκε από:] <http://www.unhcr.org/refugeeday/el/events-in-kos/> [Πρόσβαση 28 Μαρτίου 2018].

Vakil, C.A. (1997). *Confronting the Classification Problem: Toward a Taxonomy of NGOs*. *World Development*, 25:4, pp. 2057-2062.

Διαδικτυακές Πηγές:

<http://www.itep.gr/gr/>

<http://www.efsyn.gr/>

<http://www.ypes.gr/el/GenGramYpodoxis/>

<http://sete.gr/>

<http://www.grhotels.gr/>

<https://www.wikipedia.org/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ



ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ

Ερωτηματολόγιο έρευνας

Η συγκεκριμένη έρευνα διεξάγεται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Πατρών με θέμα *“Πώς έχει επηρεάσει το προσφυγικό ζήτημα τον Τουρισμό της Κω”*.

Το βασικό αντικείμενο της συγκεκριμένης έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των κατοίκων της Κω σχετικά με την επιρροή που είχε στο νησί το εντονότατο προσφυγικό κύμα των τελευταίων ετών. Οι παρακάτω ερωτήσεις που θα τεθούν θα μας δώσουν ιδιαίτερα χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τη γενικότερη κατάσταση του τουρισμού στην Κω σήμερα.

Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι ιδιαίτερα σημαντική. Για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν απαιτούνται περισσότερα από 10 λεπτά και οι ερωτήσεις που περιλαμβάνει είναι πολλαπλής επιλογής.

Σας ευχαριστούμε πολύ για τη βοήθειά σας.

Παρακαλώ επιλέξτε την απάντηση που αντικατοπτρίζει περισσότερο την άποψή σας

Προσφυγικές Ροές

1. Η προβολή από τα μέσα ενημέρωσης της κατάστασης που επικρατεί στο νησί συνέβαλε σημαντικά στη μείωση των επισκεπτών στο νησί.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

2. Το προσφυγικό ζήτημα επηρέασε την επιλογή του κοινού σε ότι αφορά τον θερινό τουριστικό του προορισμό.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

3. Οι συνεχόμενες ροές προσφύγων επηρεάζουν αρνητικά την εικόνα του νησιού.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

4. Η αισθητική του νησιού έχει επηρεαστεί από τις προσφυγικές ροές.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

5. Οι προσφυγικές ροές απειλούν τη δημόσια υγεία.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

6. Τα τελευταία χρόνια η προσέλευση τουριστών στο νησί έχει μειωθεί σημαντικά.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

7. Οι τιμές του νησιού (διαμονή, εστίαση κ.α) έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια στο νησί.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

8. Οι τουρίστες δείχνουν να δυσανασχετούν με την έντονη παρουσία των προσφύγων στο νησί.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

9. Οι παραλίες του νησιού φιλοξενούν πολλές φορές πρόσφυγες.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

10. Οι παραλίες και οι δρόμοι του νησιού δεν πια είναι όσο καθαρές ήταν πριν τις προσφυγικές ροές.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

11. Η δημιουργία του hot spot στο νησί είναι ένα γεγονός που δεν μπορεί να επηρεάσει τον τουρισμό του νησιού.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

12. Το hot spot βρίσκεται σε κατάλληλο σημείο στο νησί.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

13. Η απόφαση για τη δημιουργία του hot spot ήταν σωστή.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

Η Κως σήμερα

14. Συναντώ πρόσφυγες καθημερινά.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

15. Ακόμη και σήμερα αποβιβάζονται πρόσφυγες στο νησί.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

16. Η κάτοικοι ζουν αρμονικά με τους πρόσφυγες.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

17. Πολλοί από τους πρόσφυγες εργάζονται σε καταστήματα του νησιού.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

18. Οι επισκέπτες στο νησί μοιάζουν να είναι εξοικειωμένοι με την παρουσία των προσφύγων.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

19. Το πρόβλημα του προσφυγικού είναι πια ελεγχόμενο.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

20. Πλέον εξασφαλίζονται όλα τα απαραίτητα (διαμονή, φαγητό, ιατρική περίθαλψη) στους πρόσφυγες.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

21. Η δημιουργία του hot spot έχει βοηθήσει σημαντικά στην αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος στο νησί.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

22. Ο τουρισμός στο νησί έχει επανέλθει στα επίπεδα που βρισκόταν πριν το προσφυγικό πρόβλημα.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

23. Η εγκληματικότητα στο νησί έχει αυξηθεί.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

24. Συνεχίζουν να γίνονται αρκετές επενδύσεις στο νησί.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

25. Εάν μου δινόταν η ευκαιρία θα έφευγα από το νησί μου.

Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Φύλο

Ανδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία

Κάτω των 30

31 – 40

41 – 50

51 και άνω

3. Οικογενειακή Κατάσταση

Άγαμος

Παντρεμένος

Σε διάσταση/Διαζευγμένος κ.λπ

4. Εκπαίδευση

Απόφοιτος Λυκείου/ΙΕΚ

Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος

Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος

5. Διατηρείτε τουριστική επιχείρηση στο νησί?

Ναι Όχι

6. Αν ναι, τι επιχείρηση διατηρείτε?

Καφέ μπαρ

Ταβέρνα – Εστιατόριο

Ξενοδοχειακό κατάλυμα

Κατάστημα με souvenir

Άλλο

7. Πόσα χρόνια διαμένετε στην Κώ?

0-10

11-20

21-30

Άνω των 31

9. Το νησί έχει τουρισμό όλη τη διάρκεια της χρονιάς ?

Ναι Όχι

10. Θα επιλέγατε να επενδύσετε στο νησί σας?

Ναι Όχι

11. Θεωρείτε πως οι τοπικοί φορείς φροντίζουν το νησί σας?

Ναι Όχι

Ευχαριστούμε πολύ για τη συμμετοχή σας!